

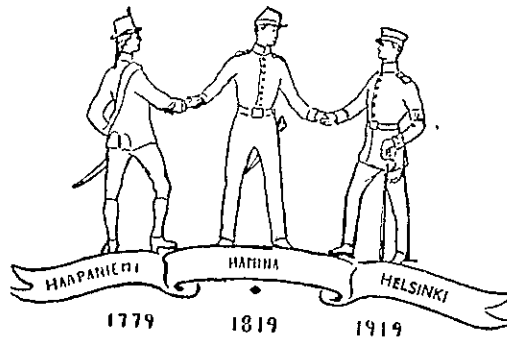
ANURAJA

N:o 3/1967

112 75

KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan*

N:o 3/67

LOKAKUU

Suomen Kansalle

Suomen eduskunnan istunnossa tänä päivänä on Suomen Senaatti puheenjohtajansa kautta antanut Eduskunnan käsiteltäväksi m.m. ehdotuksen uudeksi hallitusmuodoksi Suomelle. Antaessaan tämän esityksen Eduskunnalle on Senaatin puheenjohtaja Senaatin puolesta lausunut:

Suomen Eduskunta on 15 päivänä viime marraskuuta, nojaten maan hallitusmuodon 38 §:ään, julistautunut korkeimman valtiiovallan haltijaksi sekä sittemmin asettanut maalle hallituksen, joka tärkeimmäksi tehtäväkseen on ottanut Suomen valtiollisen itsenäisyyden toteuttamisen ja turvaamisen. Tämän kautta on Suomen kansa ottanut kohtalonsa omiin käsiinsä, ja nykyiset olot sekä oikeuttavat että velvoittavat sen siihen. Suomen kansa tuntee syvästi, ettei se voi täyttää kansallista ja yleisinhimillistä tehtäväänsä muuten kuin täysin vapaana. Vuosisatainen vapauden kaipuumme on nyt toteutettava; Suomen kansan on astuttava muiden maailman kansojen rinnalle itsenäisenä kansakuntana.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi tarvitaan lähinnä eräitä toimenpiteitä Eduskunnan puolelta. Suomen voimassaoleva Hallitusmuoto, joka on nykyisiin oloihin soveltumaton, vaatii täydellistä uusimista, ja siitä syystä hallitus nyt on Eduskunnan käsiteltäväksi antanut ehdotuksen Suomen hallitusmuodoksi, ehdotuksen, joka on rakennettu sille perusteelle, että Suomi on oleva riippumaton tasavalta. Katsoen siihen, että uuden hallitusmuodon pääperusteet on saatava viipymättä voimaan, on hallitus samalla antanut esityksen perustuslain säännöksiksi tästä asiasta sekä eräitä muitakin lakiehdotuksia, jotka tarkoittavat tyydyttää kipeimmät uudistustarpeet ennen uuden hallitusmuodon aikaansaamista.

Sama päämäärä vaatii myös toimenpiteitä hallituksen puolelta. Hallitus on kääntynyt toisten valtojen puoleen saadakseen maamme valtiollisen itsenäisyyden kansainvälisesti tunnustetuksi. Tämä on erityisesti nykyhetkellä sitä välttämättömämpää, kun maan täydellisestä oris-tyytymisestä aiheutunut vakava asema, nälänhätä ja työttömyys pakottavat hallitusta asettumaan suoranaisesti väleihin ulkovaltojen kanssa, joiden kiireellinen apu elintarpeiden ja teollisuutta varten välttämättömien tavarain maahan tuomiseksi on meidän ainoa pelastuksemme uhkaavasta nälänhädästä ja teollisuuden pysähtymisestä.

Venäjän kansa on, kukistettuaan tsaarivallan, useampia kertoja ilmoittanut aikovansa suoda Suomen kansalle sen vuosisataisen sivistyskehitykseen perustuvan oikeuden omien kohtaloitensa määräämiseen. Ja laajalti yli sodan kaikkien kauhujen on kaikunut ääni, että yhtenä nykyisen maailmansodan tärkeimmistä päämääristä on oleva, ettei yhtäkään kansaa ole vastoin tahtoaan pakotettava olemaan toisesta riippuvaisena. Suomen kansa uskoo, että vapaa Venäjän kansa ja sen perustava kansalliskokous eivät tahdo ostaa Suomen pyrkimystä astua vapaiden ja riippumattomien kansojen joukkoon. Ja Suomen kansa rohkenee samalla toivoa maailman muiden kansojen tunnustavan, että Suomen kansa riippumattomana ja vapaana parhaiten voi työskennellä sen tehtävän toteuttamiseksi, jonka suorittamisella se toivoo ansaitsevänsä itsenäisen sijan maailman sivistyskansojen joukossa.

Samalla kuin hallitus on tahtonut saattaa nämä sanat kaikkien Suomen kansalaisten tietoon, kääntyy hallitus kansalaisten, sekä yksityisten että viranomaisten puoleen, hartaasti kehoittaen kutakin kohdasansa, järkähtämättömästi noudattamalla järjestystä ja täyttämällä itsenäisen valvollisuutensa, ponnistamaan kaikki voimansa kansakunnan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi tänä ajankohtana, jota tärkeämpää ja ratkaisevampaa ei tähän asti ole Suomen kansan elämässä ollut.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1917.

Suomen Senaatti:

P. E. SVINHUFVUD
KYOSTI KALLIO
ONNI TALAS
HEIKKI RENVALL
ALEXANDER FREY
O. W. LOUHIVUORI

E. N. SETÄLÄ
JALMAR CASTRÉN
ARTHUR CASTRÉN
JUHANI ARAJARVI
E. Y. PEHKONEN

A. E. Rautavaara

Eduskunnan 6. 12. 1917 hyväksymä Itsenäisyysjulistus.

Kansalaiskasvatus ja turvallisuuskysymykset

Filosofian maisteri

Erkki K. Palomäki:

1. Taustaa

Nykyisin korostetaan usein yhteiskunnassamme tapahtuvia muutoksia. Ne lienevätkin ajallemme luonteenomaisempia kuin monesti muulloin on ollut laita. Silti muuttumisen ongelma on tänään yhtä keskeinen kuin se on ollut vuosisatoja. Yksityisen ihmisen samoin kuin ihmisryhmien kannalta muuttuminen aina merkitsee myös prosessia ihmisissä itsessään: muuttuminen edellyttää mukautumista sellaiseen, mihin aikaisemmin ei ole totuttu. Näin *sopeutumisen ongelma* ja ihmisten auttaminen sopeutumaan ovat keskeisiä asioita tämän päivän maailmassa.

Kasvatuksen tehtävänä on auttaa ihmistä sopeutumaan eri tehtäviin, eri tilanteisiin, eri ympäristöihin ja eri ihmisiin. Tärkeänä osana kasvatuksella on auttaa ihmisiä elämään yhdessä. Tämä työ ulottuu läpi koko elämän, vaikka kasvatusympäristö muuttuu. Koti, koulu ja työmaailma muodostavat ne kehykset, joissa kasvatus ihmiseen kohdistuu. Niillä on kuitenkin jossain määrin erilaiset mahdollisuudet kasvattavan panoksen antamiseen ja myös erilaiset osuudet. Niinpä työelämässä kasvatetaan vain aikuisia. Näin ollen mm. yhteisten turvallisuuskysymysten käsittely, joka aivan erityisesti edellyttää kypsyyttä harkintaa, voinee tuloksellisimmin tapahtua juuri "elävän elämän" ympäristössä, jolle koti ja koulu silti ennakoivasti rakentavat toimintasäännöt. Vapaa kansalaistoiminta vuorostaan tarjoaa ne tapahtumapuitteet, joissa mielipiteiden ja kokemusten vaihto turvallisuuteemme liittyvistä kysymyksistä todella voidaan käydä.

2. Kodin ja koulun kasvatusvastuu

Kehittyvään nuoreen ihmiseen kohdistuvan kasvatuksen tavoitteet ja tehtävät ovat toiset kuin aikuisen kasvatuksen. Sisällössä on tiedollisella aineksella ymmärrettävästi painava osuus: silloin kun omaksuminen ja uuteen mukautuminen on vaivatonta, on myös annettava uutta. Kuitenkin yhteiskunnassa tapahtumassa olevat muutokset aivan erityisesti vaativat huomion kohdistamista myös asen-

teenkasvatukseen. Lähinnä on tavoitteena sellaisen *vuorovaikutushengen* luominen, jonka varassa myöhemmin aikuiskasvatus voisi opettaa kansalaisille luonteavat yhdessä elämisen muodot.

Kodin ja koulun kasvatushenki luonnollisesti saattaa olla erilainen, ovathan tarkastelukulmat ja kasvattajakokemuksetkin erilaisia. Niinhyvin tiedonjakajina kuin asenteenluojina tulisi sekä kodin että koulun kuitenkin myös tavoitella entistä tiiviimpää yhteistyötä. Jo tässä kasvatusvaiheessa ja -ympäristössä täytyy näet olla nähtävissä se vastuun ja vuorovaikutuksen maailma, johon kukin aikuisena astuu. *Yhteydet yksilöstä yhteisöön* muodostavat joka tapauksessa sen valta-akselin, jonka varassa yhteisesti merkitsevät ratkaisut aina joudutaan tekemään — ainakin demokraattisessa yhteiskunnassa.

Kodin ja koulun kasvatus on ennakoivaa ja valmistavaa: se pyrkii antamaan ponnistuspuhjan yksilön menestymiselle tulevana päivinä. Eritoten koulun kasvatuksessa tästä syystä eilinen, tämä päivä ja huomina heittävät omat heijastuksensa työn sisältöön: eilisestä haetaan perinteet, kokemukset ja tiedot, joiden varassa ymmärrämme tämän päivän tapahtumat. Huomiseen taas kiinnitetään toiveet, mutta myös sinne pyritään siirtämään ne elämänarvot, joiden on todettu kestävänsä sekä eilisen että tämän päivän kiirastullessa. Saavutettujen arvojen kunnioittaminen ja uhrausten arvostaminen on kasvatuksessa lähtökohtana näkemykselle yhteisistä velvoituksista ja oikeuksista. Toisten ihmisten, heidän elämänsä, vapautensa ja turvallisuutensa kunnioittaminen on vuorostaan se pilari, joka kodin ja koulun yhteisesti on saatava pystytetyksi myöhemmin muotoutuvaa elämäntapaa kannattamaan.

3. Kansalaiskasvatus yhteiskunnassa

Yhteiskunta ei suinkaan kirvoita kasvattavaa otetaan yksilöstä hänen astuessaan koulusta ulos elämään, vaan se sekä kasvattaa itse että käyttää hyväkseen lukuisia tehokkaita myötäkavattajia muovatesaan yksilöä jatkuvasti. Niinpä sellainen julkinen ja yhteisesti hyväksytty kasvattajainstituutio kuin *puolustusvoimat on varteenotettava kansalaiskasvatus-*

työtä tekevä laitos, vaikka sen toiminnan painopiste sijoittuukin niihin työuotoihin, joiden lähimpänä ja keskeisimpänä tavoitteena on maataan puolustamaan pysyvän yksilön kouluttaminen. Julkiset velvoitukset, niiden motivointi ja niiden omaksutuiksi saaminen ovat muu osa yhteiskunnan kasvatustoimintaa. Se säätelee, ohjaa, kehottaa mutta myös kieltää, lopuksi myös varoittaa ja valvoo yksilöä tämän toimissa eri tehtävissä, vaikkapa omallakin työsarallaan, jossa kontaktit yhteisiin asioihin näyttävät vähäisiltä ja vaikutuskenttä vaatimattomalta. Se kohdistaa vaikutuksensa kuitenkin ja nimenomaan myös ryhmiin ja etsii näistä sekä kohteita että tukea kasvatustoiminnalleen.

Sen sijaan että yhteiskunta ohjaisi aikuisia kansalaisia kasvattajan ottein erilaisissa laitoksissa se nimenomaan turvautuu *myötäkasvattajiin*. Näitä ovat ne lukuisat yhteisöt, pienet ja isot, joiden jäseniksi me sijoitumme ja joiden vaikutuspiirissä me myös sovittaudumme yhä tiiviimpään yhteiselämään ympäristömme kanssa. Merkittävä osa tässä kasvatustyössä on eri eturyhmillä. Ne näet erityisesti koulivat yksilöitä ymmärtämään yhteisöjen keskeisen vuorovaikutuksen tärkeyttä, samoin nekin toiminnallaan osoittavat, ettemme tämän päivän maailmassa voi toimia muista riipumatta, emme myöskään muista piittaamatta.

Yhteiskunnan kannalta kansalaiskasvatukselle on asetettavissa varsin selkeät ja yksiselitteiset tavoitteet: meidän on voitava kasvattaa yhteisen elämäntäytännön omaksuvia, ympäristön kanssa toimeentulevia ja samalla elämässään menestymään pystyviä kansalaisia. Toisaalta tämä merkitsee, että kansalaisten on voitava *elää aidosti oma roolinsa* ja arvostaa sitä, toisaalta tämän tavoitteen omaksuminen edellyttää sellaisten *sosiaalisen käyttäytymisen pelisääntöjen* hyväksymistä ja noudattamista, joiden avulla myös ristiriitojen hallitseminen tehdään mahdolliseksi.

Kansalaiskasvatuksen ongelmat myös yhteisen turvallisuusajattelun kehittämisessä näyttävät selvimmin silloin, kun tutkitaan, mistä kysymyksistä on vaikeata olla yhtä mieltä. Vaikka on aiheetonta pyrkiä kaikkien yhteiskunnassa esiintyvien ristiriitojen poistamiseen on kasvatuksen keinoilla yritettävä vaikuttaa niiden määrään: keskinäisen informaation ja vuorovaikutuksen tietä hälvenevät ainakin eräät epäsovun syyt. Ikäryhmien tai eturyhmien väliset ristiriidat, samoin ne ristiriidat, jotka helposti ilmaantuvat yksilön ja hänen ympäristönsä tavoitteiden välille, muodostavat ehkä keskeisimmän ongelma-alueen. Toisaalta näiden ristiriitojen tunnistaminen ja selittäminen ja toisaalta yhteisen säätelyjärjestelmän laatiminen niiden hallitsemiseksi ovat eräs osa

KANNATA
SUOMEN MARSALCKA MANNERHEIMIN
KADETTISÄÄTIÖTÄ

KÄYTÄ SÄÄTION

*adresseja,
adressikansia
ja joulukortteja*

kansalaiskasvatusta. Se tosiasia, että on ajoittain ilmeisen vaikeata nähdä kansalaisten toiminnalle yhteisiä tavoitteita tai osoittaa heidän kannanotoilleen yhteistä tekijää, ei vähennä kasvatustyön merkitystä. Päinvastoin sen suorittamisen tarve korostuu. Tämä koskee myös kasvatusta entistä suurempaan kansalaisvalmiuteen ja vastuuseen yhteisestä turvallisuudesta.

4. Kansalaiskasvatus ja turvallisuuskysymykset

Turvallisuuden tavoittelu on eräs kansalaisten luontaisimmista toiminnoista. Niinhyvin yksityisen kuin yhteisen turvan lisäämisen mukana on mahdollista asettaa elämälle muitakin päämääriä: näitä ovat vapaus, erilaiset oikeudet, hyvinvointi ja lisääntyvät tiedot. Kansalaiskasvatuksen tehtävänä on opettaa kansalaisia arvostamaan vapautta ja oikeuksia ja toimimaan niin, että nämä jatkuvasti voidaan ylläpitää ja näistä nauttiminen muodostuu kaikkien eduksi.

Turvallisuudella on varsinaisesti kaksi ulottuvuutta: yksilön turva ja yhteisön turva. Kumpaakin tarvitaan. Yksilön turvallisuuden lähimpiä tavoitteita on taattu toimeentulo, oikeus yhä monipuolisempaan elämän antimien hyväksikäyttöön, oikeus ajatusten ja mielipiteiden vapaaseen ilmaisuun ja oikeus vaikuttaa yhteisön erilaisiin päätöksiin ja ratkaisuihin.

Yhteisön turvallisuus välittyy myös yksilöille. Yhteisön tavoitteina on luoda vakaat olot, hankkia takeet siitä, että rauhallinen kehitys yhteisön toiminta-alueella voi jatkua ja ettei sitä päästä väkivaltaisinkaan keinoin häiritsemään. Tällaisen turvallisuuden luomiseksi tarvitaan koko väestön nimissä suoritettavia poliittisia, taloudellisia, väestönsuojelua koskevia ja myös maanpuolustusta tarkoittavia toimenpiteitä. Samoin tarvitaan sopimuksia siitä, missä tärkeysjärjestyksessä ja millä painokkuudella eri toimenpiteistä huolehditaan. Lopuksi tarvitaan yhteisiä ponnistuksia turvallisuutta heikentävien tekijöiden torjumiseksi: fyysinen uhka ja pakotus, samoin elinmahdollisuuksien kaventuminen ovat tällaisia torjunnan kohteita.

Kansalaiskasvatuksen olennaisena tavoitteena on sellaisen kansalaisajattelun kehittäminen, jonka kannustamana syntyvät yhteiset päätökset yhteiskunnan hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseksi, sen jo nyt tarjoamien etujen voimassapitämiseksi ja sen yhteisten arvojen puolustamiseksi. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että tarvitaan tietty määrä kiinteyttä ja yksimielisyyttä, jotta vaaran ja mahdollisen uhkan kollektiivinen torjunta olisi mahdollista. Samalla on kuitenkin nähtävä, että myös erimielisyys monesti on rakentava ja edistystä luova voima, koska yhteiskunta kaiken aikaa liikkuu, elää ja kehittyy. Stabi-lisuus merkitsee, ei vain hitautta ja jäähmyyttä, vaan taantumista ja kyvyttömyyttä mukautua vastaanottamaan mm. vaihtelevia vaaratilanteita.

Yksimielisyyden vaatimuksin voidaan yhteiskunnassa kuitenkin harjoittaa myös terroria. Se saattaa olla poliittista, taloudellista tai uskonnollista, sitä voi

tapahtua työpaikoilla tai vaaliurnillakin. Oli se hallitsevien terroria hallittuja kohtaan tai yhteisössä vaikuttavan ryhmän terroria toisia ryhmiä tai omia jäseniään kohtaan, se aina syö pohjaa niiltä terveiltä voimilta, joiden varassa yhteiskuntaa tulisi voida rakentaa. Niinpä terrori oikeuksien ja vapauksiin nimissä ei voi olla järkevä eikä edes tehokas kasvatukseenkeino.

5. Maanpuolustus turvallisuutemme toteuttajana

Turvallisuutemme tavoittelussa maanpuolustuksella on merkittävä tehtävä niin kauan kuin sitä parempaa järjestelmää yhteisen turvallisuutemme varmistamiseksi ei ole pystytty luomaan. Silti on korostettava, että maanpuolustus on tehokas turvallisuusvaatimustemme toteuttaja sillä edellytyksellä, että kansalaiset hyväksyvät maanpuolustusajatuksen ja tahtovat olla mukana maataan puolustamassa. Yhteisen puolustustahdon rinnalla vaikuttavat turvallisuuden hyväksi myös välineistö, menetelmät ja sotilaiden koulutustaso.

Maanpuolustustahdon herättäminen ja voimistaminen ei ole kansalaiskasvatuksen tärkein tavoite. Puolustusvoimissakaan se ei ole kasvatuksen ainoa tavoite. Olennaista on, että *puolustustahto kehittyy ja voimistuu vain sitä mukaa kuin kansalaiset kokevat elämänsä, oikeutensa ja saavutuksensa puolustamisen arvoisiksi*. Mikäli siis esim. yhteiskunnan sisäinen turva on vähäinen ja yksilön ympäristöstään saama tuki riittämätön, hänen on vaikea omaksua yhteisesti puolustettavia arvoja ja kokea niitä omalta kannaltaan merkitseviksi.

Maanpuolustuskasvatuksen tavoitteet ovat olennaisilta osiltaan samat kuin kansalaiskasvatuksen yleensä: kansalaiseen pyritään luomaan asenteita, joiden vaikutuksesta he hyväksyvät yhteisen vastuun periaatteen ja ovat valmiit aktiivisesti osallistumaan yhteisten asioiden hoitoon. Kun eristyminen monesti on omiaan luomaan turvattomuutta ja sellaisia puolustusmekanismeja, jotka helposti kohdistuvat myös uhkana toisia vastaan, ovat yhteiset turvallisuusratkaisut tehokas keino koota kansalaiset vastaamaan myös yhteiskunnan kehittämistä. Vastuu toisista ja toisille opettaa näkemään oman toimintaosuuden ja omat vaatimukset oikeassa valossa ja myös oikeissa suhteissa kokonaisuuteen.

Vastuun ongelma ei kuitenkaan ole vain alueellinen tai kansallinen, se on tänään jo voimakkaasti kansainvälinen. Kansalaiskasvatus on saamassa yhä selvemmin myös kansainvälisiä piirteitä. Näin kysymys turvallisuudestakin painottuu uudella tavalla: vastuu oman maan ja sen kansalaisten turvallisuudesta on samalla osavastuuta kansainvälisestä rauhasta ja hyvinvoinnista. Suomi ja suomalaisten kasvot ovat tässäkin suhteessa uudistumassa, ja isänmaa saa piirteensä ja sävyänsä sen mukaan, miten kansainväliset yhteydet paranevat ja lujittuvat ja samalla kirkastavat kuvaa omasta maasta ja siinä asumisen eduista.

IN MEMORIAM

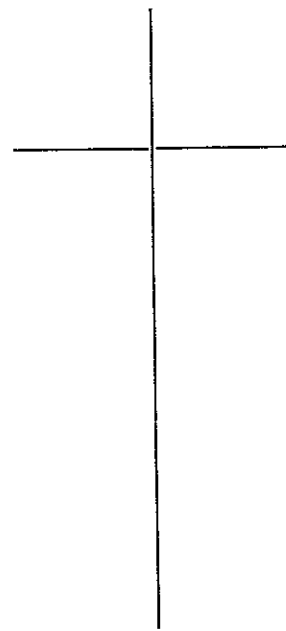
Majuri
Tauno Johannes Eränniemi
 * 27. 4. 1908
 † 19. 6. 1967
 Kadetti n:o 1407
 20. kurssi

Majuri
Leo Pekka Siiriäinen
 * 28. 2. 1912
 † 21. 6. 1967
 Kadetti n:o 1135
 16. kurssi

Kapteeni
Kaj Ilmari Havola
 * 13. 8. 1911
 † 26. 7. 1967
 Kadetti n:o 1300
 18. kurssi

Majuri
Mikko Määttä
 * 25. 8. 1909
 † 31. 7. 1967
 Kadetti n:o 982
 15. kurssi

Everstiluutnantti
Aarre Ilmari Rummukainen
 * 20. 4. 1918
 † 10. 8. 1967
 Kadetti n:o 2126
 25. kurssi

Komentaja
Eino Koponen
 * 19. 5. 1905
 † 12. 8. 1967
 Kadetti n:o 24
 2. me kurssi

Everstiluutnantti
Pekka Kalervo Kääriö
 * 8. 3. 1917
 † 14. 8. 1967
 Kadetti n:o 1563
 21. kurssi

Yliluutnantti
Lauri Rainerla
 * 31. 5. 1920
 † 28. 8. 1967
 Kadetti n:o 2907
 27. kurssi

Majuri
Pauli Vilho Huhtala
 * 10. 6. 1903
 † 9. 9. 1967
 Kadetti n:o 700
 11. kurssi

Everstiluutnantti
Reino Olavi Sivula
 * 22. 5. 1903
 † 17. 9. 1967
 Kadetti n:o 347
 6. kurssi

Majuri
Paavo Jooseppi Simelius
 * 23. 1. 1904
 † 18. 9. 1967
 Kadetti n:o 310
 6. kurssi

Suomalaiset sofurit vieraila faistelukentillä

Majuri N Lappalainen

Kylkiraudassa on viime vuosien aikana käsitelty viidessätoista eri kirjoituksessa suomalaisten joukkojen palvelusvaiheita maamme rajojen ulkopuolella aina v 1570 alkaneesta Venäjän sodasta nykyisiin Kyprosjoukkoihin asti. Useita sotaretkiä on jäänyt kuvaamatta lähinnä sen takia, että niistä kirjoittajan käytettävissä olleessa lähdeaineistossa on varsin vähän tietoja. Kokonaiskuvan saamiseksi on paikallaan kuitenkin lyhyesti selvittää myös ne sotaretket tai palvelusvaiheet, joita ei ole käsitelty erillisen kirjoituksen puitteissa.

1. Taistelut lyypekkiläisiä vastaan vv 1534—1537

Ensimmäisen kerran suomalaiset lienevät joutuneet taistelemaan ruotsalaisissa joukoissa kotimaansa rajojen ulkopuolella jo Kustaa Vaasan aikana. Tällöin kaikki pohjoismaat taistelivat yhdessä Itämeren heruudesta Hansaliittoa vastaan. Tähän sotaan osallistui myös suomalaisia Eerik Flemingin ja Niilo Boijen johdolla. Miesmäärän on täytynyt olla vähäinen, koska yhteensä ruotsalaisia joukkoja osallistui sotaan vain n 5000 miestä. Varsinaisia suomalaisia yksiköitä ei tällöin vielä ollut. Maarintaman taistelut tapahtuivat Skånessa. Ratkaisutaistelu käytiin v 1536 Öxnebjergissä, jossa lyypekkiläiset kärsivät lopullisen tappion. Näin saatiin Hansa-liiton valta ikuisiksi ajoiksi murrettua.

2. Pohjoismainen seitsenvuotinen sota vv 1563—1570

Tanskan ja Ruotsi-Suomen vanhat riitaisuudet johtivat v 1563 seitsemän vuotta kestäneeseen sotaan. Sitä käytiin Ruotsissa, Tanskassa ja Saksalaisen ritarikunnan maissa. Suomalaisia oli tässä sodassa mukana kaikilla rintamilla. Heti alkuvaiheessa Eerik XIV kutsui Suomen aateliston ratsumiehineen samoin kuin muunkin ratsuväen Ruotsiin. Näitä oli tosin vain yksi lipullinen (n 75 miestä). Seuraavina vuosina lähetettiin sekä Viroon että Ruotsiin runsaasti suomalaisia ratsumiehiä ja jalkaväkeä.

Ensimmäinen taistelu, jossa suomalaisia tiedetään olleen mukana, oli meritaistelu. Se tapahtui 14. 8. 1564 Öölanin pohjoiskärjen kohdalla. Taisteluun osallistui mm 368 miestä käsittänyt Viipurin karjalainen jalkaväkiosasto. Ruotsi-Suomen laivaston ylipäällikkö oli myös suomalainen, nimeltään Klaus Kristerinpoika Horn. Taistelu päättyi voitoksemme. Seuraavana vuonna käytiin Bornholmin luona toinen

meritaistelu, joka voitettiin myös suurista tappioista huolimatta.

Skånessa käytiin taisteluja ainakin Elvsborgissa, Halmstadissa, Maredissa, Ronnebyssä ja Varbergissa. Tärkein taistelu oli tunnettu Axtornan taistelu 20. 10. 1565, jonka johti suomalainen Jaakko Henrikinpoika Hästesko. Taistelun voittivat tanskalaiset. Ruotsalaisten kummassakin rykmentissä oli yksi suomalainen lipusto (n 550 miestä). Lisäksi osallistui Suomen aatelista vajaa ratsuväkiliipullinen taisteluun. Joukkojen koulutus ja aseistus oli melko heikko, mutta johtajien taktillinen taito oli hyvä. Tappiot olivat kaatuneina kummallakin puolella n 1200—1500 miestä. Sodan kestäessä oli suomalaisia joukkoja mukana myös Norjaan Trondhjemien seuduille v 1567 tehdyllä sotaretkellä.

Virossa oli ruotsalais-suomalaisilla joukoilla v:n 1563 alussa hallussaan Tallinna, Padelinna, Paadisten luostari ja Pärnu. Samana vuonna vallattiin Haapsalu ja Lihula. V 1565 menetettiin Pärnu puolalaisille ja v 1567 kärsittiin Ruunevierassa parin tuhannen miehen tappiot. Virossa olleista n 6000 miehestä lienee ainakin puolet ollut suomalaisia.

Sota päättyi v 1570 Stettinin rauhaan, jonka perusteella Ruotsi-Suomen oli maksettava rahallinen sotakorvaus.

3. Tanskan sota vv 1611—1613

Jäämeren rannikon omistussuhteiden selvittämiseksi puhkesi v 1611 sota Tanska-Norjaa vastaan. Kaarle IX sai kootuksi n 40 000 miehen sotajoukon, josta kolmasosa lienee jälleen ollut suomalaisia siis n 13 000 miestä. Suomalaisista joukoista taisteli pääosa kuitenkin Baltiassa. Mutta Tanskan sotaan kuljetettiin ainakin syksyllä 1612 myös suomalaisia yksiköitä. Taistelut keskittyivät Kalmarin ja Elvsborgin alueelle. Wermlannin puolustusta johti suomalainen Jasper Kruus. Tanskalaiset olivat voiton puolella ja valtasivat mm Elvsborgin linnan. Rauha tehtiin 18. 1. 1613 Knäredissä. Ruotsi luopui oikeudestaan Jäämeren rannikkoon.

4. Tanskan sota vv 1657—1658

Viidennen Puolan sodan aikana Tanska katsoi tilaisuuden tulleen kostaa 30-vuotisen sodan aikaisen tappionsa, mutta Kaarle Kustaa lähtikin yllättäen Puolasta Tanskaa vastaan. Hän marssitti joukkonsa pika-

marssien Jyllantiin. Joukko sinänsä oli pieni, mutta se oli koottu kuitenkin maailman parhaista sotureista. Suomalaisista oli mukana Berndtin johtama Turun ja Gallen johtama Uudenmaan ratsurykmentti. Kummallakin oli kahdeksan komppaniaa. Hyökkäys tuli täysin yllättäen tanskalaisille, jotka vetäytyivät Frederiksuuden linnoitukseen. Se saatiin kuitenkin 24.11.1657 vallattua, jolloin 5000 tanskalaista antautui. Suomalainen ratsuväki kuului kolmanteen hyökkäyskiiilaan, joka sataman puolelta pohjoisesta tunkeutui kaupunkiin.

Talvella v 1658 kuningas suoritti kuuluisan Vähän Beltin ylimenon. Jäätiedustelun suoritti 40 suomalaista rakuunaa. Joukkojen ylikulku onnistui. Tosin pari eskadroonaa hukkui heikkoihin jäihin. Hyökkäystä jatkettiin edelleen uhkarohkealla koukkauksella jätse Ison Beltin yli Själlantiin. Tätä urotyötä on verrattu Hannibalin Italian retkeen. Uhkarohkeaa toimintaa ratkaisi sodan. 26.2.1658 solmitussa Roskillden rauhassa Ruotsi-Suomi sai mm Skånen ja Trondhjemän läänin. Huhtikuussa siirrettiin suomalaiset ratsurykmentit Fyniin muiden joukkojen mukana.

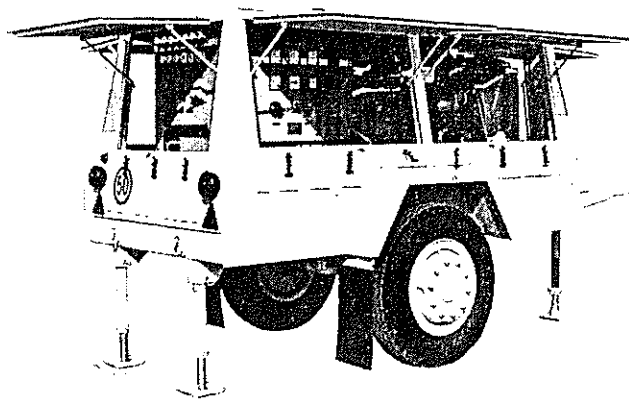
5. Tanskan sota vv 1658—1660

Rauhan tila ei kestänyt kauan. Tanska hautoi kostojatatuksia, eikä suostunut liittoutumaan Ruotsi-Suomen kanssa. Niinpä Kaarle X Kustaa aloitti elokuussa v 1658 jälleen sodan. Taistelut tapahtuivat lähinnä Kööpenhaminan ympäristössä. Piiritysjoukkoihin kuljetettiin Fynistä myös suomalaiset. Yöllä 11.2.1659 tehtiin Kööpenhaminan valtausyritys, johon osallistui 5 eskadroonaa suomalaista ratsuväkeä Turun ja Uudenmaan ratsurykmenteistä. Tämän jälkeen ko rykmentit kuuluivat pääjoukon reserviin sijoituspaikkana Brönshöi Seelannissa. Kesän aikana rykmentit lienevät osallistuneet useisiin taisteluihin. V 1659 kuljetettiin Suomesta Tanskan sotaan lisäksi 2000 ratsumiestä, 600 rakuunaa (lisäksi Liivinmaalle 600 rakuunaa) ja 1000 jalkamiestä. Elokuussa oli jalkaväki Helsingborgissa, jonne se oli marssinut Tukholmasta. Osa ratsuväestämme jäi Tukholman läheisyyteen saariston suojaksi, josta se marssi marraskuussa Skåneen. Kööpenhaminaa ei saatu vallattua ja toisaalla menetettiin mm Trondhjem, jota puolustamaan oli jo 1658 määrätty myös suomalaisia Pohjanmaalta. Ruotsi-Suomen oli suostuttava 27.5.1660 Kööpenhaminan rauhaan, jossa se menetti mm Trondhjemän läänin sekä Bornholmin.

6. Bremenin sota v 1666

V 1665 kuljetettiin Suomesta Bremeniin 200 Hämeen ratsurykmentin ja 200 Viipurin rakuunarykmentin miestä. Heidät liitettiin ruotsalaisiin joukkoosastoihin. Bremen ei halunnut tietyissä asioissa hyväksyä Ruotsi-Suomen ylivaltaa, josta johtuen elokuussa v 1666 Wrangel tunkeutui taistellen kaupunkiin 9 000 miehen kera. Rauha saatiin aikaan jo elokuussa entisin ehdoin. Miehitysjoukot jäivät edelleen kaupunkiin.

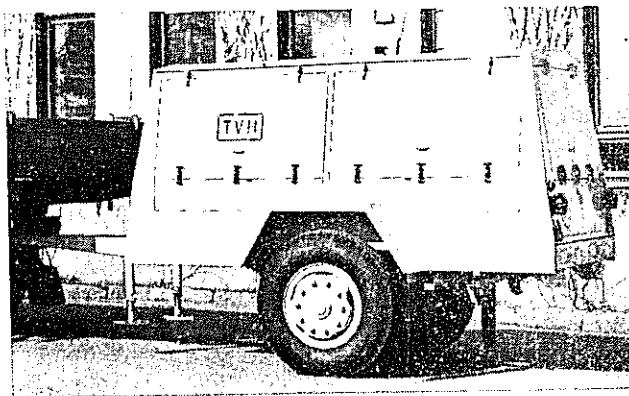
Suurille rakennustyömaille oma sähkövoima - asema

Suuriakin rakennus- ja tienrakennustyömailta sijaitsee usein niin kaukana jo olemassa olevasta sähköverkosta että sähkön saanti työmaalle kiinteästä verkosta ei käy päinsä.

Suunnittelemamme kuorma-auton vetämänä kuljetettava dieselsähkövoima-asema on tällaisissa tapauksissa edullinen ratkaisu.

Aseman generaattori on 3-vaiheinen roiskevedeltä suojattua rakennetta. Sen teho on 125 kVA, jännite 400/231 V, taajuus 50 Hz. Generaattorin yhteyteen on sijoitettu ohjauskojeisto, johon sisältyy jännitteen säädin. Tämä pitää suuristakin kuormituksen vaihteluista riippumatta jännitteen vakavana $\pm 2,5\%$ rajoissa. Asemalla lähtevien johtojen kytkeminen käy helposti kojeistossa olevien pistorasioiden avulla. Kuljetusalusta on yksiakselinen ja varustettu ilmakumirenkailla, seisontajarruilla ja neljällä tukijalalla. Sen varusteisiin kuuluvat kaikki tarpeelliset ajovalot, suunta-tilkut ja heijastimet sekä aseman käytössä tarpeelliset paikallivalaisimet. Kuljetusalusta täyttää muutenkin Suomessa voimassa olevat moottoriajoneuvoasetuksen ja sen täytäntöönpanopäätöksen antamat määräykset. Täydellisen sähkövoima-aseman kokonaispaino on noin 4000 kg, josta enintään 5 % kuormittaa vetokoukkuja. Hinausnopeus on 50 km/h.

oy **Strömberg** Ab

Helsinki • Turku • Pori • Tampere • Kouvola • Imatra
Kuopio • Vaasa • Oulu

7. Itä-Preussin sota vv 1674—1679

Sotamarsalkka Wrangel aloitti joulukuussa v 1674 hyökkäyksen 12 000 miehellä Stettinistä Taka-Pommeriin. Tähän armeijaan kuului myös kesällä 1674 sinne kuljetettu B O Liewen komentama Turun läänin ratsurykmentti vahvuudeltaan 1000 miestä. Pidettyään 4½ kk joukkojaan talvileirissä Wrangel kääntyi Ranskaa vastaan marssien Neu-Ruppiniin. Kuukauden levon jälkeen Wrangel sai kuulla Brandenburgin suuriruhtinaan kokoavan joukkojaan häntä vastaan, josta johtuen Wrangel siirsi armeijansa Havelbergiin ja Werbeniin Elben ylivenoa varten. Ennen ylivenoa hyökkäsi suuriruhtinas kuitenkin joukkoineen Fehrbellinissä 18. 6. 1675 Wrangelin pääjoukon kimppuun, jossa Turun läänin ratsurykmentti osallistui taisteluun 6 komppanian vahvuusena. Wrangelin joukot lyötiin hajalle ja armeijan oli vetäydyttävä Wittstockin kautta Pommeriin, jonne se saapui 1675 kesäkuun lopussa 5000 miestä pienentyneenä.

Kolmen kuukauden päästä Brandenburgin suuriruhtinas hyökkäsi Pommeriin 40 000 miehen armeijalla, johon kuului brandenburgilaisia, itävaltalaisia ja tanskalaisia. Sotamarsalkka Mardefeltin komennossa nyt olevat ruotsalais-suomalaiset joukot vetäytyivät Rügenin saarelle. Talven aikana käydyissä taisteluissa menetettiin lähes koko Pommeri. Vuoden 1677 alussa oli Ruotsi-Suomen hallussa Rügenin lisäksi enää Stettin, Greifswald ja Stralsund, joista Stettin menetettiin puolen vuoden piirityksen jälkeen vuoden 1678 tammikuussa. Samaan aikaan hyökkäsivät tanskalaiset voimakkaasti Rügeniä vastaan. Warksovin kylässä heidät lyötiin pahoin. Tanskalaisia antautui n 5000 miestä vangiksi. Taisteluun osallistuivat myös turkulaiset ratsumiehet. Syyskuussa menetettiin Stralsund ja Greifswald.

Kuningas määräsi kärsittyjen tappioiden takia aloitettavaksi v 1678 hyökkäyksen Liivinmaalta Itä-Preussiin. Komentajaksi määrättiin suomalainen Henrik Horn. N 7000—8000 miestä käsittäneestä joukosta oli yli puolet suomalaisia. Joukot oli koottu eri linnoituksista. Mm Porin Rykmentistä oli mukana eversti Fägelhuvudin johtama II Pataljoona, johon kuului 348 miestä. Varustus oli koko joukolla hyvin puutteellinen.

Sotaretki alkoi 15. 10. 1678 Riiasta. Marssi suunnattiin aluksi Tukkumia kohti. Kaikkialle minne Hornin joukot saapuivat olivat asukkaat paenneet metsiin ja talot hävitetyt. Tiet olivat liejuisia jatkuvista sateista johtuen, joten kuormasto jäi jälkeen. Armeija joutui näin ollen jälleen kerran kärsimään vilua ja nälkää. Joukot joutuivat lisäksi jatkuvasti torjumaan nuotiotulien paikalle houkuttelemia liettualaisia ratsupartioita, joten lepokin jäi vähäiseksi. Vuoden vaihtuessa saatiin vallattua eräitä kaupunkoja, kuten Tilsit, Insterburg, Topiau ja Welau. Sen jälkeen tapahtuikin käänne. Vaaliruhtinas oli saanut koottua 16000 miehen armeijan, joten Hornin oli pakko aloittaa tammikuussa 1679 vetäytyminen. Palumatka oli äärimmäisen vaikea. Vihollinen häiritsi ankarasti, uhaten monasti katkaista vetäytymistien.

Sairaita oli parisen tuhatta ja joukoissa vallitsi yleinen puute muonasta ja varusteista. Pakkanen yltyi ja miehiä kuoli yhtenä. Karkureita oli sadoittain jo ensimmäisen taistelukauden aikana oli karannut yli 300 miestä. Useita taisteluja käyden saavuttiin Telzeen, jolloin jäljellä oli enää 3000 miestä. Siellä syntyi 27. 1. 1679 verinen taistelu, jossa mm Porin Rykmentti kunnostautui torjuen voimakkaan puolalaisen ratsuväkiosaston tarkalla tulellaan. Telzen taistelu pelasti joukot kylläkin täydelliseltä tuholta, mutta kun ne saapuivat helmikuun alussa n 1000 km marssitaipaleen jälkeen Riikaan oli jäljellä enää tuhatkunta tervettä miestä.

Ruotsi-Suomen liittolainen Ludvig XIV solmi v 1679 puolestamme St Germainissa rauhan. Menetykset olivat vähäiset, mutta loukkaus oli Kaaralle unohtumaton.

8. Tanskan sota vv 1675—1679

Tanska käytti jälleen hyväkseen Ruotsi-Suomen heikkoutta ja aloitti v 1675 sitä vastaan sotatoimet. Tanskalaiset saivat aluksi herruuden Itämerellä ja nousivat sen jälkeen maihin Skånessa. Norjalaiset tunkeutuivat Länsi-Götanmaalle. Pian oli koko Etelä-Ruotsi menetetty. Nyt oli suomalaiset joukot jälleen kuljetettava kotimaasta Turun kautta elokuun lopulla v 1675 Tukholmaan. Suomalaisia joukkoja siirrettiin sinne yhteensä n 4000 miestä komentajanaan kenraaliluutnantti Juhana Galle. Seuraavat joukko-osastot olivat mukana: Uudenmaan Ratsurykmentti komentajana eversti Baranow, Viipurin Ratsurykmentti komentajana eversti Berndt Mellin, eversti Burghausenin värvätty karjalainen ratsurykmentti ja eversti Budbergin Karjalan Rakuunarykmentti sekä 4 komppaniaa Pohjanmaan Rykmentistä komentajana majuri Reh binder. Tukholmasta suomalaiset marssivat Linköpingin, Eksjön ja Örin kautta Ljungbyhyn, jossa he 21. 10. liittyivät pääjoukkoon. Uudenmaan rakuunarykmentti saapui kuitenkin vasta 29. 11.

Kaarle XI suuntasi 11400 miehen vahvuiset joukonsa Skåneen. Vihollinen kyllä vetäytyi jatkuvasti, mutta siitä huolimatta sotaretki oli erittäin raskas. Monet yöt oli vietettävä taivasalla ilman ruokaa ja usein ilman lämmittäviä nuotioitakin tanskalaisten sissien ahdistellessa joukkoja. Taudit alkoivat nopeasti levitä ja pian oli miesmäärä vähentynyt noin 7000:een. Joulukuun alussa oli edetty Kävlinge-joelle, jonka vastarannalla olivat tanskalaiset hyvin varustetuissa asemissa. Huolimatta komentajien kielteisestä suhtautumisesta, käski kuningas kuitenkin aloittaa hyökkäyksen. Joukot pääsivät yllättäen jäätyneen joen yli yön pimeydessä. Sen jälkeen alkoi kilpa-juoksu Lundin kukkuloita kohti.

Lundin taistelu alkoi 14. 12. 1676 kohtamistaisteluna. Ensimmäisen iskun ottivat vastaan oikealla sivustalla olleet suomalaiset rakuunat, jotka joutuivat antamaan perään. Kuninkaan itsensä liittyessä mukaan avoimeen taisteluun saatiin tanskalaiset useiden hyökkäysten jälkeen täällä hajalle. Myös vasem-

malla sivustalla oli tanskalaisilla yliote. Siellä oli mm kenraali Galle kaatunut. Joukot alkoivat täälläkin vetäytyä, mutta ev Burghausenin karjalainen rykmentti ns Musta rykmentti, piti asemansa. Se pyysytti tanskalaiset kaatuen komentajineen ja kahdeksine komppanioineen lähes viimeiseen mieheen. Tämän rykmentin urhoollisuus ja kuninkaan ilmestyminen tällekin sivustalle ratkaisi lopulta taistelun ruotsalais-suomalaisten joukkojen hyväksi.

Lundin taistelu oli verisimpiä koko Pohjoismaitten sotahistoriassa. Monet rykmentit olivat hyökänneet jopa 15—16 kertaakin. Kaarle XI menetti n 2000—3000 miestä kaatuneina ja tanskalaiset n 5000 miestä ja 2000 miestä jäi vangiksi. Sotasaaliiksi saatiin mm 64 sotalippua ja standaaria, joista Uudenmaan Ratsurykmentin osuus oli 16. Ottaen huomioon aikaisemmat sairastappiot on suomalaisten joukkokin tässä vaiheessa ollut jo varsin pieni. V 1677 olikin jälleen otettava tuhansia miehiä kotimaasta lippujen alle, vaikka tilanne täälläkin oli hyvin vaikea.

Lundin voiton jälkeen Kaarle XI kokosi joukkonsa Hälsingborgiin. Hälsingborg antautui 30.12. Tammi-kuun 9. päivänä 1677 aloitti kuningas etenemisen Kristianstadia kohti. N 1500 miestä jätettiin Wähään käytettäväksi Landskronaa vastaan. Edelliseen osastoon kuului 3 eskadroonaa Viipurin ratsurykmentistä sekä yksi eskadroona Uudenmaan ja yksi Viipurin rakuunarykmentistä. Jälkimmäiseen osastoon kuului kaksi eskadroonaa Uudenmaan rakuunoita sekä äskettäin täydennykseksi tullut suomalainen jalkaväkiprikaati (vastasi pataljoonaa). Suomalaisen alistussuhteet säilyivät tällaisina kevääseen saakka, jolloin puolet Uudenmaan ja Viipurin ratsurykmenteistä siirrettiin Bohusläänin armeijaan ja samoin Viipurin rakuunat, jotka saatettiin ehkä kotiuttaakin.

Toukokuussa alkoi kuningas edetä Landskronaa kohti. Hänen joukkoonsa kuului yksi eskadroona (200 miestä) Uudenmaan ratsurykmentistä ev Baranowin johdolla ja yksi eskadroona (200 miestä) ev Mellinin johdossa. Hyökkäys kaupunkia vastaan pääsi alkamaan tanskalaisten vastatoimenpiteiden johdosta vasta 14.7. Tanskalaiset lyötiin kaupungin ulkopuolella, mutta itse kaupungin he saivat pidetyksi. Taistelun jälkeen kuningas kokosi joukkonsa Rönnebergan kukkuloille.

Landskronan taistelun jälkeen lienee suomalaiset joukot pääosin palautettu Suomeen ja kuljetettu sieltä edelleen Liivinmaalle liitettäväksi Hornin armeijaan. Tanskan sota päättyikin jo syksyllä 1679.

Toisiinsa liittyneiden Itä-Preussin ja Tanskan sodan hinta oli kaatuneina ja kuolleina Suomen osalta ilmeisesti lähes 8000 miestä.

9. Porin rykmentti Ruotsissa vv 1743—44

Tanska yritti käyttää hyväkseen Pikkuvihan jälkeistä Ruotsi-Suomen vaikeata tilannetta. Heti Turun rauhansolmimisen jälkeen olikin joukkoja siirrettävä Tanskan vastaiselle rajalle. Suomalaisista

joukoista ainakin Porin Rykmentti siirrettiin loka-kuun alussa v 1743 Tukholmaan, josta se kuljetettiin Örebron kautta Göteborgiin. Sinne se saapui 29. päivänä marraskuuta jääden kaupungin varusväeksi. Tanskalaiset eivät uskaltaneet aloittaa kuitenkaan sotaa, joten rykmentti sai kesällä 1744 palata kotimaahan.

10. Heimosoturien ensimmäinen Vienan retki v 1918

Suomen itsenäisyystaisteluun liittyen heräsi laajoissa suomalaispiireissä halu auttaa myös Itä-Karjalassa asuvia heimolaisiamme saavuttamaan itsenäisyytensä. Ensimmäinen avustusretkikunta perustettiin Kuopiossa. Sen vahvuudeksi tuli 350 miestä jaetuna kolmeen kiväärikomppaniaan, kk-komppaniaan, ambulansiin ja huoltoon. Retkikunnan johtajana toimi evl C W Malm. Päälystönä oli mm 15 jääkäriä.

Retkikunnan 1. Komppania lähti viikon koulutuksen jälkeen 16.3.1918 Kuopiosta tehtävään aloittaa Etelä-Vienan valtaaminen. Raja ylitettiin 21.3. Raatteessa, josta edettiin hiihtäen Uhtualle ja 5.4. Paanajärvelle. Myös 2. ja 3. Komppania saapuivat huhtikuun alussa I.K:n yhteyteen. Seuraava tavoite oli Kemän kaupunki. Retkikunta saapui sen edustalle 9.4., jossa hyökkäys pysähtyi punaisten lujaan puolustukseen. Seuraavana päivänä retkikunta palasi Uhtualle, jota tukikohtana pitäen retkikunta miehitti laajan osan Vienaa. Keväällä alettiin miehistöä lomauttaa. Evl Malm erosi 13.7. jolloin ensimmäinen vaihe Vienan retkikunnan toiminnasta päättyi. Retkikunnan uudeksi johtajaksi valittiin 17.8. jääkkapt T Kuisma. Helsinkiin perustettiin yleisesikunnan yhteyteen "Suomen vapaaehtoisten armeija" niminen elin, joka ryhtyi tukemaan vapaaehtoistoimintaa. Kesän kuluessa retkikunta saikin uuden miehistön.

Kesällä olivat englantilaiset puolestaan perustaneet itäkarjalaisista ns Karjalaisen rykmentin, joka ryhtyi hyökkäämään Vienan retkikuntaa vastaan. Syyskuun aikana käytiin heimoveljien kesken lukuisia verisiä taisteluja Vuokkiniemen—Kostamuksen alueella. Taisteltuaan saarrettuna Vuokkiniemellä 1.10. vielä voitokkaan taistelun, jossa vihollinen menetti yli 100 miestä kaatuneina vetäytyi retkikunta Suomen puolelle. Se hajoitettiin 31.10.1918 Kuopiossa. Tappiot olivat kaatuneina 70—80 miestä ja kadonneina yli 50 miestä.

11. Petsamon retki v 1918

Tunnuksena "Petsamo Suomelle" muodostettiin talvella 1918 n 100 miehen vahvuinen Petsamon retkikunta johtajinaan tohtorit Thorsten Renvall ja Onni Laitinen. Retkikunta jakautui esikuntaan, Lapin jääkäreihin ja Lapin rakuunoihin. Osasto ylitti rajan 27.4. Virtaniemessä. Ensimmäinen taistelu käytiin 10.5. Vuoremitunturilla, jossa vihollinen lyötiin parituntisen taistelun jälkeen. Toukokuun 12. päivänä saavutettiin Parkkina, mutta sieltä oli vetäydyttävä. Tämän jälkeen yritettiin pitää hallussa Kolttakönkään aluetta, mutta sieltä oli vetäydyttävä kesäkuun

puolivälissä Norjaan. Retkikunta oli Harstadin kaupungin läheisyydessä internoituna syksyyn saakka, ja se hajoitettiin virallisesti 5.7.1918. Tappiot olivat viisi kaatunutta.

12. Aunuksen retki v 1919

Aunuksessa oli väestö kapinoinut punaista hallintoa vastaan vuoden 1918 kesästä lähtien. Sieltä lähetettiin toistuvasti avunpyyntöjä Suomeen. Hallitus suostuikin lopulta vapaaehtoisten lähettämiseen. Retkikuntaa perustamaan muodostettiin ns Karjalan komitea johtajanaan tohtori G Winter. Retkikunnan perustamispaikkana oli Sortavala. Vapaaehtoisia saapui sinne joka puolelta maata ja kaikista kansankeroksista. Karjalan retkikunta sai seuraavan kokoonpanon

- komentaja jääkmaj G v Hertzen ja 11.5. alkaen jääk-ev A Sihvo
- esikuntapäällikkö jääkkapt Nordström, 11.5. alkaen jääkkapt Weiho
- esikunta
- eteläinen ryhmä, jossa I Pataljoona komentajanaan jääkkapt U Sihvonen johdossaan kolme kiväärikomppaniaa ja kaksi kk-komppaniaa, patteri käsittäen neljä vuoristotykkiä ja ambulanssi
- keskimäinen ryhmä, jossa III Pataljoona komentajanaan jääkmaj P Talvela johdossaan kaksi kiväärikomppaniaa ja kkkomppania sekä ambulanssi
- pohjoinen ryhmä, jossa IV Pataljoona komentajanaan jääkltn L Maskula johdossaan kolme kiväärikomppaniaa
- reservi, jona toimi Salmisa perustettavana oleva jääkltn Veijolan II Pataljoona
- huoltolaitokset.

Yhteensä retkikunnan vahvuus suurimmillaan oli n 3000 miestä. Henkilöstö oli laadullisesti hyvää. Mm päällystön osuus oli jopa suhteettoman suuri. Jääkäreitä oli mukana 118. Toisaalta mukana oli paljon heikosti koulutettuja nuoria koulupoikiakin. Palvelusitumus tehtiin vain kahdeksi kuukaudeksi.

Eversti Sihvon tultua komentajaksi jaettiin joukot kahdeksi rykmentiksi. 1.Rykmentin komentajaksi määrättiin jääkmaj v Hertzen ja 2.Rykmentin komentajaksi jääkmaj Talvela. Kumpaankin rykmenttiin tuli aluksi kuulumaan kaksi pataljoonaa.

Taisteluvaiheen aikana perustettiin lisää jääkvänr Hannulan pataljoona, jääkkapt Palomäen karjalainen pataljoona, jääkltn Visan Hämeen pataljoona sekä osasto Hämäläinen.

Karjalan retkikunnan tavoitteena oli pohjoisessa Petroskoi ja etelässä Lotinanpelto. Raja ylitettiin 20./21. 4. 1919 välisenä yönä. Jo 23. 4. vallattiin Aunuksen kaupunki ja 26.4. Syvärin luostari. Aunuksen kaupungissa retkikunta sai varsin suuren sotasaliin. Joukot olivat kahdessa päivässä edenneet taistellen 90 km, joten kyseessä oli tosiaan "salamasota". I Pataljoona pääsi 5 km päähän Lotinanpellosta, josta sen kuitenkin oli vetäydyttävä välittömästi Mäkriälle.

Pentti Huovinen

KENRAALI JUTUT

Komea kokoelma kaskuja, anekdootteja, tilannekuvia ja muistelmapalasia jämerästä kenraalikkunnastamme. Monet heidän itsensä kertomia. Kaikki jutut liittyvät nimeltä mainittuihin kenraaleihin, mutta kuka on tuo kujeileva alovak ja letkautteleva rintamajermu kenraalin vastapelurina? Valtaosa kaskuista on tosia — loput sitten vähän enemmänkin. Kuvitus Olavi Hurmerinnan.

106 sivua, 11,—/14,—.

Ekholm—Kaasalainen

KIS KIS, KIPPURAHÄNTÄ

Itsenäisyytemme vuosikymmenet kaskujen vekkulissa valossa — alkuvuosista protestilauluihin saakka.

120 sivua, 10,10/13,20.

PRESIDENTIN PÄIVÄKIRJA I

Lauri Kristian Relanderin muistiinpanot vuosilta 1925 —27.

Julkaissut Eino Jutikkala.

Relander tallensi kulloisenkin poliittisen keskustelun, ajattelun ja tapahtumisen tuoreet jäljet. Kauan kadoksissa olleet muistiinpanot vievät lukijan suoraan tuolloiseen poliittiseen sisärenkaaseen.

494 sivua, 26,—/29,50.

WEILIN+GÖÖS

III Pataljoona valtasi 29. 4. verisen taistelun jälkeen Prääsän tärkeän tienristeyksen, jonne seuraavana päivänä saapui IV Pataljoonakin. Aunuksen kaupungin omistuksesta käytiin 1. 5. alkaen kiivaat taistelut. Se oli 12. 5. luovutettava punaisille ja vetäydyttävä Tuulosjoelle. Retkikuntaa vastaan hyökkäsi 7 punaista rykmenttiä, joista kaksi oli suomenkielisiä. Tuulosjoella suoritti II Pataljoona 5. 6. vastahyökkäyksen, joka aluksi aiheutti viholliselle huomattavia tappioita, mutta pysähtyi sitten erään voimakkaan puolustuskeskuksen eteen. Voimakas kktuli aiheutti pataljoonalle n 50 miehen tappiot.

Pohjoinen ryhmä sai käyttöönsä Nurmoilaan 13. 6. täydennykseksi saapuneen jääkltn Visan johtaman kolmekomppaniaisen Hämeen pataljoonan. Kotkajärvelle suunnattiin samaan aikaan myös uusi jääkapt Hämäläisen kaksikomppaniainen pataljoona. 2. Rykmentti aloitti 13. 6. hyökkäyksen Petroskoita kohti. Hyökkäys tyrehtyi 20. 6. Suolusmäessä aivan kaupungin tuntumassa vihollisen vahvaan puolustukseen, jonka jälkeen rykmentin oli vetäydyttävä Säämäjärven kannakselle. Pohjoista sivustaa suojaava osasto valtasi Tiutian ja Mundjärven 22. 6. pitäen ne heinäkuun loppuun.

Kesäkuun lopulla nousivat venäläiset maihin Viteleessä ja pakottivat 1. Rykmentin vetäytymään osin Suomeen ja osin 2. Rykmentin alueelle. Heinä—elokuun vaihteessa Aunuksen retkikunnan pääosat vetäytyivät Suomeen, koska odotusten vastaisesti Suo-

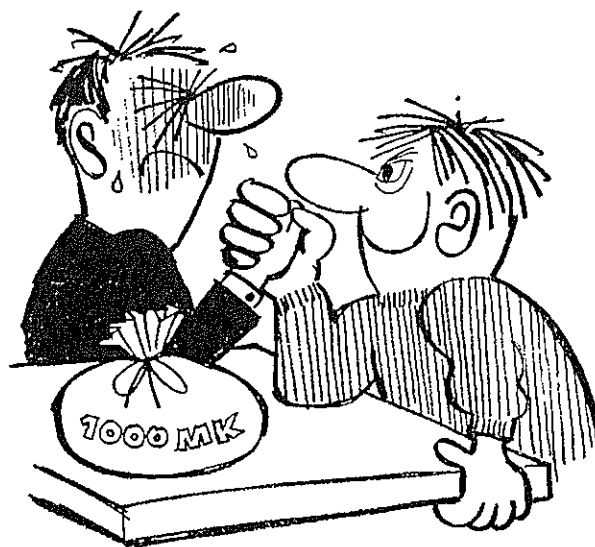
men armeijaa ei käytetty vallattujen alueiden miehitykseen. Aunuksen retken tappiot olivat ilmeisesti n 150 miestä, joukossa 16 jääkäriä.

13. Toinen Petsamon retki v 1920

Länsivaltain joukkojen poistuessa lokakuussa Jäämeren rannoilta katsoi Suomen hallitus sopivan hetken tulleen Petsamon alueen valtaamiseksi. Sinne lähetettiin 28. 1. 1920 jääkltn A Sippuksen johtama 60 miehen komennuskunta Kaartin Jääkäripataljoonasta. Petsamo miehitetiin 9. 2. Venäläiset lähettivät kuitenkin myös omia joukkojaan Petsamoon, jolloin suomalaistakin miehitysjoukkoa vahvennettiin 100 miehen vahvuisella osastolla Kajaanin Sissipataljoonasta. Se saapui Petsamoon 17. 3. Koko osaston johtajaksi nimitettiin jääkmaaj K Wallenius. Lähes 600 miehen vahvuisen punaisen osaston pakottamana väistyivät suomalaiset 21. 3. Petsamosta. Retkikunta joutui Salmijärvellä 1. 4. saarretuksi. Kiiivaiden taistelujen jälkeen se murtautui Suomen puolelle Virtaniemeen 4. 4. Tappiot olivat 4 kaatunutta ja 35 kadonnutta.

14. Karjalan vapaussota vv 1921—22

Tarton rauhan jälkeen jäi koko Suomen itärajan takainen Karjala varsin epävakaiseen tilaan. Karjalan vapauspyrkimyksiä tukeneet suomalaiset joukot olivat palanneet kotimaahan. Punaisten saatua alueen

VEIKATEN VOITAT HELPOMMIN

haltuunsa alkoivat siellä sortotoimenpiteet, jotka joh-
tivat Karjalan kansan jälleen vastarintaan. Vähitel-
len oli pääosa Vienaa karjalaisten hallussa. Heidän
omista joukoistaan syntyivät mm Karjalan metsäsissi-
rykmentti ja Vienan rykmentti, joissa palveli myös
lukuisia suomalaisia. Mm Metsäsissirykmentin IV Pa-
taljoonan runko-osa oli suomalaisia vapaa-ehtoisia.

Tuulivaarassa muodostettiin suomalaisista heimo-
sotureista ratsumestari G Svinhufvudin johtama Re-
polan pataljoona. Sen vahvuus oli lähes 300 miestä.
Pataljoona valtasi 11. 12. 1921 Repolan ja 3 vrk myö-
hemmin Lentiiran. Tässä vaiheessa tuli pataljoonan
komentajaksi jääkmaj P Talvela. Eteneminen jatkui
Lupasalmelle ja Kuutamalahdelle. Jouluyönä käydyn
kiivaan taistelun tuloksena vallattiin myös Porajärvi.

Karjalaiset saivat verraten vähän apua Suomesta.
Vapaaehtoisia tuli yhteensä vain n 500, joista 28 oli
jääkäreitä. Myös kaksi ambulanssia lähetettiin rajan
taakse, mutta ampumatarvikkeita voitiin heimoveljil-
lemme antaa hyvin niukasti. Lupaavasti alkanut itse-
näisyystaistelu alkoi nopeasti kääntyä tappiota kohti,
kun venäläiset keskittivät kolme uutta rykmenttiä
kukistamaan vapautusliikettä.

Repolan pataljoonankin oli aloitettava jo vuoden
1922 alkupuolella vetäytyminen. Mm Suoverkassa ja
Lentiirassa oli vielä taisteluja, mutta huollon puut-
teesta johtuen oli pataljoonan vetäytyttävä rajan yli
tammikuussa. Helmikuun 20. päivänä vetäytyivät
viimeisetkin karjalaiset joukot Suomen puolelle. Jää-
käreitä kaatui tai katosi kolme. Muiden vapaaehtoisten
tappiot lienevät olleet noin parikymmentä miestä.

Yhdistelmä

Vaikka tässä kirjoituksessa selvitetty sotaretket on
jouduttukin käsittelemään verraten lyhyesti voidaan
todeta useiden niistä olleen sotilaallisina suorituksina
erittäin merkittäviä. Niihin on yleensä sisällynyt ta-

vattoman pitkiä marsseja, raskaita tappioita ja pitkä-
aikainen poissaolo kotimaasta. Puutteellinen varustus,
nälkä ja alkeellinen lääkintähuolto ovat yhdessä vai-
kuttaneet sen, että tautien aiheuttamat tappiot ovat
olleet yllättävän suuret.

Varsinaisten joukko-osastojen tai vastaavien lisäksi
on yksityisiä suomalaisia osallistunut eri puolilla
maailmaa käytyihin lukuisiin muihinkin sotiin. Suo-
malainen Matti Starck on johtanut marsalkkana kaa-
nin armeijaa vv 1714—19 tehdyllä Kiinan sotaret-
kellä. Meitä on osallistunut Espanjan—Ranskan so-
taan 1600-luvun lopulla, Kreikan vapaussotaan 1821
—29, Turkin sotaan 1830, Garibaldin Rooman retkelle
v 1862, Espanjan sotaan v 1838, Tanskan—Preussin
sotaan v 1864 ja Japanin sotaan vv 1904—05. Meitä
on taistellut myös Inkerin pataljoonassa Virossa, In-
kerin vapaussodassa, Latvian baltilaisissa joukoissa,
Espanjan sisällissodassa molemmilla puolilla, kum-
massakin maailmansodassa eri maiden armeijoissa,
muukalaislegioonan mukana Afrikassa ja kaukoidäs-
sä, Korean sodassa, Vietnamin sodissa ja tässä lue-
teltujen lisäksi lukemattomissa muissakin sodissa ja
kapinoissa.

Tässä yhteydessä ei ole käsitelty niitä suomalaisia
joukkoja, jotka ovat taistelleet isänmaataan vastaan.
Tämäkin olisi oma mielenkiintoinen tutkimuskoh-
teensa. Näistä joukoista mainittakoon vuoden 1918
tappion jälkeen Venäjälle paenneista punaisista muo-
dostetut 3., 6. ja 480. Suomalainen rykmentti, 1. ja 164.
Suomalainen kommunistirykmentti, lukuisat erilliset
pataljoonat, sotakoulut, komppaniat ja erikoisjoukot.
Ennen talvisotaa oli Itä-Karjalassa useita suomenkie-
lisiä rauhanajan joukko-osastoja. Talvisodan aikana
perustettiin vielä surullisen kuuluisa "Kuusisen ar-
meija". Oman näistä poikkeavan joukon muodosti
englantilaisten v 1918 perustama Muurmannin legioo-
na, joka kotiutettiin Englannin ja Viron kautta v 1919
Suomeen.

**tyyliä
ryhtiä
laatua**

**virkamiehen
vaatettaa**

Virkapuku on vakaan yhteiskunnan
ja järjestyksen tunnus. Siksi sen
tulee olla luottamusta herättävä
ja ryhdikäs. Sen tulee olla myös
tyylikäs ja kestävä. Suomalaiset
virkapuvut tehdään suomalaisista
kankaista, sillä niihin luetaan.

villakunta

suomalaisin kankain

Tämä on Lapin Jääkäripataljoona, Suomen pohjoisin joukko-osasto

Kapteeni Pentti H Tikkanen

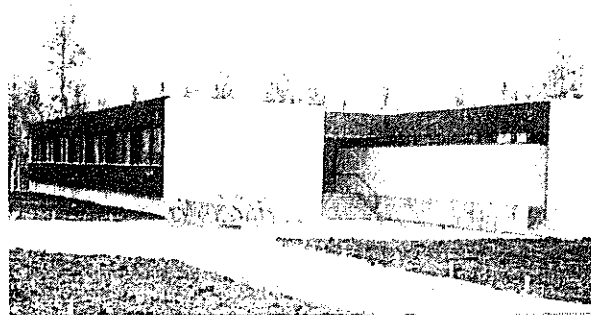
Kun joukko-osasto joutuu siirtymään uudelle paikkakunnalle, askarruttaa siirtyvien mieltä monenlaiset kysymykset. Sopeutuminen on usein vaikeaa molemmin puolin, niin sotilaille kuin paikallisilla asukkaillakin. Kolme vuotta sitten silloinen Pohjanmaan Jääkäripataljoona sai jättää hyvästit lakeuksien kaupungille, Vaasalle ja pyöräillä Lapin joukko-osastoksi Sodankylään. Muuttoa oli edellyttänyt jo useamman vuoden ajan toiminnassa ollut rakennusvaihe, joka nyt on kestänyt kaikkiaan seitsemän vuotta. Tälläkin hetkellä on vielä suuri osa rakennusohjelmasta toteuttamatta, vaikkakin niin varusmiehet kuin kantahenkilökuntakin osuu jo vähintään tyydyttävästi.

Kun pataljoona sai Vaasasta lähtökäskyn, askarrutti muuttajia pohjoisten olojen eteen tuomat vaikeudet niin koulutuksen läpiviemisessä kuin yksityiselämän järjestämisessäkin. Nyt kun kolme vuotta on muutosta kulunut, on nuo vaikeudet voitettu ja todettu ne paljon pienemmiksi kuin oli pelätty. Siviiliväestö on ottanut pataljoonan omakseen, Lapin joukko-osastoksi, ja pataljoona on saanut tämän mukaisen nimenkin. Nimenmuutos tapahtui vuosi sitten heinäkuussa.

Moni tulija kuvitteli joutuvansa kokonaan "Jumalan selän taa", mutta paikkakunta havaittiin tavalliseksi pieneksi kirkonkyläksi, jossa asukkaat olivat avosylin pataljoonaa vastassa. Tämä läheinen suhde on jatkunut ja jatkuu edelleen kaikilla aloilla, "varusväestä" on tullut kuntalaisia. Tosin varuskunnan edustajat puuttuvat vielä kunnallishallinnon portaista, koskapa ei ole ollut tänä aikana kunnallista vaaleja. Mutta tämäkin puute tulee varmasti seuraavissa vaaleissa poistetuksi.

Koulutuksen järjestely

Vuodenajan vaihteluitten, sään ja erämaaolosuhteitten vaikutus kuvastuu koulutuksen saamista olosuhteitten sanelemista piirteistä. Jääkärikoulutuksen lisäksi on Lapin taistelijan tultava toimeen erämaassa, osattava taistella siellä. Niinpä erämaakou-

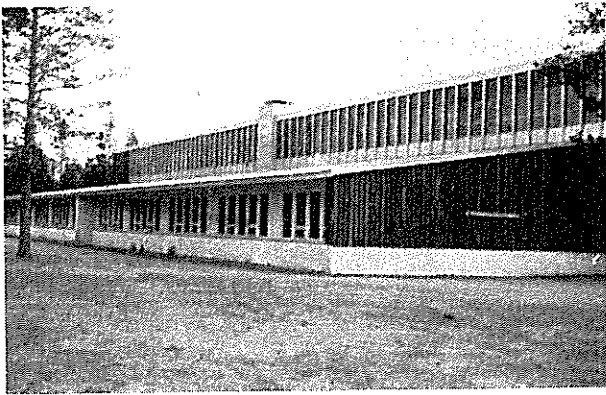
Esikuntarakennus

lutuksella on oma sijansa ja sissitaidot opetellaan siinä sivussa. Tunturien ympäröimässä Sodankylässä on myös tunturikoulutusta. Koulutus on siis monipuolisempaa kuin tavallisessa jääkäripataljoonassa. Samalla se on rasittavaa, sillä onhan räsitusten voittamiseksi harjoitettava niin miehiä kuin johtajiakin. Asevelvolliset ovat täältä pohjois-Suomesta, joten he jo tänne tullessaan ovat tottuneet paikallisiin olosuhteisiin ja sen asettamiin vaatimuksiin. Täällä ei pelätä pakkasta, vaikkapa asteita olisi neljäkinkymmentä. Jokaisella jääkäriellä on erikoisvarustuksena turkkiliivit ja hiihtohuopasaappaat. Näitten turvin on koulutus mahdollista silloinkin, kun pakkanen sen muuten tekisi mahdottomaksi. Telttamajoitusta silmällä pitäen kuuluu varustukseen vielä höyheniset makuusäkit.

Jääkäriin on pystyttävä liikkumaan niin kesällä kuin talvellakin. Yli metrinen lumi on melkoinen este. Mutta lumitela-ajoneuvot liikkuvat lumessakin paljon nopeammin kuin tavallinen suksimies. Lumitela-ajoneuvojen perässä kulkevat jääkärit talvisin hiihtohinauksessa. Kesäisillä Lapin jängillä ovat nämä samaiset ajoneuvot hyviä kulkuvälineitä ja pystyvät menemään suolla, jossa mies hädin tuskin pääsee eteen päin. Jos taas eteen tulee joki tai kapea järvi, niin nämä ajoneuvot uivat sen yli. Nämä apuvälineet edesauttavat ja nykyaikaistavat koulutusta.

Aseitten käsittely ei käy talvisin ulkoilmassa. Kasarmialueella, varjoisten puitten keskellä on paineilmatelto, joka on monipuolisessa käytössä. Lämminilmapuhaltimilla saadaan teltta talvisin lämpimäksi, joten siellä voi "raplailla" aseita paljain käsin, vaikka ulkona olisi huippulukemat pakkasta. Samaista telttaa voidaan käyttää liikuntakoulutuksen harjoitukseen jne.

Kunnon kasvattajana on suuri merkitys pataljoonan kuntotalolla, jossa on sekä voimistelusalit että uimahalli saman katon alla. Asevelvollisista on noin kolmannes saapuessaan uimataidottomia. Mutta siviiliin lähtiessään on uimataidottomien määrä pudonnut noin 5 %:ttiin. Toinen paikka, jossa ruis kasvaa ranteeseen on kuntorata, joka kesäisin on koulutta-

Kasarmirakennus

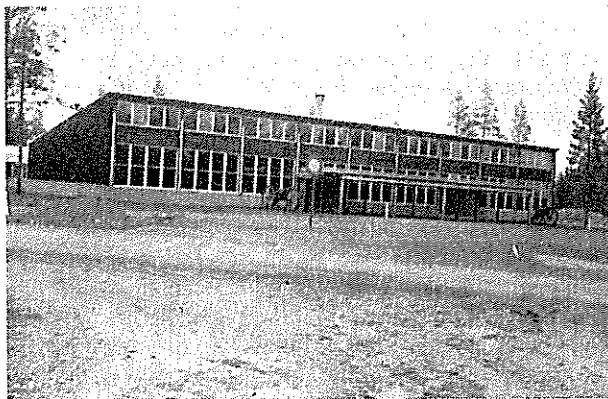
jien vilkkaassa käytössä. Sen esteillä kunto kohoaa ja rohkeus kasvaa.

Ennen oli pataljoona palloiluissa Suomen parhaita joukko-osastoja. Pitkä talvi sanelee urheilumuodoille omat vaatimuksensa. Niinpä hiihto on valtalaji täällä. Kansanhihtokilometrejä kertyy joka miehelle jo palveluksen puitteissa sellainen määrä, ettei etelän joukko-osastoissa sellaisiin määriin normaalisti päästä. Tosin muitakin urheilulajeja harrastetaan, varsinkin suunnistus ja ammunta ovat kovassa kurssissa, kuten sotilaille kuuluukin olla.

Majoitustilat ja asunnot

Rakennusohjelmasta on kasarmien kohdalla vielä paljon toteuttamatta. Nyt on yksiköitä kaksi kasarmirakennuksessa, joka on tarkoitettu yhden yksikön kasarmiksi. Komppanioista on vielä yksi perustamatta. Mutta aikoinaan päästään asevelvollisten kohdalla asumaan, kuten on alun perin suunniteltukin. Kasarnit ovat yksikerroksisia, paitsi viimeisin, jonka pohja on valmis ja josta tulee osittain kolmikerroksinen kahden yksikön kasarmi.

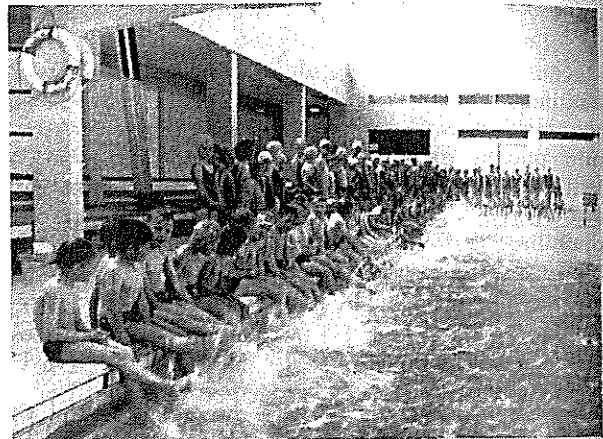
Asevelvollisten viihtyisyyden kannalta on mainittava komea sotilaskoti, joka on professori Lappon suunnittelema. Tämä muodoillaan ylöspäin pyrkivä rakennus on onnistuneesti saatu sisältä erätunnelmalliseksi, jota lisää karhun talja ja täytetty ahma

Pataljoonan ruokala

ylätasanteen seinällä. Sotilaskodin alapuolella, samassa rakennuksessa on elokuvasali, jossa on tarjolla tämän alan viihdykettä kaksi kertaa viikossa. Uimahallissa voivat varusmiehet käydä peräti viisi kertaa viikossa.

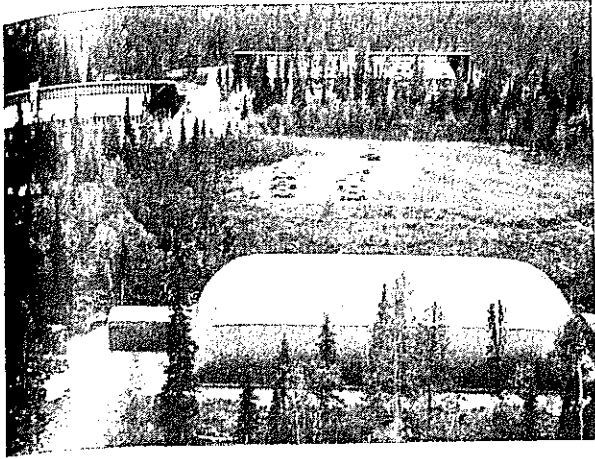
Varastojen rakentaminen on tosin kesken, mutta niidenkin osalta on jo päästy ainakin välttävä tarve tyydyttämään tähän mennessä. Sodankylän korjaamo, joka toimii pataljoonan yhteydessä, turvaa kalustoa asehuollon ja korjaukset paikan päällä. Pataljoonan sairaala toimii tilapäissuojissa, joista sairaalan valmistuttua tulee tilat pesulalle. Sairaalarakennus saatiin harjaan ennen työllisyyskauden päättymistä ja valmistunee ensi vuonna. Sairaala on ensimmäinen maassamme, jossa on puolustuslaitoksen lisäksi toisena osakkaana paikallinen kunta. Molemmille

Näkymiä uimahallista

osakkaille tulee sairaspaiikkoja 45, yhteiset keittiöt ja muut huoltorakennelmat turvaavat yhteistoiminnan tässä laitoksessa.

Kantahenkilökunnan asunnot ovat uudenaikaisia. Kuusi kaksikerroksista kerrostaloa ja neljä rivitaloa tarjoaa tällä hetkellä asunnon miltei kaikille pataljoonan palveluksessa oleville. Parhaillaan on valmistumisvaiheessa kaksi rivitaloa lisää. Nämä valmistunevat ennen vuoden vaihdetta, sillä työllisyystöiden loputtua jäivät nämä rakennukset "varttia" vaille

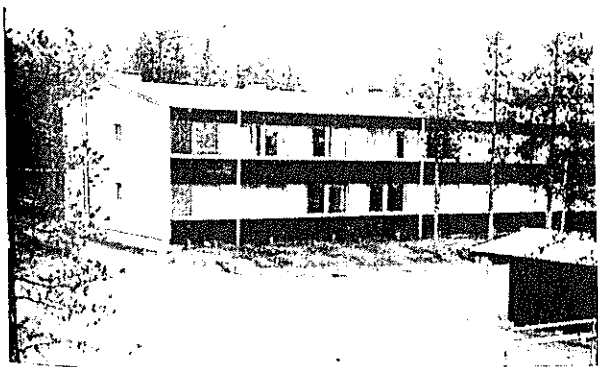
Yleisnäkymä vesitornista, etualalla ilmateltha

valmiiksi. Asunnot käsittävät tällä hetkellä satakunta perheasuntoa, kaikilla mukavuuksilla tietenkin. Muuta vikaa ei asunnoissa ole kuin vuokran suuruus, kuten muissakin valtion asunnoissa. Ovatpa muutamit henkilökuntaan kuuluvat, etelästä tänne tulleet kyllästyneet tähän epäkohtaan ja rakentaneet oman talon tänne Lappiin. En siis liioittele, jos sanon, että henkilökunta viihtyy täällä.

Harrastukset ja vapaa-ajan vietto

Varusmiesten vapaa-ajan viettopaikkoja on täällä vähän. Pataljoonan ulkopuolella ei ole tanssipaikkojakaan talvisin kuin yksi, kesäisin kaksi. Mutta nykyinen loma- tai viikonloppujärjestelmä antaa mahdollisuudet piipahtaa kauempanakin huvituksissa tai omaisten parissa. Tosin matkat ovat pitkät ja päivärahoissa ei ole varusmiehillä Lapin lisää, joten ne eivät kyytimaksuihin aina riitä. Lapin väestö on yleensä taloudellisesti heikommassa asemassa kuin rintamaitten asukkaat, joten varusmiehillä mm ei ole autoja täällä käytettävissään siinä määrin kuin etelän varuskunnissa.

Kantahenkilökunnan vapaa-ajan harrastukset ovat saaneet paikallisen leiman. Yhteistyö paikallisten reservikerhojen ja urheiluseurojen välillä on tiivis ja moninainen. Omat kerhot toimivat tilapäissuojissa,

Kantahenkilökunnan asuinrakennus

perheasunnoiksi tarkoitetuissa tiloissa. Tosin kerhohen piirustukset on hyväksytty, mutta rakennuslupaa ei ole vielä saatu. Siitä huolimatta kerhotoiminta on vilkasta. Monet kovat kilpailut on käyty ja juhlat juhlittu.

Urheiluseura on saanut pataljoonan henkilökunnan riveistä ammattipätevää toimitsija- ja johtaja-voimaa. Pataljoonan tulo paikkakunnalle on piristänyt toimintaa tälläkin rintamalla. Sodankylä on vanhastaan tunnettu painipitäjä. Kuntotalossa ovat matolla kolme kertaa viikossa sodankyläläiset painijat. Kuntopiiriä pyörittää pataljoonan oma mies, sotilasmestari Armas Saastamoinen kaikkien kunta-laisten yhteiseksi kunnan kohentamiseksi.

Moni kantahenkilökuntaan kuuluva on tuntenut Lapin lumon. Niinpä kalastus ja metsästys on monen vapaa-ajan harrastuksiin kuuluva. Kilvan keuhataan sitä suurinta kalaa... Puhutaanpa jo halveksuen jänkäkoirista, hauvista ja pyydetään arvokalaa, lohta, tammukkaa ja harria. Pilkkikisat kevättalvella ovat jo pataljoonan perinteisiin kuuluva tapahtuma, jolloin jälle sonnustaudutaan kaloja narraamaan koko perheen voimalla.

Lumitela-ajoneuvo ei kulje ainoastaan lumessa, vaan se myös ui

Pitkät etäisyydet asettavat omat rajoituksensa huvituksille ja harrastuksille. Täällä ei auto ole ylellisyyskappine kenellekään. Moni sellainen on itselleen hankkinut ja se mahdollistaa siirtymisen joko maalikyliin tai Lapin luontoon. Talvisin rynnätään tuntuurille harrastamaan tunturihihtoa ja kesäisin retkeillään puroliruilla kalastamassa. Suru ei tule kenenkään puseroon eikä kaamosaikanakaan, jolloin aurinko on näkymättömissä monta viikkoa, kaadu tunturit kenenkään niskaan. On jo totuttu siihen, että kevät tuo tullessaan hohtavat hanget ja niiden sulatua seuraa kiihkeä ja useimmiten kaunis kesä, joka päättyy ruskan värikylläisyyteen.

LÄHI-IDÄN SOTA

Mitä tapahtui ja miksi?

Everstiluutnantti A A Salin

Yleistä

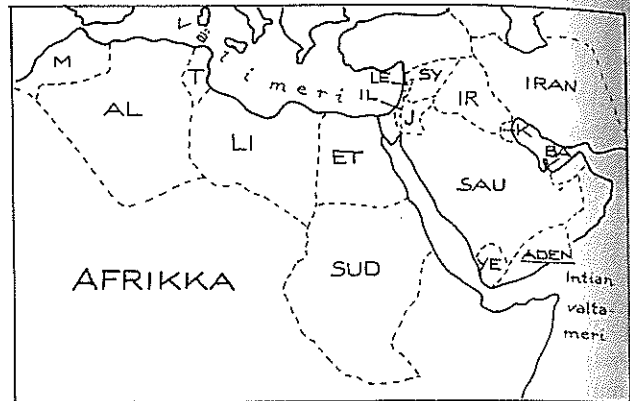
Kun Israelin ja arabimaitten välisestä sodasta on kulunut nyt lähes 4 kuukautta, voidaan sen syytä ja tapahtumia tarkastella jo vapaammin kuin itse tapahtumahetkellä. Sota leimahti — huolimatta viikkoja kestäneestä äärimmäisen jännittyneestä ”kylmän sodan” tilanteesta — yllättäen 5. päivän kesäkuuta aamulla liekkiin, se käytiin vertaansa vailla olevalla kiihkeydellä ja sitä jatketaan yhä, mutta nyt jälleen ”kylmän sodan” pelisääntöjä noudattaen.

Kysymyksessä ei ollut mikään erillinen sota, vaan itse asiassa se oli vain 2. maailmansodan jälkeisen Lähi-Idän kriisin III vaihe. Ensimmäinen niistä käytiin Israelin itsenäistyessä vv 1948—49, toinen vähän yli kymmenen vuotta sitten ja kolmannesta vaiheesta on tähän mennessä nähty nyt kaksi osaa — valmistelut ja aktiiviset sotatoimet. Kuten aikaisempina, ei nytkään kysymyksessä ole ollut vain Israelin olemassaolo, vaan koko Lähi-Idän ja arabimaailman herruuden ratkaisu sekä Lännen ja Idän välinen valtakamppailu. Kuitenkin parhaan ja selvimmän kuvan kysymyksessä olevista tapahtumista saa tarkastelemalla niitä ja niiden taustaa juuri Israelin kannalta katsottuna.

Sodan syitten tarkastelu

Kysymyksen tarkastelun voi aloittaa vaikkapa 1. maailmansodasta ja vuosisatamme vaihteesta. Vanhan ottomaanisen keisarikunnan rippeet olivat jääneet Turkille, joka Saksan puolella taistelleena menetti rauhan teossa ne arabimaat, jotka vielä olivat sen hallinnassa. 1800-luvun loppupuolella syntynyt arabialainen nationalismi näki jo itsenäistymisensä toiveunia, mutta käytännössä ei tilanne vielä ollut valjennut heille. Iso Britannia oli v 1881 asti ollut todellisena herrana Egyptissä ja Versaillesin rauha 1919 antoi sille nyt lisäksi Irakin, Transjordanian ja Palestiinan valvonnan. Edelleen se hallitsi Arabian niemimaan eteläosan Adenista aina kauas Persianlahdelle saakka. Ranska hallitsi jo ennestään Välimeren Afrikan puoleisia arabimaita Marokkoa, Algeriaa ja Tunisiaa. Algeria oli osa Ranskan valtiota, Marokko ja Tunisia sen protektoraatteja. Turkin ”konkurssi-pesästä” se nyt sai mandaateikseen Syyrian ja Libanonin. Jäljelle jäänyttä Tripolitaniaa (osa nyky-Libyasta) hallitsivat italialaiset saatuaan sen v 1912 turkkilaisilta Ouchyn rauhan teossa. Ainoat itsenäiset arabimaat olivat erämaan Saudi-Arabia ja keskiaikainen Jemen (Kuva 1).

Sodan aikana olivat englantilaiset käyttäneet hyväkseen arabien nousevaa kansallisuusaatetta taiste-

Kuva 1
ISRAEL

ja sen arabinaapurit, jotka tavalla tai toisella olivat sekaantuneet sotatoimiin sen kanssa

IL = Israel (20 700 km², 2,1 milj as); M = Marokko (443 680 km², 11,6 milj as); AL = Algeria (2 381 743 km², n 10 milj as); LI = Libya (1 759 500 km², 1,2 milj as); ET = Egypti (1 002 000 km², 28 milj as); SUD = Sudan (2 506 800 km², 12,6 milj as); YE = Jemen (195 000 km², 4,5 milj as); BA = Bahrain (598 km², 143 200 as); K = Kuwait (15 540 km², 223 000 as); IR = Irak (444 442 km², 6,8 milj as); J = Jordania (96 610 km², 1,65 milj as); SY = Syyria (184 479 km², 5,5 milj as); Le = Libanon (10 400 km², 1,65 milj as).

lussaan turkkilaisia vastaan. Rauhan solmiminen merkitsi näille kuitenkin vain isännän vaihtumista ja kansallisuusaate sai tästä toiminnalleen yhä konkreettisemmat tavoitteet. Britit tavoilleen uskollisina asioivat ”hajoita ja hallitse”-periaatteellaan erikseen yksityisten arabiaristokraattien kanssa ja vaikka ranskalaiset pyrkivätkin demokraattisempaan hallintoon, ei tällä ollut suurempaa merkitystä nationalistien silmissä. Isännän vaihto ei rauhoittanut tilannetta, esti vain sen ilmiliökkien näkymisen.

Tilannetta ei myöskään parantanut Palestiinassa asuvien juutalaisten kansallisuustunteen voimistuminen. Juutalaisia on asunut nykyisillä asuinsijoillaan jo ammoisista ajoista lähtien, joten sen perusteella voi heillä katsoa olevan yhtä hyvät oikeudet maahan kuin arabeillakin — ehkä paremmatkin, sillä suuri osa arabeista on vasta paljon myöhemmin paikalle tulleita. Ajatus juutalaisten ”kansalliskodista” syntyi Euroopan juutalaispiireissä 1890-luvulla ns sionistisen liikkeen parissa. Liike ei jäänyt vain aatteen pariin askartelemaan, vaan eurooppalaiset juutalaiset rupeivät ostamaan myös maata Palestiinassa ja muuttoliiikkeen voi katsoa itse asiassa alkaneen 1. maailmansodan aikana. Englannin oli pakko hyväksyä myös ajatus ”juutalaisten kansalliskodista” Pa-

lestiinassa, mutta sodan jälkeen riitti vielä toistaiseksi brittien juutalaismyötämielisyys, itsenäisestä juutalaisvaltiosta ei ollut vielä puhetta. Tämä myötämielisyys ei jäänyt kuitenkaan arabeilta huomaamatta. He pelkäsivät jäävänsä yhä voimistuvan maahanmuuttoliikkeen vuoksi lukumääräisesti vähemmistöksi ja kiristivät vaatimuksiaan, joihin englantilaisten oli tilanteen rauhoittamiseksi pakko myöntyä.

I. maailmansodan tilinpäätöksessä ei öljy ollut vielä näytellyt kovin merkittävää osaa. Sotien välisenä aikana tehdyt valtavat öljylöydöt ja kehittyvä öljyteollisuus toivat kuvaan vielä yhden tekijän, joka oli ainakin yhtä merkityksellinen kuin kaksi muutakin Lähi-Idän probleeman tekijää — arabien herännyt kansallisuusaate ja juutalaiskysymys. Irakista, Saudi-Arabiasta ja Kuwaitista tehdyt öljylöydöt vakiinnuttivat brittien käsitystä siitä, että maailman rauhan ja kansainvälisen kaupan ja teollisuuden vuoksi oli parempi, jos Lähi-Idän valvonta olisi jatkuvasti heidän käsissään. Valvonta merkisi sotaväkeä ja otteen kiristämistä ja mm tänä aikana kehittyi Suezin sotilastukikohdasta maailman suurin.

2. maailmansota itsenäisti Syyrian ja Libanonin ja sodanjälkeinen Ranska "syytti" Englantia yrityksistä kaapata koko Lähi-Itä itselleen. Irak ja Transjordaninkin saivat itsenäisyytensä, mutta vain muodollisesti, sillä ne olivat jatkuvasti kaikissa suhteissa britteistä riippuvaisia. Irakissa oli hallituksen ohjissa konservatiivinen ja brittiläismielinen Nuri es-Said ja Transjordanian asioiden ratkaisuksi saattoi aina vetää brittikenraali Gubb-Pashan johtaman ja beduiinipalkkasotureista kootun "Arabilegioonan". Egyptissä "hallitsi" Faruk, joka — samoin kuin koko hallintokoneistonsa oli milloin vain ostettavissa. Brittiläinen imperiumi oli sodan jälkeen jo pahasti ratkennut Kauko-Idässä Pakistanin, Intian, Burman ja Ceylonin itsenäistyessä ja nyt oli yritettävä hinnalla millä hyvänsä pitää "uppoavaa laivaa pinnalla" Lähi-Idässä — ja öljyn vuoksi sen katsottiin kannattavan.

Öljy- ja kansallisuusaatekysymykset voitiin siis vielä joten kuten hallita, mutta juutalaiskysymys vaati jo lopullista ratkaisua. Brittien yritykset "hillitä" sodan jälkeistä massamaahanmuuttoa epäonnistuivat ja oli jo selvää, että juutalaiset valmistautuivat ase kädessä asettumaan isiensä maahan. Arabit protestoivat ja juutalaisten keskuudessa ollut vähemmistö, joka oli valmis yhteistyöhön arabien kanssa ei saanut ääntään kuuluviin lainkaan. Huolimatta lukumääräisestä enemmistöstään olivat arabit yleensä paikallisesti alivoimaisia eikä Palestiinan ulkopuolelta tullut arabimyötätunto vielä tässä vaiheessa paljoakaan merkinnyt.

29. 11. 1947 oli YK antanut suosituksen perustettavasta juutalaisvaltiosta ja seuraavana vuonna Israel julistautui itsenäiseksi ns Balfour-julistukseen nojautuen. Ulkovaltojen ja YK:n tunnustettua tapahtuneen tosiasian oli vanha Palestiina itse asiassa jaettu kahteen osaan. Toista osaa hallitsivat nyt juutalaiset Israelissa ja toinen osa liitettiin Transjordaniaan, jonka nimeksi tuli nyt Jordania (Kuvat 2 ja 3).

UUSITTU
SKOHAN
KULMA

SKOHA VANHASSA KULMASSAAN

SKOHA on muuttanut takaisin vanhaan, uusittuun kulmaansa. Uudet ajanmukaiset tilat ja entistäkin täydellisemmät sekä monipuolisemmat tavaravaliokimat takaavat Teille tehokkaan ja asiantuntevan palvelun. Yksi lukuisista uusista osastoistamme on miekkailuosasto. Miekkailuvälineistä mainittakoon:

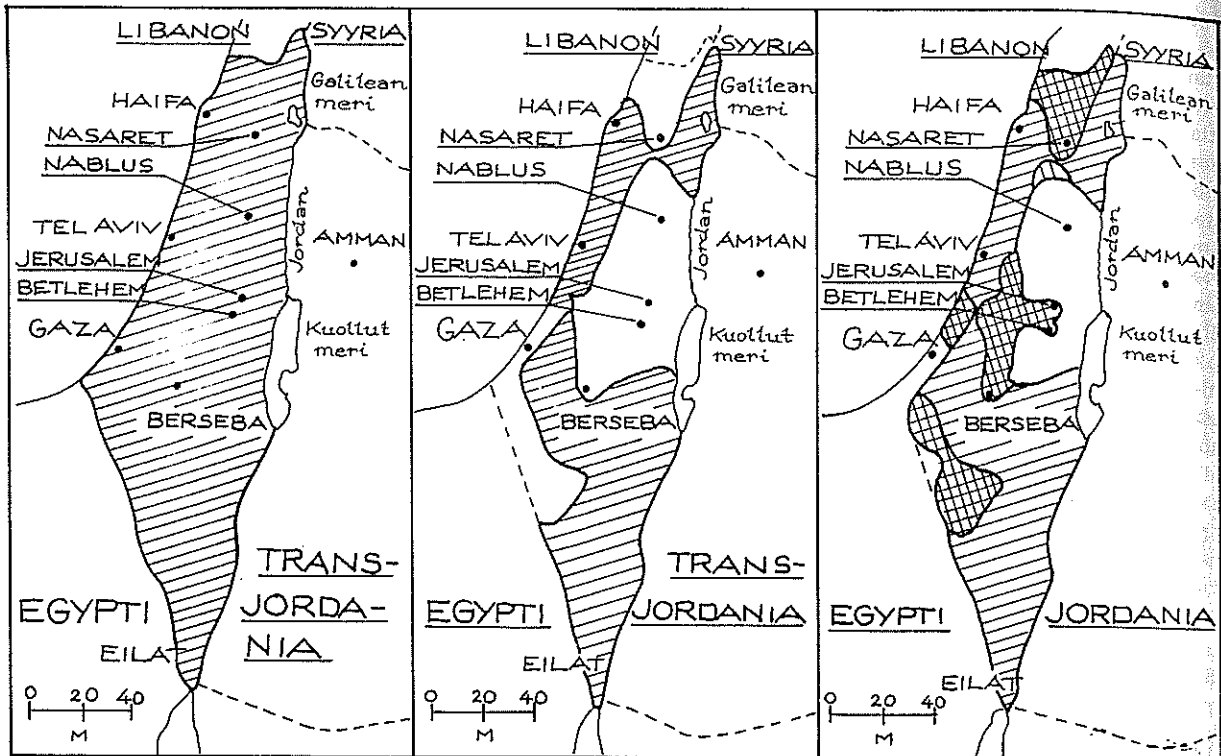

Floretti, ilman sähk.	25,—	Pistokahva	10,—
sähk.	50,—	Suora kahva	4,60
ilman sähk.		Kalpapuku, takki ..	118,—
pistokahva	30,—	housut	67,—
Pist.kahv.kalpa		Florettipuku, takki	86,—
ilman sähk.	37,50	housut	42,—
sähk.	60,—	Suojanaamarit	27,25—47,25
Säilä	29,—		
Floreitin perä	8,10		

Upseeri- ja raisastus-
saappaat m/Asiröm
miesten 41—46 à 113,—
naisten 36—41 à 105,—

City-Center, Keskusk. 8
puh. 10 644

Kuva 2

Palestiinan brittiläinen mandaattialue v 1948 saakka

Kuva 3

Yhdistyneitten Kansakuntien suosittelema Palestiinan jakosuunnitelma itsenäisen Israelin perustamiseksi

Kuva 4

Israelin haltuun jäänyt alue v 1948—49 sodan aselepoehtojen mukaan (vallatut alueet)

Uusi juutalaisvaltio oli pakkosynnytetty ja samana päivänä (5. 5. 1948), kun Englannin mandaattioikeus alueella päättyi alkoi myös sen taistelu vastasaavutetusta itsenäisyydestä. Kaikki naapurit yhdessä — Libanon, Syyria, Irak, Jordania ja Egypti yrittivät nujertaa sen jo syntymävaiheessaan, mutta Israelin onneksi ne olivat liian hajanaisia. Ne eivät saaneet yritykselleen tukea sen enempää lännestä kuin idästä — mm Neuvostoliitto suhtautui koko arabiyhteykseen lähes välinpitämättömästi. Vain täten on selitettävissä Israelin menestys, joka johti mm huomattaviin maastovoittoihin, joilla oli merkitystä myöhemminkin. Tehdyssä aselevossa ne jäivät osittain Israelille ja täten joutui sen hallintaan suuria alueita, jotka alunperin oli suunniteltu mm Jordaniaan kuuluviksi (kuva 4). Näiltä Israelin "arabialueilta" siirtyi toista miljoonaa arabia naapurimaihin, mm Egyptiin Gazan alueelle, jossa UNRWA — YK:n Palestiinan alueen pakolaisten työelin on tähän päivään asti vastannut heidän toimeentulostaan. — Taistelut päättyivät YK:n väliintulon ansiosta ja tehtyä aselepoa, joka ei vielä-kään ole johtanut rauhansopimukseen Israelin ja arabimaitten välillä, jäi valvomaan 29. 5. 1948 perustettu UNTSO (United Nations Truce Supervision Organisation, Palestine). Sen työ, johon on tarkkailijoita osallistunut useita satoja kaikkiaan 15 maasta ympäri maailmaa, on yhä käynnissä. Viimeiset vuodet sen toimintaa on johtanut norjalainen kenraali Odd Bull.

Tapaukset kehittyivät sitten nopeasti eri Lähi-Idän maissa. Huomattavin näistä oli se, että kuningas Faruk pakotettiin 1952 luopumaan vallasta ja syntyneen tasavallan päämieheksi tuli lyhyen kenraali Mohammed Naguibin presidenttikauden jälkeen, jota on pidettävä ainakin näin jälkeempinä vain näennäisenä — silloinen vasta 34-vuotias eversti Gamal Abdel Nasser.

Nasserin valtaan tuli merkitsee tavallaan käännettä Lähi-Idän arabimaailmassa. Hänen on onnistunut koota arabit yhteen leiriin — vaikkapa hatarastikin ja saamaan asialleen toisen suurvaltapiirin tuen ryhdyttyään avoimeen vastarintaan toista vastaan. Käyty tie on ollut hänelle kompromissien tie. Iso Britannia suostui jo 1954 tyhjentämään Suezin suurtukikohtansa ja Nasser oli saavuttanut ensimmäisen poliittisen suurvoittonsa. Suurvalta luopui oikeuksistaan pitää joukkoja Egyptin alueella. Kanavan puolustus siirtyi nyt egyptiläisille, mutta Kanavayhtiö jäi edelleen kansainväliseksi. Sopimukseen sisältyi mahdollisuus kansainvälisen valvontajoukon käytöstä tarvittaessa, jos kanava-alueella syntyisi kansainvälinen selkkaus. Iso Britannia yritti sovittaa kiistaa myös Israelin ja arabimaitten välillä koettaessaan taivutella Israelia luopumaan eräistä sodassa 1948 vallatuista alueista tässä kuitenkaan onnistumatta. Sen sijaan sen onnistui taivuttaa Irak liittymään yhteen Turkin ja Pakistanin kanssa ns Bagdadin sopimusliittoon, johon se itsekin liittyi ja jonka se toi-

voi vaikuttavan tasapainottavasti itään päin suuntautuvia pyrkimyksiä vastaan. Yksi arabimaista oli liittoutunut Ison Britannian kanssa, mutta muut karttoivat visusti tällaista suhdetta; ei edes Jordanialla, jonka asioissa Iso Britannialla oli paljon sananvaltaa Arabilegioonan tuella, ollut halua liittyä tähän puolustusliittoon.

V 1955 kärjistyi tilanne taas Israelin ja arabimaitten välillä kun Israelissa tuli pääministeriksi jo vv 1948—53 hallituksen johdossa ollut David Ben-Gurion. Hän oli yksi Israelin "synnyttäjistä" ja arabit näkivät hänen hallitukseen paluunsa lähinnä haasteena itselleen. Näin tapahtuikin, sillä vain muutamaa päivää hallituksen vaihdon jälkeen tekivät israelilaiset rajahyökkäyksen Gazaan. Israel osoitti olevansa yhä edelleen iskukykyinen. Israelin voimainosoituksella oli kuitenkin vähemmän toivottuakin seuraamuksia. Neuvostoliitto oli tähän asti seurannut tilannetta lähes passiivisena ja nyt se näytti ensi kerran väriään Lähi-Idän suunnalla. Egyptille tarjottiin suurta aseapua ja toimitukset, käsittäen hävittäjä- ja pommituskoneita, panssarivaunuja ym aloitettiin heti. Länsivaltain varovaisesti hoitolema "asetasapaino" romutettiin hetkessä. Vaikka Neuvostoliitto ei avoimesti allekirjoittanutkaan arabimaitten vaatimuksia, oli sen kannanotto selvääkin selvempi. Kuvaan oli arabien puolella tullut erittäin varteenotettava tekijä ja Nasser oli noussut merkille pantavaksi vastustajaksi — suorastaan uhkaksi maailmanrauhalle. Iso Britannia näki asioiden kehityksen

lähinnä Lähi-Idän kannalta, Ranska taas koki tämän siinä, että Egypti tuki jo avoimesti Algerian kapinallisia. Yhdysvallat suhtautuivat toistaiseksi ymmärtävästi Egyptin nationalismiin asialle yrittäen hillitä Nasseria ryhtymästä ääritekoihin ja liittoutumasta tiiviimmin Neuvostoliiton kanssa. Tärkeimpänä valttina se tässä yrityksessään tarjosi taloudellista apua, jonka tärkein kohde oli Assuanin pato ja jonka takaajina olivat Yhdysvallat, Maailmanpankki ja Iso Britannia. Asetoimitussopimus Neuvostoliiton kanssa ei kuitenkaan sopinut Yhdysvaltojen laskelmiin ja eräällä tavalla "pelotellakseen" peruutti Yhdysvallat 19. 7. 1956 takuutarjouksensa. Se oli pommiksi tarkoitettukin, mutta vaikutukset olivat ilmeisesti sittenkin toisenlaiset kuin oli odotettu.

Nasser ei taipunutkaan, vaan laukaisi oman pomminsa. 26. 7. 1956 kansallisti Egypti Suezin kanavan luvaten osakkeenomistajille korvauksen, mutta ilmoittaen motivaationa tähän tekoon olleen rahoituksen järjestämisen Assuanin patorakennukselle, joka oli vaarantunut nyt kun Yhdysvallat oli peruuttanut takuunsa. Voimakkaimmat reaktiot tähän kansallistamiskysymykseen tulivat tietenkin Iso Britannian ja Ranskan taholta, joilla oli eniten omia intressejä kanavayhtiössä valvottavanaan. Muut maat asennoituivat enemmän tai vähemmän hyväksyvästi kansallistamistoimenpiteeseen, kunhan vaan vapaa merenkulku v 1888 kansainvälisen konvention päätöksen mukaan säilytettäisiin. Egypti ilmoitti olevansa valmis noudattamaan sitä, mutta Iso Britannia

otava

KIRJA MIEHELLE

JOPPE KARHUNEN Koiria sotapolulla

Joppe Karhusen tämän syksyn kirjan pääosaa näyttelee monen partioretken todellinen sankari, pettämätön, huippuun koulutettu sotakoira, jota yhäkin moni mies kiittää elämästään. Karhusen tarinat ovat jännittäviä, sitä paitsi kaikki on totta ja tapahtunutta, sotaa, sodan arkea ja sen harvoja juhlahetkiä. 13/15:—.

PAULI HIRVONEN Lapin sodan lentäjät kertovat

Aluevaltaus viime sotia käsittelevässä kirjallisuudessamme, kertomus lentäjistä sodan loppunäytöksessä, kertomus taistelusta entisiä aseveljiä vastaan, kertomus "punaisesta lokakuusta", jonka aikana menetettiin 19 lentäjää ja 13 konetta, yli neljännes silloisen Lentorykmentti 4:n kokonaisvahvuudesta. 11/13:—.

Ilmestyvät kuluvan syksyn aikana

SIIVET MAAILMAN TAIVAALLA Toimittanut Pauli Hirvonen

Closterman, Saint-Exupéry, Bremer, Sarvanto, Brickhill, Lindbergh, Amundsen — sodan ja rauhan taivaan suuria nimiä, jotka tässä kirjassa kertovat näkemästään ja kokemastaan, lentäjän elämän kiehtovimmista ja vaarallisimmista hetkistä, joiden aikana on sekunnin murto-osa usein ratkaissut kuka jää kertomaan. 13/16:—.

ja Ranska vaativat vapaan merenkulun takeeksi kansainvälisen järjestön toimintaa. Ei kestänyt kauaakaan ennenkuin ilmeni, että niin Ranskan kuin Ison Britanniankin hallitukset olivat valmiit asevoimin korostamaan vaatimuksiaan.

Elokuussa 1956 pidettiin Lontoossa kanavaa käyttävien 24 maan yhteinen konferenssi. Egypti ei osallistunut siihen, koska "sen valmistelusta vastasi suurvalta, joka ei ollut tässä mielessä ottanut yhteyttä Egyptin hallitukseen". Kokoukseen osallistuvistakin maista asetui — juuri tästä syystä — osa egyptiläisten kannalle. Kahdeksan maata yhtyi kuitenkin amerikkalaisten kompromissiesitykseen vanhan "Kanavakomppanian" perijäksi tulevan kansainvälisen komission perustamiseksi. Komission valtuutuksiakaan ei vielä ehditty tarkentaa kun Egypti jo ilmoitti, ettei se sellaista missään tapauksessa hyväksy. Syyskuussa pidettiin uusi kokous, joka päätti perustaa eräänlaisen "Kanavan käyttäjien yhdistyksen", mutta tämäkin yritys epäonnistui. Kanavan käyttö jatkui kaiken aikaa eikä edes vanhojen kanavaluotsien poismeno tuottanut sanottavia vaikeuksia. Tämä koski kaikkia maita paitsi Israelia, jolta egyptiläiset olivat kieltäneet kanavan käytön ja jopa sulkenneet Israelin eteläisimpään kärkeen Eilatiin Punaiselta mereltä johtavan Akaban lahdenkin. Syyskuussa vetosivat Ranska ja Englanti Turvallisuusneuvostoon, johon vetoomuk-

seen Egypti esitti vastavetoomuksensa. 9.10. päättyi Turvallisuusneuvoston käsittely Neuvostoliiton "vetoon", joka mitätöi englantilais-ranskalaisen esityksen. Aivan vaille ratkaisua ei kuitenkaan jääty, sillä pääsihteeri Dag Hammarskjöldin muotoilemana saatiin aikaan 6-kohtainen kanavan käyttöä koskeva periaatelausunto, jonka kaikki osapuolet — Egypti mukaanluettuna — hyväksyivät.

Iso Britanniaa ja Ranskaa ei tämä kuitenkaan tyydyttänyt ja 16.10. tapasivat em maitten pää- ja ulkoministerit toisensa Pariisissa. Seuraavan 2 viikon kuluessa tilanne kiristyi Lähi-Idän tuntumassa. Ranskalaiset kaappasivat egyptiläisen aselastissa olevan aluksen, jonka piti tuoda aseita Algerian kapinallisille. Jännitys Israelin ja Egyptin välillä kasvoi ja Irak, Jordania ja Saudi Arabia ilmoittivat tukevansa Egyptiä. Irak lupasi aktiivista apua Jordanialle ja Israel pyrki ehtimään tämän edelle tekemällä raja-työläisiksi Jordanian puolelle. Iso Britannia yritti rauhoittaa neuvotteluin oloja Irakissa ja Jordaniassa pyrkien samalla hillitsemään Israelin intoa, mutta Ranska taas lähetti salaa aseita Israeliin. Jälkeenpäin on todettu, että näinä päivinä syntyi nykyajan merkittisin triumfiraatti Lännen valtapiirissä, joka tarkkaan salattiin sen voimakkaimmalta jäsenmaalta Yhdysvalloilta.

Israel oli — oman tulevaisuutensa takia — valmis

NOKIA

PUUNJALOSTUS- JA VOIMATEOLLISUUS

NOKIA

SUOMEN KUMITEHDAS

NOKIA

SUOMEN KAAPELITEHDAS

NOKIA

ELEKTRÖNIikka

Vuoden 1967 alussa sulautuivat Suomen Kumitehdas Oy ja Suomen Kaapelitehdas Osakeyhtiö yli 100 vuotta vanhaan suomalaiseen puunjalostus- ja voimayhtiöön OY NOKIA AB:hen. Uuden teollisuusryhmän jäsenenä käytetään näistä nimiä Suomen Kumitehdas, Suomen Kaapelitehdas sekä Puunjalostus- ja voimateollisuus. Keski-tys tapahtuu pääasiassa raha-asiain hoidon, vientitoiminnan ja yrityssuunnittelun osalta, sillä markkinoiden kasvu on merkinnyt tarvetta keskittää voimavarat ja suunnata ne toimimaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja yleistä hyötyä tuottavasti.

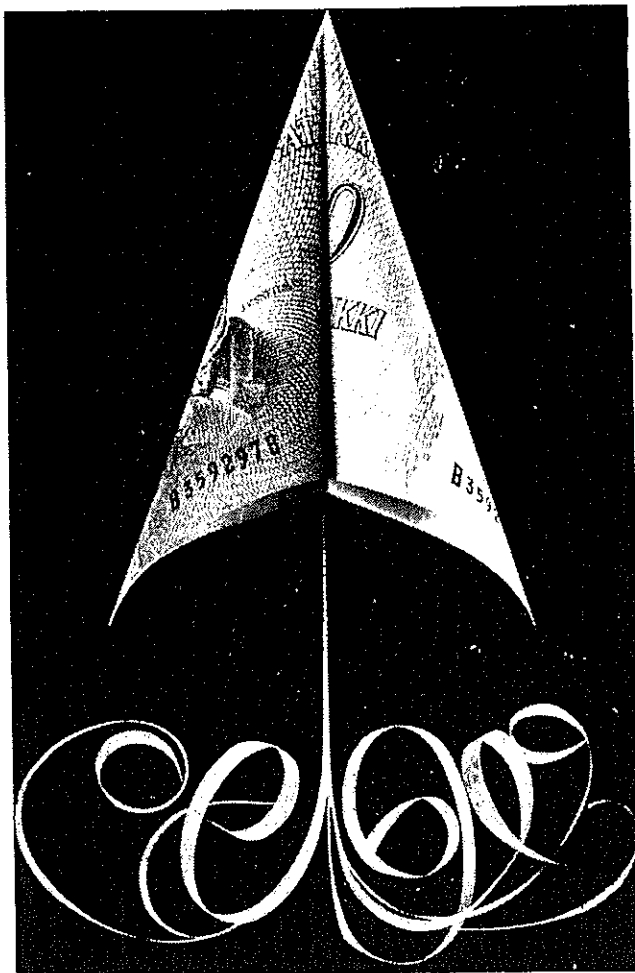
OY NOKIA AB

yrittämään tarvittaessa aseellista ratkaisua ja Iso Britannia ja Ranska olivat valmiit antamaan tukensa asialle. Englannin motiivina lopullisesti lienee ollut vapaa merenkulku Suezin kanavassa ja Lähi-Idän öljy. Ranskan tekojen takana oli taas ilmeisesti se yleisesti vallalla ollut käsitys, että "Algerian kapinalliskysymyksen ratkaisun avaimet löytyisivät Kairosta".

29. 10. 1956 päättyi Israelin kärsivällisyys ja se ryhtyi hyökkäykseen Egyptiä vastaan Siinain erämaassa ilmoittaen tarkoituksenaan olevan "eliminoida alueelleen hyökkäilevät sissiosastot". Englanti ja Ranska vetosivat v 1954 sopimukseen vaatien saada miehittää kanava-alue, mutta Egypti torjui tämän. Vetoomus oli osoitettu — muodollisesti ehken — myös Israelille, joka tietenkin hyväksyi sen. Sillä välin Israelin sotaretki jatkui vain heikkoa vastusta tava-ten kanava-alueella kohti ja 31. 10. suoritti yhdistynyt brittiläis-ranskalainen voimaryhmä hyökkäyksen kanava-alueella olevia kyliä vastaan. Yleisesti odotettiin ilmahyökkäystä seuraavan myös maahanlaskutai muitten joukkojen operaation, mutta sellaista saatiin brittiläis-ranskalaisilta odottaa aina 5. 11. saakka ja vasta seuraavana päivänä tapahtui hyökkäys mereltä päin. Viime aikojen tutkimus ja salaisten asiakirjojen julkisuuteen tulo on selvittänyt jossain määrin tämän israelilaisten "varaslähdön", mutta varmaa syytä ei tietenkään ole voitu todeta. Tämänvuotisen sotaretken valossa on helppo ajatella israelilaisten kärsivällisyyden loppuneen kun suurvalta-liittolaisista ei näyttänyt olevan apua.

Israelin hyökättyä vetosi Egypti — sotaonnen osoittauduttua vallan päinvastaiseksi kuin oli oletettu — YK:hon ja 4. 11. valtuutti Yleiskokous pääsihteeri Dag Hammarskjöldin 48 tunnin kuluessa laatimaan suunnitelman kansainvälisten joukkojen käytöstä Suezin alueella. Pääsihteerin avuksi nimettiin työryhmä, jossa oli edustettuina Intia, Kanada, Columbia ja Norja ja jo seuraavana päivänä oli pääsihteerillä suunnitelmansa valmis. Ratkaisu perustui Kanadan ulkoministeri Lester Pearsonin ehdotukseen, joka sisälsi ajatuksen vapaaehtoisen kansainvälisen YK-joukon perustamisesta tämänlaatuisen katastrofitilanteen rauhoittamiseksi, siksi kunnes syntynyt konflikti voitaisiin neuvotteluin selvittää. Ratkaisu tehtiin 57 äänellä 19 vastaan, jotka pidättyivät äänestämästä. Neuvostoliitto asennoitui ratkaisua vastaan pitäen sitä peruskirjan määräysten vastaisena, mutta äänesti kuitenkin ratkaisun puolesta, koska YK-joukkojen tuleva isäntämaakin — Egypti sen hyväksyi.

Maailmanjärjestön ensimmäinen katastrofijoukko perustettiin heti samana päivänä (5. 11. 1956) ja se sai nimensä tehtävämäärityksensä mukaisesti — United Nations Emergency Forces in the Middle East eli kuten sitä yleensä on totuttu nimittämään — UNEF. Sen ensimmäiseksi komentajaksi määrättiin kanadalainen kenraali Burns ja suurimmillaan sen vahvuus oli n 6000. Tähän joukkoon mahtui edustajia Intiasta, Indoneesiasta, Jugoslaviasta, Ruotsista, Suomesta, Tanskasta, Norjasta, Brasiliasta, Columbiasta

sähke ripeä rahanviejä

Kaiken mitä haluatte kertoo sähke sukkelimmin. Se tiedottaa arkiset asianne, välittää onnentoivotuksenne ja tulkitsee osanottonne. Sähkepostiosoituksella lähetätte kätevästi rahaa, joka on suurehkojen paikkakuntien lennätintoimipaikoissa nostettavissa iltaisin ja sunnuntaisinkin. Juhlayaksi lahjaksi tekee rahalahetyksen siihen liitetty korulomake.

Sähkeitse kannattaa lähettää pitkiäkin tiedotuksia: uusitun taksan mukaan maksaa tavallinen sähkösanoma kotimaisessa liikenteessä 50 sanan ryhmällä tai sen osalta 3 mk. Korkeintaan 7 sanan pituisen sähkeen hinta on kuitenkin 1.40 mk. Korulomakkeet, joita on kaikkiaan 21 erilaista, joukossa uusiakin malleja, maksavat 2 mk.

Sähke ehtii vielä viimeitingassakin.

ja Kanadasta. Joukko sijoitettiin yksinomaan Egyptin puolelle rajalinjalle Gazasta yli Siinain erämaan Akaban lahden pohjukkaan ja Tiranin salmen suulle Sharm el Sheikhiin. Egypti oli siis ns isäntämaa ja se määrittäi hyväksymisellään joukon kansainvälisyyden. Tämän oikeuden valossa katsottiin Intian puoleettomuusasetteen painavan vaa'assa enemmän kuin Pakistanin muhamettilaisuuden ja niinpä esitettyä Pakistania ei hyväksytty valvontajoukkoon. Siihen ei myöskään hyväksytty — ilmeisesti samasta länsivaltojen vaikutuksen alaisuudesta johtuen — Uutta Seelantia, mutta kuten edellä on todettu 3 NATO-maata, Kanada, Norja ja Tanska.

Sotatoimiin liittyviä tapahtumia

Kiistaa ei saatu ennen uutta välien selvittelyä ratkaistuksi, mutta olot rauhoituivat kuitenkin vähin erin niin paljon, että UNEF'in joukkoja voitiin ruveta supistamaan. Suomen osuus päättyi jo joulukuussa 1957. Myöhemmin vähennettiin edelleen Indonesian ja Columbian joukot pois ja viimeinen huomattava supistamisratkaisu tehtiin kesällä 1966, jonka mukaan joukkojen määrä supistui n 4000 mieheen ja skandiinaavisten joukkojen edustus rajoitettiin yhteen n 550 miehiseen pataljoonaan, jonka vuorovuositain varus-

tivat toisaalta Ruotsi yksinään ja toisaalta Norja ja Tanska yhdessä. Uusi järjestely astui Ruotsin osalta voimaan 1.4.1967, mutta alueella oli vielä jälkijoukkoja myöskin norjalais-tanskalaisesta pataljoonasta silloin kun UNEF'in joukkoa suurena yllätyksenä maailmalle alettiin Egyptin vaatimuksesta poistaa alueelta 18.5.1967 alkaen. Joukkojen poiskuljetusta ei ehditty kuitenkaan toimeenpanna kokonaisuudessaan 5.6. mennessä, jolloin taistelut puhkesivat, vaan mm ruotsalaiset, intialaiset ja brasilialaiset joutuivat Gazan alueella suoraan etenevien israelilaisten jalkoihin, jolloin 14 intialaista ja 1 brasilialainen YK-sotilas saivat surmansa.

Virallisesti UNEF:ia ei ole vielä kukaan kokonaisuudessaan purettu ja nimellisesti on sen intialainen komentaja, kenrm Indarjit Rikhye edelleenkin tämän kansainvälisen joukon johdossa. Käytännössä vain hän lähimpien esikuntaupseeriensa kanssa enää edustaa UNEF:ia, joukot on jo kaikki lähetetty kotiin osanottajamaihin. Ennen purkautumistaan ehti UNEF toimia runsaat 10½ vuotta ja se oli esimerkiksi joukkoja Kongoon ja Kyproksellekin perustettaessa. Siihen oli yleisesti totuttu ja mm naapurimaassamme oltiin varauduttu vielä pitkään lähettämään joukkoja tähän tehtävään. Pääsihteerin rat-

lasi säilyttää juoman OMAN maun ja aromin

Hyvä juoma myydään meille aina lasipullossa. Lasipullostamme kaadamme sen juomalasiin (tai suoraan suuhumme) ja juomme. Ja toteamme, kuinka hyvä pakkausmateriaali onkaan lasi. Lasipullo säi-

lyttää juoman oman maun ja aromin, suojaa sisältönsä täydellisesti ja on sellaisenaan mainio tarjoiluastia. Maailman hienoimmat ja vaativimmat juomat pakataan lasiin. Vaativaa asiakasta varten.

LASIPAKKAUS OY

Kaivokatu 10 B
puh. 11 211

keskitettyä
pakkauspalvelua

kaisua joukkojen pois vetämisestä on sen vuoksi jo nyt arvosteltu eri puolilla maailmaa, mutta tilanne lienee vielä liian tuore, jotta monipuolisempi tarkastelu olisi mahdollista.

Äskettäin päättynyt salamasota on myös vielä aivan liian tuore tapahtuma, jotta siitä voisi edes jotain oikeutettua analyysiä tehdä, mutta jotain siitä voidaan jo nytkin todeta. Israelin taktiikka ja menettelytapa noudatteli samoja suuntaviivoja kuin 10 vuotta sitten ja totuuden nimessä on todettava, että sen ajoi toimintaan vastapuolenkin uusiutunut toiminta. Suezin kanavan oli pysynyt israelilaisilta suljettuna koko välikauden, mutta kun vielä Akabalahden kansainvälisyys pantiin jälleen 22.5.1967 kyseenalaiseksi kuten v 1956, oli tämä liikaa Israelille.

Itse sotaa ei tässä yhteydessä ole syytä kuvailla, koska se ajallisesta lyhydestään huolimatta vaatisi vuoden huomattavimpana poliittisena tapahtumana erillisen selostuksen, mutta muutamia seikkoihin on jo tässäkin yhteydessä syytä puuttua.

Päätös sotatoimien aloittamisesta ei liene ollut niinkään yksimielinen ja helppo eikä ennenkaikeaa ennalta päätetty ratkaisu kuin esim arabimaat ovat vältäneet. Pääministeri **Levi Eshkol** oli tunnettu siitä, että hän oli erittäin mielestä jopa liiankin helposti tarvittaessa valmis kompromisseihin ja välittömästi ennen selkkausta Israelin YK-suurlähettilääksi nimetty, v 1966 alusta ulkoministerinä rva **Golda Meirin** jälkeen toiminut **Abba Eban** oli tunnettu nimenomaan maltillisena neuvottelijana juutalaisten ja arabien välillä.

Kenraalimajuri **Moshe Dayan**in nimitys maan puolustusministeriksi 1.6. alkaen lienee merkinnyt ratkaisua aseelliseen toimintaan ryhtymisen puolesta. Hän oli v 1956 sotaretken sankari ja *sabra* (maassa syntynyt juutalainen) ja hänen panostaan tarvittiin nytkin. Vaikka kohta Siinain sotaretki v 1967 oli kopio v 1956:n tapahtumista ja vaikka saavutetut voitot propagandistisista syistä pantiin suurelta osin Dayanin johtajataidon nimiin, on selvää, ettei niin suuren operaation valmistelua voitu suorittaa muutamassa päivässä eikä viikossakaan. Näistä vastasi Israelin yleisesikunta jo vuosien takaisen tutkimustyön tuloksena ja tässä työssä pääkunnia on annettava sen esikuntapäällikölle, kenraali **Itzhak Rabinille**.

Silmäys karttapiiirroksiin kuvissa 2—4 osoittaa miten helposti haavoittuva Israel alueellisesti oli. V 1956 välirauhan teko ei tuonut mitään muutoksia v 1949 "rajoihin", vaan mm Suezin kanavalle ja Sharm el Sheikkiin edenneet joukot vedettiin pois aselepoehtojen tuloksena. Maan pääkaupunkia Tel Avivia uhkasi — niinkuin sitten sodassa kävikin — suorastaan tykistötuli Jordanian puolelta, ja jos tämä kapeikko menetettäisiin, joutuisi Israel kahteen osaan eristetyksi. Ainoat yhteysmahdollisuudet olisivat tällöin olleet ilmoitse tai meritse ja näilläkin aloilla Israel oii kovasti alivoimainen naapureihinsa nähden kuten kuvan 5 taulukko osoittaa.

Siitä, kuka alkoi "varsinaisen sodan" kiisteltiin sen ensimmäisinä päivinä. Huomioonottaen uuden kyl-

män sodan kauden vähäisen mielenkiinnon itse taitelujen jälkeen tähän erittäin arvokkaana propagandistisena tekijänä pidettävään seikkaan on syytä uskoa, että mm arabimaitten on itsensä yhtä vaikeata todistaa se, etteivät ehkä juuri ne itse aloittaneet sotaa. Joka tapauksessa on selvää, että mm Egypti ei — israelilaisten lähtiessä aktiivisen toiminnan tielle — ollut varautunut siihen juuri silloin. Siitä on todistuksena mm kentilleen tuhotut lentokoneet, joita tuhoamislukuja koko maailma aluksi epäili ennenkuin sodan 2. ja 3. päivänä ne osoittautuivatkin siten todeksi. Tuhoamalla vastustajan ilmavoimat jo maassa vapautui Israel hidastavasta ilmasuojauksen tarpeesta ja sai samalla käytännössä heti tehokkaaksi osoittutuvan "yllätysvaltin" maahanlasku- ja koukkausoperaatioihinsa.

Nasserin ja kuningas Husseinin välinen puhelinkeskustelu Yhdysvaltojen ilmavoimien osallisuudesta Israelin operaatioihin on osin pantava propagandan tilille, mutta osin se on myös ymmärrettävä epätoivoiseksi yritykseksi "kasvojen pelastamiseksi" selvitettäessä omille joukoille sitä, miksi Israelilla oli lentoaseensa iskukyky tallella vielä senkin jälkeen kun omat urhoolliset lentäjät olivat "ampuneet alas" satamäärin näitä "imperialistisia maahanhyökkäjiä".

Sodassa tarvitaan aina onnea ja yllätysodassa eritoten. Tietämättömyys ja väärä oletaminen merkitsevät useimmiten onnettomuutta ja tappiota. Näin

SUOMI-YHTIÖ
MAAN SUURIN HENKIVAKUUTUSLAITOS

Selite	Egypti	Syyria	Irak	Jordan	Libanon	Saudi-Arabia	Arabimaat yhteensä	Israel
Maavoimat	280 000	104 000	70 200	68 500	10 200	50 000	582 900	291 000
— vakinaiset joukot	160 000	54 000	—	38 000	—	30 000	—	71 000
— reservijoukot	120 000	50 000	—	30 500	—	20 000	—	220 000
Ilmavoimat	15 000	9 000	10 000	—	600	4 000	38 600	6 000
Merivoimat	15 000	2 000	1 800	1 500	200	1 000	21 500	3 000
Joukot yhteensä	310 000	115 000	82 000	70 000	11 000	55 000	643 000	300 000
% väkiluvusta	1,1 %	2,1 %	1,2 %	4,1 %	0,7 %	0,9 %	1,5 %	14,6 %
Raskas aseistus								
— panssarivaunuja	1 400	600	300	250	150		2 700	800
Ilmavoimia								
— hävittäjiä	400	105	95	61	39	50	750	190
— pommikoneita	70	28	44	—	—	—	142	103
— kuljetuskoneita	140	6	80	17	9	5	257	48
Sota-aluksia	114	47	23	3	5	25	217	37

Kuva 5 Vertailutaulukko Arabimaitten ja Israelin välillä

voi todeta olleen asian laidan mm egyptiläisten tyhjentäessä väriiden tietojen vuoksi Sharm el Sheikhin linnoituksen, josta israelilaiset olivat olleet valmiit käymään kovankin taistelun ja varanneet sitä varten laskuvarjojoukkojensa pääosan. Taistelun ratkaisu ei merkinnyt heille vain maastovoittoa, vaan kysymyksessä oli Akaban lahden avaaminen, joka taas puolestaan merkitsi sitä, että sen mukana avautui Israelille jälleen tie Punaiselle Merelle ja sitä tietä minne vain.

Toisena kohtalokkaana virheenä on pidettävä egyptiläisten ratkaisua ryhmittää panssariaseensa lähellä Israelin rajaa, jossa sillä propagandamielessä oli suurikin peloittelumerkitys, mutta jonne sitä ilman ilmanherruutta ja Siinain erämaan läpi johtavien pitkien, läpi kapeitten vuorten solien kautta kulkevien huoltoyhteyksien kautta oli lähes mahdotonta huoltaa. Jopa prikaatinkin suuruiset joukkokeskitykset joutuivat polttoaineen puutteen takia jättämään panssarinsa, moottoroidun tykistönsä ja moottoriajoneuvonsa ja etsimään "avojaloin" yksittäin harhailevina miehinä tai ryhminä suojaa polttavan auringon paaheteesta Siinain erämaasta ja antautumaan janoon sortuneina joukottain israelilaisille.

Kolmannen suuren arabierehdyksen selvittää niiden keskeinen eripuraisuus ennen ja jälkeen sotatoimien kuin myös niiden aikanakin. Vailla yhtenäistä, aktiivista ja kykenevää johtoa eivät arabimaat pystyneet juuri mihinkään kun Israel "vuorotellen nyppi ne oksiltaan". Voimasuhdetaulukon (kuva 5) varautuneinkin tarkastelu antaa oikeutuksen epäillä Israelin mahdollisuuksia mikäli tämä seikka olisi huomioonotettu. Näin ei — Israelin onneksi ollut asianlaita ja tämän tekijän mukana olo selvittää tapahtumien kulun siihen tilanteeseen asti, jolloin aselepo astui voimaan (kuva 6).

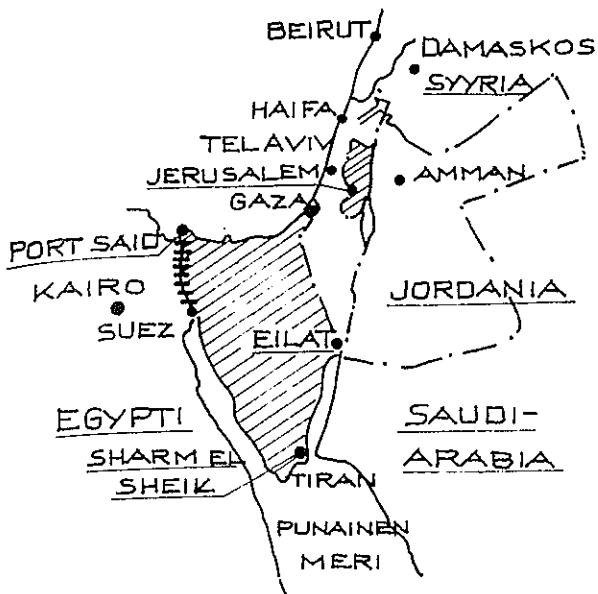
Tilanteen ryöstäydyttyä YK:n käsistä se keskittyi heti aselevon aikaansaamiseen tähtääviin toimenpiteisiin. Tämäkin prosessi on yhtä monivaiheinen

kuin itse sotaretkikin ja vaatii oman selostuksensa, jonka objektiivinen tarkastelu ei ehken kaikilta osiltaan ole vielä edes mahdollistakaan. Joka tapauksessa YK:n ja sen pääsihteerin U Thant'in, mutta ennenkaikkea kahden supervallan — Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton — johtajien ponnistelujen tuloksena saatiin aikaan aselepo ensin Israelin sekä Egyptin ja Jordanian välillä 9.6. alkaen ja sitten myös Israelin ja Syyrian välillä 10.6.1967 alkaen.

Yhdistelmä

Israel oli voittanut taistelun ja saanut, kuten myöhemmin todettiin yli 200 miljoonan dollarin suuruisen sotasaaliin ja sen olemassaolo oli toistaiseksi turvattu, mutta oliko se voittanut myös sodan? Sitä ei voitu sanoa vielä aselevon solmiamisen hetkellä eikä siihen kysymykseen saa vastausta nytkään. Aselepo rauhoitti tilanteen aktiivisen taistelutoiminnan tapahtumista kylmän sodan erillisiin selkkauksiin. Aselepo merkitsee puolueetonta valvontaa ja tätä tehtävää silmällä pitäen YK oli jo ennen aseellisen toiminnan syntymistä menettänyt parhaimman valttinsa — UNEF:in. Jotain oli kuitenkin vielä jäljelläkin ja pääsihteerin ponnistelujen tuloksena päätettiin ulottaa jo kohta 20-vuotisen UNTSO:n toimintapiiri koskemaan myös Suezin aluetta. Kenen Odd Bullin käytyä viikkokauden raskaita neuvotteluja niin Israelin kuin Egyptin kanssa päätettiin UNTSO:n 120-miehistä tarkkailijakuntaa kasvattaa vielä ainoiksi puolueettomiksi arvostetuilla Burman, Ranskan ja Suomen tarkkailijaryhmillä sekä sijoittaa ne itse kanava-alueelle.

Suomi lähetti tähän viidenteen kansainväliseen rauhanturvaamistehtäväänsä (UNEF, UNOGIL, UNMOGIP, UNFICYP ja UNTSO) ensin 6 aktiivipalveluksessa olevaa upseeria (majureita ja kapteeneja) käsittävän ryhmän 17.7. ja täydensi sitä vielä 6 upseerilla 27.8.1967. Suomalaiset samoin kuin muutkin Suezillä olevat tarkkailijapuseerit on sijoitettu kahta

Kuva 6

puolen kanava-alueetta sekä Egyptin puolelle että Israelin valtaamalle alueelle. Tarkkailijain tehtävä ei ole ollut eikä ole oleva

HOLLMING OY

RAUMA

helppo. Heti ensimmäisenä päivänä perilletulonsa jälkeen käytiin Suezilla kiivas, tuntikausia kestänyt tulitaistelu. Laukauksien vaihdot täällä samoinkuin muuallakin UNTSO:n toiminta-alueella ovat jatkuneet aina silloin tällöin. Kysymyksessä ei ole kuitenkaan vielä uusi "kuuma sota", onpahan vain eräs "kylmän sodan" tapahtumismuoto. Kumpaakaan näistä sodista ei Lähi-Idässä ilmeisestikään voiteta laukausten vaihdolla, vaan asiat selviävät — jos selviävät — kokouspöydän ääressä. Milloin näin tapahtuu — sitä ei osaa yksikään sanoa!

"tarkasti jää aina säästöön"

Palkkatili muuttaa rahan kestävämmäksi. Vuoden aikana kertyy säästöjä — kuin itseltään. Lisäksi tulee korko.

Palkkatilimenetelmällä tarkentuu taloudenhoito ja rahojen käyttö mukavasti ja vaivattomasti. Joka kerta ei halua hakea pankista, vaikka se onkin lähellä... Se opettaa tarkempaan rahankäyttöön. Palkkatiliin voi mukavasti liittää myös erilaisia säästöpankin palvelumuotoja.

Matkoilla on säästökirja mukava, sillä säästöpankin konttoreita on joka paikassa ja pitkään auki. Näin jokainen päivä on tili-päivä.

SÄÄSTÖPANKIT

JA SÄÄSTÖPANKKIEN KESKUSPANKKI

Upseerit ja huolto

Majuri K Halonen

Kaksi vanhaa hyvää kadettiveria tapasivat satumalta toisensa monen vuoden jälkeen. Kun tavanomaiset kuulumiset oli kerrottu, siirtyi puhe nykyisiin tehtäviin, jolloin vaihdettiin mm seuraavat vuorosanat:

"Missä sinä nyt palveletkaan?"

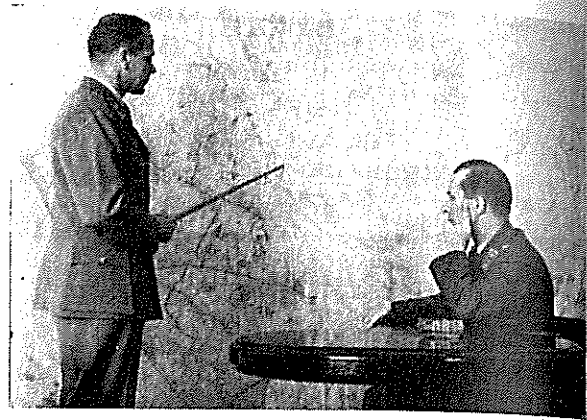
"Olen huoltoupseerina täällä prikaatissa."

"Niinkö alas sinäkin olet painunut ja olet luopunut kunniakkaasta aselajistasi."

Viimemainitut sanat lausui toinen harkitsematta asiaa syvällisemmin, huumorin välke silmäkulmassaan. Sanat osoittivat joka tapauksessa tämän upseerin tiettyä asennetta huoltoa ja huoltoupseereita kohtaan. Samansuuntaisia huoltoa väheksyviä lausuntoja kuulee vielä silloin tällöin, varsinkin nuorempien upseereiden lausumina. Osa näistä lausunnoista voidaan tietenkin laskea tavanomaisen leikillisen naljailun, kuten yleensä on asian laita aselajien välisen paremmuuden kiistelystäkin, eikä todellisten harkittujen mielipiteiden tilille.

Niissä tapauksissa, kun on kyse todella huollon aliarvioimisesta, johtunee se ilmeisesti arvostelijan asiantuntemattomuudesta ja suppeasta asioiden kokonaisnäkemyksestä. Missään tapauksessa itse huoltopalvelun tärkeyttä ja vaativuutta ei voida asettaa edes kyseenalaiseksi. Sen sijaan kyllä tietyissä huoltosuorituksissa ja joissakin huoltohenkilöissä saattaa olla huomattaviakin puutteita, kuten varmasti on asian laita kaikilla muillakin aloilla ja eri alojen suorittajahenkilöstön keskuudessa.

Kadettikoulussa korostettiin aikoinaan, kuten varmasti nykyisinkin, pioneeritoiminnan, etenkin pikalinnoittamisen kuuluvan ei ainoastaan pioneerien vaan määräpuitteissa kaikkien aselajien ja eri johtoportaiden johtajien hallittaviin taitoihin. Aivan samoin on välttämätöntä, että määräpuitteissa kaikki eriasteiset johtajat ja komentajat tuntevat huollon suorituselimiä ja organisaatioiden käyttöperiaatteet sekä toimintamahdollisuudet. Näiden tunteminen ei kuulu pelkästään huoltohenkilöstölle, sillä on muistettava, että huoltovastuu meillä jää lopullisesti komentajille ja päälliköille. Elleivät he tunne ja hallitse riittävästi huollon toimintamahdollisuuksia ja

Huoltotaktillisia probleemoja tutkitaan ja ratkotaan harjoituksen valmisteluvaiheessa opettajien kesken

järjestelyperiaatteita, ei heillä myöskään ole edellytyksiä täysipainoiseen johtamistoimintaan ja taistelusuoritukseen taistelukentällä eikä oikean koulutuksen antamiseen koulutettavilleen rauhan aikana. Eräiden muiden maiden armeijoissa on huoltotehtävien tunteminen ja hallinta arvostettu jopa niin tärkeäksi, että huoltopäällikkönä toimiminen katsotaan välttämättömäksi koulutusvaiheeksi komentajatehtäviin määrättäville.

Huollon merkitystä ovat kirjoituksissaan ja lausunnoissaan korostaneet myös varsin monet tunnetut sotapäälliköt ja -teoreetikot. Vaikkei voitaisikaan yhtyä Liddel Hart'n lausuntoon: "Liikuntasodassa ei enää taktiikka ole tärkein. Pääasia on huollon järjestely, jonka avulla liikkeen suoritus tehdään mahdolliseksi", niin ainakin on uskomisen sotamarsalkka Montgomeryn ajatukseen: "Liian monet komentajat ja päälliköt ovat epäonnistuneet sodassa sen vuoksi, että

— ja tässä samat tehtävät huoltoupseerikurssin oppilaiden selvittävänä maastossa

he eivät ole pitäneet huolta siitä, että heidän huolto- mahdollisuutensa olisivat olleet sopusoinnussa operatiivisten tavoitteiden kanssa... on pidettävä yllä sopiva tasaapino näiden kahden välillä."

Eräät meillä viime aikoina suoritettut pistokokeet huoltotietoudesta ovat eittämättä todistaneet monilla kantahenkilökuntaan kuuluvilla upseereillakin olevan selviä puutteita heidän koulutustasonsa edellyttämien välttämättömien huoltojärjestelyjen yleisperiaatteiden hallinnassa. Monet näistä ns kenttämiehistäkin (kouluttajista) ovat asennoituneet siten, että huolto ei kuulu heille. He ovat "todellisia ja vain todellisia kouluttajia, kenttämiehiä ja sotapäälliköitä".

Tällaisen asenteen syntyminen on ollut mahdollista rauhan ajan olosuhteissa, joissa eivät näy juuri lainkaan todellisten taisteluolosuhteiden vaatimat huoltotarpeet ja niiden vaikutukset taistelun kulkuun. Tällaisia ovat mm ampumariviketäydennys ja haavoituneiden evakuointi- ja hoitokysymykset. Rauhanajan sota- ja taisteluharjoitusten lyhyys on myös eräs tekijä, joka aiheuttaa sen, että monet oleelliset huoltojärjestelyt voidaan ja joskus on pakkokin siirtää suoritettaviksi "rauhanaikaisesti" varuskuntiin. Tällaiset tekijät saattavat helposti antaa kokemattomille upseereille väärän kuvan huoltojärjestelyjen tarpeellisuudesta ja niiden merkityksestä joukkojen taistelukykyyneen ja -arvoon.

Huollon todellisen merkityksen tajuamisen puute ja siitä johtuva huollon väheksyminen erityisesti nuoremman upseeriston keskuudessa lienee eräs tekijä, joka on aiheuttanut sen, että huoltoalaan on tunnettu melko vähän kiinnostusta ja hakijoita esim huolto-upseerikursseille on ollut niukalti. Onpa varemmin huoltoupseerikursseille jouduttu komentamaan oppilaisiksi upseereita, jotka itse eivät ole olleet halukkaita siirtymään huollon tehtäviin. Tässä suhteessa on kuitenkin ollut havaittavissa tilanteen paranemista. Halukkaita, asetetut vaatimukset täyttäviä, hyvinkin pystyviä upseereita on ollut viimeaikaisille huoltoupseerikursseille tarpeellinen määrä eikä pakkokomennuslinjalle ole tarvinnut enää mennä.

Mitkä tehtävät ja koulutusvaiheet sitten odottavat tulevaa huoltoupseeria ja mitä mahdollisuuksia hänellä on virkaurallaan? Nämä kysymykset varmasti askarruttavat kursseille aikovia.

Yllättävän usein vielä nykyisinkin samaistetaan huoltoupseeri talousupseeriksi ja nähdään huoltoupseerin ja huoltopäällikön tehtävien rajoittuvan vain keittiön ja "rättivaraston" alueelle. Tämä käsitys on väärä.

Viime sotien kokemukset ja sen jälkeen suoritettu tutkimus- ja kehittämistyö organisaatioalalla ovat osoittaneet edullisimmaksi keskittää huoltotoimintoja yhteiseen johtoon (pl ns teknillinen erikoishuolto). Tämä periaate onkin meillä jo melko pitkälle toteutettu mm sotilasläänien esikunnissa ja joukko-osastoissa. Näin on muodostunut keskitetyn huoltotoiminnan johtaja — huoltopäällikkö, jonka tehtäväkenttään kuuluvat kaikki huollon alat kuten taisteluväline-, talous-, kuljetus-, lääkintä- ja eläinlääkintähuolto. Näiden toimialojen hoitaminen edellyttää

Upseerikursin opetusohjelmaan sisältyvät kaikki huoltolajit. Tässä selvitetään prikaatin ATP:n toimintaa.

usein laajaa toimintaa myös siviilisektorilla. Yksitoikkoisesta rutiinistyöstä ei ole pelkoa.

Huoltotehtäviin siirtyminen merkitsee myös yleensä toimintaportaan muutosta perusyksiköstä joukko-osaston, sotilaspiirin tai sotilasläänin puitteisiin. Tehtäväsektorin supistumisesta ei tässä mielessä voida puhua, päinvastoin huoltotehtävät ovat varsin vastuullisia ja vaativat suorittajaltaan huolellisuutta, omatoimisuutta sekä taloudellista ajattelu-, suunnittelu- ja järjestelykykyä.

Osalla huoltotehtäviin tulevista upseereista on myös mahdollisuus erikoistua joko heti tai myöhemmin määrätulle huoltoalalle, esim taisteluvälinehuollon tehtäviin. Liiallista huoltoupseerien erikoistumista vain suppeiden toimialojen piiriin on syytä välttää niillä aloilla, joilla siihen ei ole pakkoa, sillä erikoistumiseen liittyy usein myös monia haittatekijöitä, kuten eristäytymis- ja karsinointumisvaara, jotka saat-

Materiaalin kuljetus ja evakuointi ovat erittäin oleellisia huollon tehtäviä

Haavoittuneen evakuointi latvapurilaalla

tavat johtaa lopulta kokonaisuuden unohtamiseen. Myös virkauralla etenemistä voi erikoistumisen "painolasti" haitata jopa ratkaisevasti.

Huollon tehtäviin tarvitaan kyllä huomattava määrä eri alojen "spesialisteja", kuten insinöörejä, tekniikoita, lääkäreitä, eläinlääkäreitä yms. Nämä specialistit saadaan kuitenkin pääasiassa niin rauhan kuin sodankin aikana siviilikoulutuksen saaneista henkilöistä eikä tällaisiin tehtäviin tarvita eikä liene edullistakaan käyttää huoltouseereita. Viimemainittujen luonnollinen tehtävä on toimia huollon yleisjohtajina, joilta vaaditaan ennen kaikkea kykyä ja taitoa johtaa huoltotoimintoja sodan olosuhteissa ja kykyä käyttää hyväksi specialistin ammattitietoa ja -taitoa.

Huoltouseereille tulevien tehtäväkokonaisuuksien mukaisesti on kehitetty ja pyritään edelleen kehittämään huoltouseerikoulutusta parhaiten todellisia tarpeita vastaaviksi.

Huollon yleistehtäviin tulevien upseereiden peruskoulutus annetaan meillä nykyisin 5—6 kuukautta kestäväällä huoltouseerikurssilla. Sen päämääränä on antaa perustiedot toimintaa varten sekä rauhan että sodan aikana prikaatin huoltopäällikkönä.

Oy Fennia Trading Ab

HELSINKI

Tähän päämäärään perustuen opetuskin käsittää sekä rauhan että sodanajan aineita. Ensinnä mainittujen osuus on n 2/3 kurssin kokonaistuntimäärästä. Tämä opetus sisältää mm hallinnollisia ja kaupallisia aineita, kansantaloutta, kiinteistön- ja varainhoitoa, eri huoltolajeihin liittyvien asioiden opetusta sekä käytännön harjoittelua joukko-osaston huoltopäällikölle kuuluvien tehtävien suorituksessa.

Sodanaikaisen huoltotoiminnan opetus tapahtuu pääasiassa prikaatin, osin armeijakunnankin puitteissa suoritettavien kartta-, maasto- ja johtamisharjoitusten avulla.

Yleissuuntauksena huoltouseerikurssien opetuksessa on viime aikoina ollut ja on edelleen sen laajentaminen entistä "tasapuolisemmin" kaikkia huoltoaloja käsittäväksi aikaisemmin kovin taloushuoltovoittoisen opetuksen sijasta.

Huoltouseerikurssille pääsyn edellytyksenä on kapteenikurssin suoritus sekä erityisesti sopivuus itsenäisiin ja vastuullisiin huoltotehtäviin. Siirtyminen huoltopuolelle tapahtuu näin ollen juuri siinä vaiheessa, jolloin upseeri on saavuttanut tietyn ammattipätevyyden omassa aselajissaan, yleensä perusyksikössä. Siirtyminen huoltopuolelle saattaakin tämän vuoksi tuntua monesta saavutetun ammattitaidon "hyökkämiseltä". Siirtymisen huoltotehtäviin ei

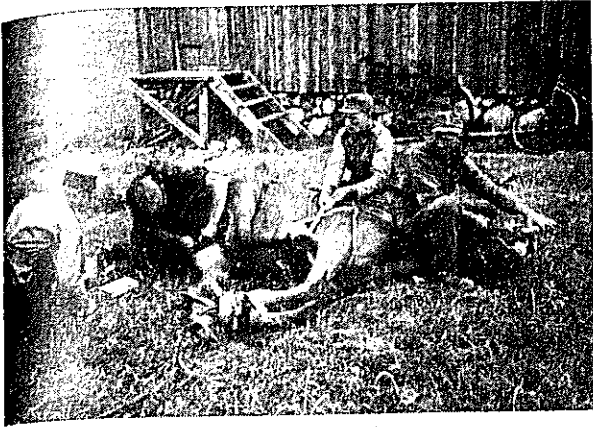
**Kuuluisa
reportaashiromaani
toisesta
maailman-
sodasta**

CURZIO MALAPARTE

Kaputt

2. painos — Malaparte otti jo kuusitoistavuotiaana Ranskan armeijassa osaa ensimmäiseen maailmansotaan ja kierteli toisen maailmansodan rintamilla sotakirjeenvaihtajana, mm. Suomessa hän oli vuosina 1942—43. Näillä matkoilla hän keräsi aineiston värikkääseen romaaniinsa, joka ei pitele mitenkään hellävaraisesti meitä suomalaisia, puhumattakaan saksalaisista ja fasisista. 15/19 mk.

Eläinlääkintähuoltoa

kuitenkaan tarvitse merkitä huopumista entisestä aselajista tai aikaisemmin hankitun ammattipätevyuden käyttämättä jättämistä. Huoltotehtävissä olevilta vaaditaan hyvinkin laajaa eri aselajien käytön tunteesta. Tämä onkin eräs tärkeimmistä perusteista oman aselajin kapteenikurssin suoritusvaatimukselle ennen huoltoupseerikurssia.

Taisteluväline- ja kuljetuspuolen tehtäviin tulevien huoltolajijohtajien koulutus annetaan vastaavien alojen kursseilla.

Yhden huoltolajin tehtäviin tulevat ns huoltolajijohtajat voivat saada peruskoulutuksensa myös vastaavien alojen omilla kursseilla. On kuitenkin nähtävissä, että lähitulevaisuudessa huoltoupseerikoulutus saanee entistä keskitetymmän ja yhtenäisemmän linjan. Tämä saattaa merkitä sitä, että kaikille huoltoupseereille annetaan yhteinen huollon peruskoulutus ja sen lisäksi osalle upseereista tarvittava huoltolajin erikoiskoulutus.

Huollon peruskoulutuksen (huoltoupseerikurssin tai jonkin huoltolajin erikoiskurssin) jälkeen seuraa tavallisesti muutamia vuosia kestävä vaihe huoltotehtävissä. Tämän jälkeen jatkokoulutus tapahtuu huoltoesiupseerikurssilla tai sotakorkeakoulussa.

Viimemainitussa ei ole mitään erityistä huoltolinjaa, vaan huoltoupseerit saavat saman korkeakoulutuksen kuin muutkin.

Huoltoupseerikoulutuksen ei suinkaan tarvitse merkitä sitä, että asianomainen tulisi toimimaan sen jälkeen vain huollon tehtävissä. Huoltokoulutus ja -kokenus eivät missään tapauksessa voi rajoittaa asianomaisen upseerin käyttökelpoisuutta vaan päinvastoin ne laajentavat hänen käyttökelpoisuuttaan entistä useampiin tehtäviin. Näin huoltokoulutuksen saaneilla pitäisi aina olla mahdollisuudet myös eri asteisiin päällikkö- ja komentajatehtäviin. Se, että meillä siirtyminen huollon piiristä muihin tehtäviin on ollut vähäistä, johtuu huomattavalta osalta huoltoupseereiden pienestä lukumäärästä. Tulevaisuudessa kun meillä yleisesti vallinnut upseerivajaus on saatu täytetyksi ja huollon koulutusmahdollisuudet

huoltoupseereidenkin osalta lisääntyvät suunniteltujen uudistusten ja parannusten toteutuessa, on nykyistä paremmat edellytykset laajentaa huoltoupseereiden etenissektoria virkaurallaan niin huollon omassa piirissä kuin muidenkin upseerivirkojen puitteissa. Tällöin ei huollon ylimpien virkojen vähäinen määrä voine myöskään olla esteenä upseereiden saamiseksi huollon tehtäviin.

Huoltokysymykset liittyvät eittämättä kaikkien upseerien hallittaviin taitoihin. Upseerin virka-aseesta ja tehtävästä puolestaan riippuu, miten laajalti tai miten yksityiskohtaisesti hänen on huoltokysymykset tunnettava. Kaikkien on kuitenkin syytä muistaa ettei huoltotoiminta ole huoltomiesten ”erillinen yritys”, vaan se on oleellinen osa kaikkien puolustushaarojen ja aselajien toimintaa. Myös sellainen käsitys, että huollon tehtävien hoitamisessa pääsisi helpommalla kuin muissa tehtävissä on ilmeisen väärä. Jos joku helppojen tehtävien toivossa siirtyy huoltoupseeriksi, hän tulee varmasti pettymään. Huoltotehtäviin tarvitaan ja pyritään kouluttamaan suunnittelu- ja järjestelykykyisiä sekä velvollisuudentuntoisia ja työteliitä upseereita. Heille huolto varmasti pystyy tarjoamaan mielenkiintoisen sekä työntäyteisen tehtäväkentän.

Täydet pisteet - vakuutus POHJOLASTA

VAKUUTUSOSAKEYHTIÖ
POHJOLA

— KAIKKIA VAHINKOVAKUUTUKSIA —

Kuopion 4. Ruotu Tarkk'ampujapataljoona 1855—1867

Majuri evp Jorma I Leimu

Alkusanat

Sodan 1808—1809 päätyttyä jäi ruotujakolaitos muodollisesti voimaan, joskaan väkeä ei kutsuttu harjoituksiin. Sotilasvirkatalojärjestelmä pysytettiin myös ennallaan. Kuopiossa suoritettiin v 1847 aluevaihto kaupungin ja valtion välillä. Kaupunki sai Hatsalan kapteeninvirkatalon viimeisetkin maat. Sen vastineeksi kaupunki joutui luovuttamaan valtiolle lahjoitusmaistaan Leväsestä vastaavan maa-alan sekä rakentamaan sinne uuden sotilasvirkatalon rakennukset. Tätä uutta tilaa kutsuttiin Pitkänlahden sotilasvirkataloksi, josta nykyisin on jäljellä vain yksi rakennus.

Ruotuväkeä ei kutsuttu palvelukseen 45 vuoteen, mutta oli tuleva aika, jolloin uusi virkatalo joutui tarkoitukseensa.

Itämainen sota 1853—1856

Tätä sotaa kutsutaan myöskin Krimin sodaksi, sillä sodan päätapahtumat sattuivat siellä.

Sivusotanäyttämöksi, joskin tärkeäksi, joutui Itämeri suurine lahtineen keväästä 1854 alkaen. Silloin purjehti Itämerelle englantilais-ranskalainen laivasto, jonka sotatoimet kohdistuivat erityisesti Suomen rannikolle ja Ahvenanmaalle. Englantilaisen laivastovoimien komentajana oli vara-amiraali Charles Napier. Hänen alijohtajiaan olivat amiraalit Blumridge, Cary ja Chads. Ranskalaista laivastoa komensi vara-amiraali Parceval-Deschênes. Englantilaisia laivoja oli 44, ranskalaisia 39, siis melkoinen sota-voima eli 83 laivaa, 43 110 miestä ja 3652 tykkiä. Sodan syihin ei tässä yhteydessä puututa, mutta toisella puolella oli Venäjä—Suomi ja toisella Turkki ja liittolaisinansa Englanti, Ranska ja vähän myöhemmin Sardinia.

Mainittakoon, että vuoden 1854 heikkojen saavutusten vuoksi sai Napier eron ja tilalle tuli amiraali Richard Dundas v 1855. Samoin vaihtui ranskalaisen laivaston komentaja ja hänen tilalleen tuli amiraali Penaud.

Ruotupataljoonan perustaminen 25. 3. 1855

Valtakunnallisen hädän ollessa käsissä määräsi keisari manifestilla 23. 6. 1854 perustettavaksi 4 ruotupataljoonaa ja myöhemmin (16. 10. 1854) vielä 4 pataljoonaa. Manifestilla 13. 11. 1854 määrättiin läänit perustamaan yhteisesti 2 pataljoonaa, mutta kokoon saatiin näitä osastoja vain 9.

Kuopion ruotupataljoona kuului toiseen vaiheeseen ja se muodostettiin Pitkänlahden sotilasvirkatalossa 25. 3. 1855.

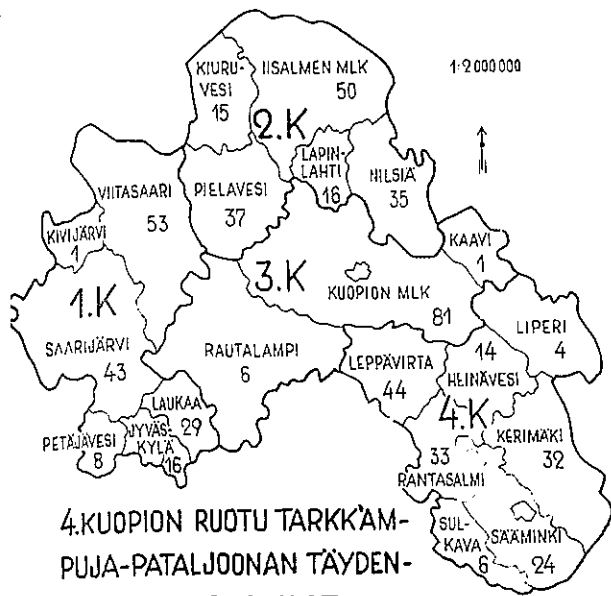
Pataljoona sai nimen Kuopion 4. Ruotu Tarkk'ampujapataljoona. Sen komentajaksi oli tullut joulukuussa 1854 evl August Wilhelm Tavaststjerna. Pataljoonan upseeristö oli kauttaaltaan ruotsinkielistä ja ruotsalaisnimiä kuten myös aliupseerit. Palvelukseen saapuessaan saivat myös kaikki ruotumiehet ruotsalaiset nimet. Pataljoonan vahvuus perustamishetkellä 25. 3. 1855 oli 715. Tästä määrästä oli esiuupseereita 3, yliupseereita 18, siviilivirkamiehiä 4, aliupseereita 73, signaalistejä 13 ja tarkka-ampujia 604.

Yliupseereihin on luettu, ehkäpä väärin, alivänrikit ja port de épée vänrikit. Perustamisvaiheessa oli ylivahvuutta, mutta se tasaantui lääkärintarkastusten ja siirtojen kautta ja 27. 9. 1855 oltiin jo normaalivahvuudessa (650).

Aseistus ja varusteet

Asetuskokoelmissa näistä löytyvät seikkaperäiset luettelot ja yksikköhinnat. Tässä yhteydessä tulkoon mainittua vain koko pataljoonan varustuksen yhteishinta 36 254:79 ruplaa. Normaalit vuosikustannukset olivat 3384:78 ruplaa. Talvivarusteista määrättiin 12. 12. 1855 lisäkustannuksia 184:49 ruplaa ja vuosikustannukseksi 54:58 ruplaa.

Kiväärin hinta oli 20 ruplaa ja ne olivat vanhaa mallia, todennäköisesti Isjevski m/1827 tai m/1832. Ampumaominaisuuksiltaan ne eivät olleet hyviä, kuten ampumatarkastuksen tuloksista voidaan päätellä.

4.KUOPION RUOTU TARKKAM- PUJA-PATALJOONAN TÄYDEN- NYSALUE 1855-1867

Sotaanlähtö

Päiväkäskey n:o 64/4.6.1855 on annettu laivalla. Pataljoona oli siis alkanut siirtymisensä etelään ainakin tuon päivän aamulla. Käytettävissä oli siipiras-laiva "Seura" ja sen hinaamana useita proomuja. Päämääränä oli Lappeenranta.

Tämä "Seura" oli yksi niistä harvoista höyrylai-voista, jotka purjehtivat Saimaan vesistöissä noina aikoina. Se oli rakennettu Kuopion Varvisaaren telakalla ja laskettu vesille v 1853. Runko oli Sorsasaloon kuuluisaa honkaa. Kone oli 50 hevosvoimainen Motalassa tehty höyrykone. Laivan kapteenina C A Hellman, joka oli erittäin taitava mies alallaan. Laivassa oli salonkeja, hyttejä, kävelykansia ja erittäin hyvä ravintola. Vauhti 12—15 km tunnissa ilman proomuja. Se oli rakenteeltaan niin vahva, että se voitiin lähettää merellekin Saimaan kanavan valmistuttua. Laivaa uusittiin v 1863 ja se alkoi purjehtimisen 16.5.1863. V 1864 se törmäsi Kuopion satamassa Hl. "Pääskyn" ja tässä onnettomuudessa hukkui Kuopion lääkäri Schmidt tyttäreineen ja 3 muuta ihmistä. V 1881 "Seura" siirtyi Kyminjoen—Heinolan vesille, jossa se nukahti vanhuuden lepoonsa. Tulokoon vielä mainittua, että sama laiva toi pataljoonan kolme komppania Kuopioon syksyllä 1855 Haminan taistelun ja rannikon rauhoittumisen jälkeen.

Pataljoona saapui Lappeenrantaan nähtävästi illan-suussa. Päiväkäskey n:o 67 on päivätty siellä 7.6. Matka oli siis kestänyt kolmen päivää.

Haminaan

Poimintoja päiväkäskystä 17.6.1855:

— Pataljoona marssii Haminaan 18.6. Perillä on oltava 19.6. illalla.

Marssitie: Lappeenranta—Nyrhilä—Taavetti—Pyhäntö—Hamina.

— Miehillä jaetaan 50 laukausta ja kuormastoon varattava 70 laukausta aseita kohti.

— Ruotuväen tarkastaja kenr. majuri Kasimir v. Kothen tarkastaa pataljoonan Husulassa.

— Täydellinen marssivalmius käsketään tästä illasta.

— Pataljoonan sairaala tulee Jyväskylään.

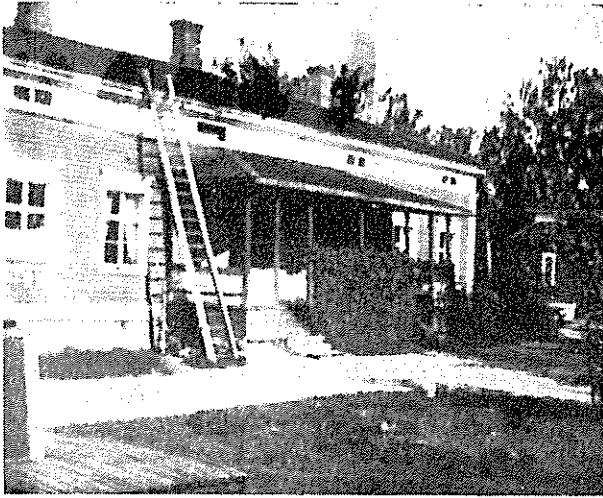
Marssillelähtö tapahtui siis 18.6. aamulla komppanioittain ja pataljoona saapui Haminaan 19.6. iltamyöhällä. Marssimatkaa tuli noin 70 virstaa. Suoritusta voidaan pitää hyvänä, kun ottaa huomioon vielä Husulan tarkastukseen kuluneen ajanhukan.

Näyttää siltä, että pataljoona miehitti heti päälinoituksen ja sen jälkeen menttiin levolle.

Suunnilleen samanaikaisesti meni 7 tykin patteri asemaan Tjärholmaan (= Tervasaari) ja useita muita pattereita niinkään siten, että voivat tulla hallita erityisesti satamaa. Ilmeisesti pataljoona ja tykistö sopivat yhteistyöstä.

Pataljoonan marssin Haminaan aiheutti englantilaisten tiedustelijoiden saapuminen sinne 15.6. Englantilaiset olivat sinä päivänä kahden sotalaivan ja yhden tykkiveneen voimalla saapuneet tiedustele-

Oy Kur-To Ab

Pitkänlahden sotilasvirkatalo

maan Haminaan. He nousivat maihin Getholmassa (= Vuohisaari) ja lähettivät pormestarille uhkavaatimuksen, mutta eivät jatkaneet pidemmälle. Pelästys kaupungissa oli kuitenkin suuri ja väestö pakeni Bredskalliin (= Reitkalli?) ja Skogbyhyn (= Metsäkylä). Kadettikoulu oli siirretty sisämaahan johonkin kartanoon.

Haminan taistelu 20—21. 7. 1855

Tässä yhteydessä ei ole tarkoituksena puuttua taistelun taktillis-teknilliseen suoritukseen, vaan mielteipä vain todeta pataljoonan osallistuminen siihen.

Pataljoona oli saapunut Haminaan 19. 7. illalla. Silloin tuli tietoja, että vihollinen oli hävittänyt Kukurin linnakkeen (Fort Slava) Kotkan edustalla Ruotsinsalmessa ja oli odotettavissa Haminaan. Merimerkkejä hävitettiin laivaväyliltä. 20. 7. saapui 4 suurempaa sotalaivaa, tykkiveneitä ja parkasseja Haminan ulkopuolelle. Seuraavana aamuna 21. 7. ne avasivat kovan tykkitulun rantapattereita vastaan, jotka vastasivat tuleen. Projektiilit osuivat myöskin Sockenholmaan (= Pitäjänsaari), jossa oli yksi patteri. Myöskin kaupunkia ammuttiin laivatykistöllä ja syntyi paljon tulipaloja. Myöskin Sandbyssä (= Hietakylä?) oli asukkaiden vaikea olla, vaikka hakivat suojaa makasiinien takaa. Tarkka-ampujat olivat asettuneet päälinnoitukseen. Osa ammuksista lensi Bembölen järveen (= Kirkkojärvi). Lovisa Wulff, 13-vuotias tyttö, kulki edestakaisin valleilla ja jakeli janoisille sotilaille vettä. Venäläinen pappi sanoi hankkivansa hänelle mitalin, mutta palkkio jäi tulematta. Laukausten vaihtoa kesti n 2 tuntia. Lopulta nähtiin erään suuremman vihollislaivan liekehtivän koko sivultaan. Englantilaiset kiiruhtivat hinaamaan sen pois tulen alta ja purjehtivat merelle. Hyökkäys oli lyöty takaisin.

Henkilötappiot lienevät olleet joukoissa verrattain pienet. Aktiivisimmin on todennäköisesti toiminut

pataljoonan 1.K, ainakin tunnustusten lukumäärästä päätellen. Toiseksi parhaana on palkittu 4.K, sitten 3.K ja vähimmälle kiitokselle on jäänyt 2.K. Tuolla perusteella ei kuitenkaan voida arvostella komppanioiden tehtäviä ja taistelukuntoisuutta.

Keisarin päiväkäsky Haminan taistelun johdosta

Haminan loistavasti suoritetun torjuntataistelun johdosta antoi H.K.K. Aleksanteri II päiväkäskyn 23. 8. 1855 vanhaa lukua, jonka 3 §:ssä sanotaan: "Kiitän 4. Ruotu Tarkk'ampujapataljoonaa ja sen komentajaa erinomaisesta rohkeudesta, kylmäverisyydestä ja neuvokkuudesta Haminan taistelussa 8—9. 7. 1855."

Ylennyksiä:

Pat:n kom, evl August Wilhelm Tavaststjerna everstiksi, Kapt Claes Memssen majuriksi, Ltn Granström alikapteeniksi.

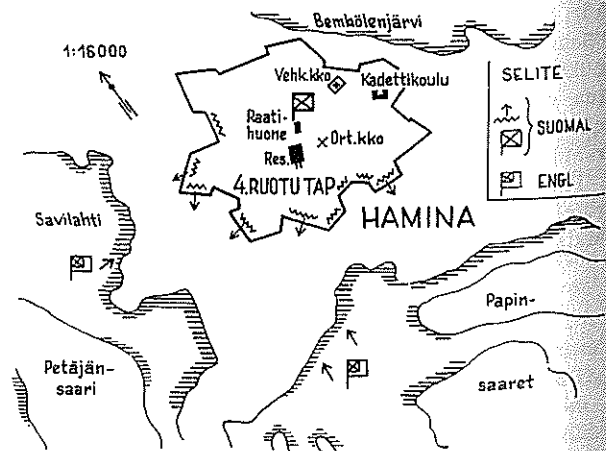
Kunniamerkkejä:

Maj Lennart Forstén St. Stanislauin Ritari-merkki 2 lk. Alil Jakob Ehrenvall Pyhän Annan ritarimerkki 4. lk "urhoolisuudesta".

Kunniamaininta päiväkäskyssä:

Maj Lennart Forstén
Kapt Diedrik Palander
Kapt Torsten Lode
Alikapt Alfred Ahnger
Alikapt Paul Grundstroem
Ltn Johan Mollerus
Ltn Gustaf Duncker
Ltn Boris Appelberg
Alil Jakob Ehrenvall
Vänr Wilhelm Elmgren

Pataljoonan komentaja käski merkitsemään pataljoonan saaman tunnustuksen asiakirjoihin sekä henkilökohtaiset tunnustukset asianomaisten ansioluette-

loihin. Mainittakoon, että pataljoonan kanssa yhteistoiminnassa olleet linnoitusupseeri evl Bredows, tykistön alikapteeni Sievers sekä paikallismajuri Krabbe tulivat myöskin Keisarin taholta palkituiksi. Miehistöille Keisari käski antaa hopearuplan mieheen.

Edelleen Haminassa

Päiväkäskeyjen mukaan pataljoona jäi Haminaan 4. 10. asti. Haminassa pataljoona suoritti vartiopalvelusta ja auttoi taistelussa tuhoutuneiden rakennusten raivauksessa. Kaupunkilaiset olivat tyytyväisiä pataljoonan käyttäytymiseen ja järjestivät niin upseereille kuin miehillekin viihdytystilaisuuksia. Kaikkien sotilaiden lemmikki oli tuo jo mainittu tyttönen, Lovisa Wulff, jonka kotiin osui 7 kranaattia ja talo paloi Sandbyssä. Kaupunkilaisille hankittiin kruunulta 5000 hopearuplaa palaneiden kotien uudelleen rakentamiseksi.

Upseerit seurustelivat tietenkin perheiden kanssa ja moni tyttönen jäi itkemään tarkk'ampujaansa paluumarssin alkaessa.

Paluumarssit

Marssikäsky annettiin 25. 9. 1855: 1.K marssii Jyväskylään, 2., 3. ja 4. Komppaniat Lappeenrantaan ja sieltä höyrylaivakuljetuksena Kuopioon. Marssitaulukot antoi ylimajoitusmestari eversti Anikoff.

Matkan jälkeinen ensimmäinen päiväkäskey on päivätty Kuopiossa 21. 10. 1855.

Kuopiolaiset ottivat sodasta palaavan pataljoonansa juhlallisesti vastaan Kuopion satamassa.

Jälleen varuskunnassa

1. Komppania jäi talveksi Jyväskylään, mutta muu osa pataljoonaa majoittui sotilasvirkatalon alueelle, sen ympäristöön ja Kuopion kaupunkiin. Majoituskysymys jää tämän tutkielman puitteissa hieman avoimeksi. Todennäköisesti suurin osa pataljoonan miehistöstä laskettiin talveksi kotilomalle, sillä olihan sodanuhka väistynyt näillä rannoilla. Kerrotaan, että telkkaleirejä olisi ollut nykyisen kansakoulun harjulla ja Neulalammin rannoilla.

V 1857 ovat vahvuudet noin kolmasosa alkuperäisestä vahvuudesta. Tällaisenaan ne pysyivätkin suunnilleen ruotuväen lakkauttamiseen saakka.

Luolajan leirit v 1863 ja v 1864

V 1863 marssi pataljoona Luolajan (Parolan) leirille. Leirillä Keisari tarkasti ruotuväen ja koko Suomen sotaväen. Siellä pidettiin koulutustarkastus, paraati ja ampumatarkastus. Keisari oli suhteellisen tyytyväinen ruotuväensä koulutustasoon.

MYLLYKOSKEN PAPERITEHDAS OY

MYLLYKOSKI

Paluumarssi suoritettiin samaa tietä kuin tultiinkin. Lähtö Luolajasta 29. 8. 1863, tulo Kuopioon 17. 9. 1863. MarSSIPäiviä 16, lepopäiviä 4. Marssitulokset parempi kuin menomatkaa.

26. 1. 1864 jätti eversti Wilhelm Tavaststjerna jäähyväisensä pataljoonalle siirtyessään rykmentikommentajaksi Donin jalkaväkirykmenttiin. Hänen tilalleen tuli eversti Bengt Krook. Hän sai järjestääkseen leiriharjoitukset Luolajan leirillä v 1864. Hänen marssitaulukonsa on huomattavasti tiukempi kuin edeltäjänsä.

Komentajat

Everstiluutnantti Wilhelm Tavaststjerna 3. 12. 1854—29. 1. 1864. Hänet siirrettiin Donin jalkaväkirykmentin komentajaksi. (Pat:n pvk n:o 9/26. 1. 1864). Haminan taistelun johdosta hänet ylennettiin everstiksi Keisarin Pvk:llä 23. 8. 1855.

Eversti Bengt Krook 13. 2. 1864—23. 1. 1865. Hänet siirrettiin Moskovan jalkaväkirykmentin komentajaksi. (Pvk 15/1864 ja Pvk 7/1865).

Everstiluutnantti Gustaf Robert von Essen 23. 1. 1865—19. 12. 1867. Tuona päivänä hän allekirjoitti viimeisen tilinpäätöksen.

Ruotuväen aika on päättynyt!

Uutispaloja

"DAVY CROCKETT" JÄÄ POIS KÄYTÖSTÄ

"Davy Crockett" heittimet, jotka aikoinaan suunniteltiin pataljoonaportaan ydinräjähteitä ampuvaksi aseeksi, poistetaan USA:n Euroopassa olevilta joukoilta. Muuallakin ne jäävät vain maahanlaskujoukkojen ja ilmarynnäkköjoukkojen aseistukseen. Puolustusministeri McNamara on selvittänyt syyksi sen, että Davy Crockettin kantama on vain runsas maili ja räjähteen voima on yhden kilotonnin luokkaa. Sensijaan 155 mm:n haupitsilla on lähes kymmenkertainen kantama ja myös suurempi räjähdde.

Soldat und Technik 5/1967

USA ATOMIASEOHJELMA VALMIS

Pentagoniin kuuluva henkilö on ilmoittanut, että USA:n strateginen ydinaseohjelma on saatu toteutettua. Sen mukaan olisi käytössä 1000 mannertenvälistä Minuteman-ohjusta, 54 Titan-2 ohjusta ja 41 Polaris-venettä, joissa on yhteensä 592 ohjusta. Tätä tietoa vahvistaa toinen ilmoitus, jonka mukaan USA:n ilmavoimien strategiselle lennostolle on luovutettu tuhannes Minuteman-ohjusten laukaisusiilo.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 7/1967

"CHIEFTAINIT" JOUKKOJEN KÄYTTÖÖN

Jo useita vuosia julkisen sanan palstoilla esiintynyt englantilainen

"Chieftain"-panssarivaunu, joka on herättänyt huomiota lähinnä voimakkaan 120 mm tykin ansiosta, on vasta nyt tullut joukkojen käyttöön. Sen sai kalustukseen vuoden alussa 11. Husaarien psv-pataljoona, jolla aikaisemmin on ollut "Centurion" ja "Conqueror" kalusto. Chieftainia valmistettane n 450 vaunua.

Soldat und Technik 5/1967

RANSKAN ENSIMMÄINEN ATOMISUKELLUSVENE

Viime maaliskuussa laskettiin Cherbourgin telakalta vesille Ranskan ensimmäinen ydinvoimakäyttöinen ohjussukellusvene "Redon-table". Tämä alus on ensimmäinen kolmen samantyyppisen aluksen sarjasta ja se otetaan palveluskäyttöön v 1970. Redontable varustetaan ranskalaisvalmisteisilla MSBS-

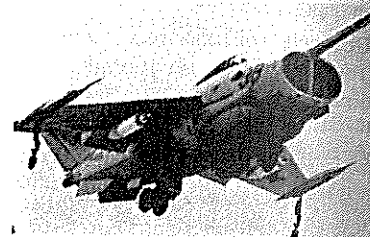

ohjuksilla (Mer-Sol Ballistique Stratégique). Ohjuksen kantama on yli 2400 km ja se voidaan laukaista myös veden alta kuitenkin enintään 20 metrin syvyydestä. Veneessä on myös torpedoaseistus sekä runsas elektronisen puolustuksen varustus, jolla voidaan harhauttaa alusta vastaan hyökkävää vihollista.

Redontable pystyy toimimaan kolme kuukautta yhtäjaksoisesti

veden alla ja on arvioitu sen voivan sukeltaa yli 200 m:n syvyydessä.

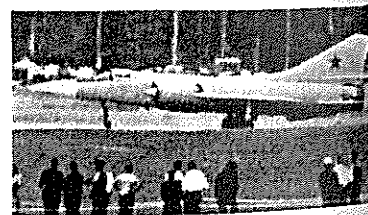
Interavia 8/1967

MOSKOVAN ILMAILU- NÄYTTELY

Viime kesänä pidettiin Moskovassa monen vuoden tauon jälkeen suuri ilmailunäyttely, jossa esiteltiin useita uusia lentokonetyyppejä sekä siviili- että sotilasilmailun alalta. Eräistä vanhemmista tyypeistä kuten Mig-21:stä esiteltiin uusia versioita. Monet uutuuksista osoittivat NL:n työskennelleen samojen ratkaisujen parissa, mitä lännessäkin on kehitelty viime vuosina. Niinpä pystysuoraan nouseva ja laskeva hävittäjä (ylin kuva) toi mieleen englantilaisten P 1127 koneen, ja tähänasti tuntematon yllääänihävittäjä (alempi kuva) muistutti sekä ulkonäöltään että starttija laskeutumisominaisuuksiltaan ruotsalaista Viggeniä.

Interavia 8/1967

Mielipidetutkimus Kadettikunnan keskuudessa

Kadettikunnan vuosikokous 11.3.1967 päätti suoritettavaksi jäsenistön keskuudessa Kadettikunnan toimintamuotoja koskevan mahdollisimman laajan mielipidetutkimuksen.

Tämän sivun kääntöpuolella on jäsenistölle tässä mielessä laadittu kyselylomake, johon kaikkien jäsenien toivotaan vastaavan mieluummin välittömästi ja viimeistään 1.11.1967 mennessä.

Tällä tutkimuksella pyritään

- antamaan jokaiselle jäsenelle tilaisuus lausua mielipiteensä,
- saamaan vallitsevia mielipiteitä kuvaava tulos, puuttumatta niiden syihin, sekä
- luomaan pohjaa seuraavassa vaiheessa suoritettavalle analysoivalle otantatutkimukselle.

Koska vuosikokouksessa oli henkilökohtaisesti läsnä vain pieni osa Kadettikunnan jäsenistä ja kaikki eivät liene tulleet lukeneeksi vuosikokousselostusta, esitetään seuraavassa jäsenistön kannanottojen helpottamiseksi lyhyesti Kadettikunnan toimintasuunnitelmaa ja organisaatiota vuosikokouksen päätösten hengessä.

Kadettikunnan toimintaohjelma

Kadettikunnan vuosikokous korostaa, että toiminnan pääpaino muutetaan tähänastisesta pääosin jäsenistöön kohdistuneesta enemmän ulospäin suuntautuvaksi maanpuolustushengen kehittämiseksi koko kansan keskuudessa. Tämä edellyttää, että jäsenkunnalla — niin aktiivipalveluksesa olevilla kuin evp-upseereilla — on halua ja rohkeutta ottaa vastuu maanpuolustushengen vaalimisesta ja levittämisestä koko kansan keskuudessa.

Toiminnan toisena haarana on edelleen upseerikunnan sisäisen yhteyden lujittaminen ja sen yhteiskunnallisen arvostuksen ja valvetuneisuuden lisääminen sekä kadettikurssien pohjalta tapahtuva kadettihenkinen veljestötoiminta.

Näillä perusteilla hyväksyi vuosikokous toimintasuunnitelman jo kuluvalle vuodelle

- korostetaan Kadettikunnan jäsenistön vastuuta maanpuolustushengen kehittäjänä kansalaisten keskuudessa,
- pyritään aktiivisesti ohjaamaan maanpuolustuksellisen ajattelun perustekijöihin vaikuttavaa yleistä mielipidettä antamalla asiallista, totuudenmukaista, realistista ja kiihкотonta maanpuolustusvalistusta tavallisille kansalaisille, opiskelijoille ja poliitikoille,
- pyritään saattamaan loppuun työ paikallisiin olosuhteisiin soveltuvan alaorganisaation sekä aktiivisen keskusjohdon luomiseksi,
- suoritetaan jäsenistön keskuudessa Kadettikunnan toimintamuotoja koskeva mielipidetutkimus,
- pidetään yhteyttä jäseniin yhdistyslehden Kylkiraudan välityksellä järjestö-, kurssi-, keskinäisissä yhteistoiminta- yms asioissa,
- tuetaan vaikeuksiin joutuneita Kadettikunnan jäseniä tai heidän omaisiaan,
- jatketaan yhteistoimintaa Kadettikoulun sekä Meri- ja Ilmasotakoulujen kadettioppilaskuntien kanssa tutustuttamalla kadetteja Kadettikunnan toimintatapoihin ja tarkoitukseen sekä takamalla opintolainoja,
- jatketaan valmisteluja matrikkelin julkaisemiseksi Kadettikunnan 50-vuotisjuhlien yhteydessä v 1971.

Kadettikunnan jäsenten keskuudessa suoritettava mielipidetutkimus

Vastausohjeita

1. Vastatkaa kaikkiin kysymyksiin oman mielipiteenne mukaisesti merkitsemällä rasti x asianomaiseen ruutuun.
2. Älkää merkitkö nimeänne vastauslomakkeeseen.
3. Muistakaa, että kokonaiskuvan saamiseksi on jokaisen jäsenen mielipide tärkeä.
4. Vastatkaa kysymyksiin nyt heti ja postittakaa vastauksenne tänään. Ensi viikolle jätetyt joutuvat todennäköisimmin unohtuiksi.
5. Vastauslomakkeet pyydetään palauttamaan 1.11. mennessä Kadettikunnan toimistoon, osoite Fredrikinkatu 16 A, Helsinki 12. Kuoreen tunnus "Mielipidetutkimus".

Kysymykset

1. Palvelussuhde: vak palv

 evp

2. Sotilasarvo: kenr tai ev

 kapt

 evl tai maj

 yliups

	kyllä	ei
3. Pidän Kadettikuntaa tarpeellisena (jos vastaat tähän kysymykseen "Ei", perustele kantaasi lyhyesti kohdassa 9)	☐	☐
4. Jotta järjestö olisi mieleiseni, sen toiminnassa tulisi painottaa:		
a) Maanpuolustustahdon yleistä lujittamista	☐	☐
b) Upseerien keskinäistä toveruutta	☐	☐
c) Taloudellisen tuen tarpeessa olevien jäsenten auttamista	☐	☐
d) Henkisen tuen tarpeessa olevien jäsenten auttamista	☐	☐
e) Nykyisen kaltaisen toiminnan jatkamista	☐	☐
f) Muuta (esitys kohdassa 8)	☐	☐
5. Olen valmis osallistumaan kadettikunnan toiminnan tehostamisesta aiheutuviin kohtuullisiin lisäkustannuksiin	☐	☐
6. Kannatan hautausavustuksen jatkamista	☐	☐
7. Haluan kuulua Kadettikuntaan vakinaisesta palveluksesta eroni jälkeen	☐	☐

8.

Oma esitys

9.

Huomautuksia

Kadettikunta hakee palvelukseensa kadettikoulun käynnyttä upseeria

PÄÄSIHTEERIKSI

Toimi on puolipäivätoiminen. Pidennetty hakuaika päättyy 30. 10. 1967. Toimi otettava vastaan sopimuksen mukaan. Hakemukset palkkatoivomuksineen on lähetettävä osoitteella:

KADETTIKUNTA r.y.

Fredrikinkatu 16 A 11, Helsinki 12. Puh. 665 137

PST-OHJUKSET YLEISTYVÄT VARSOVANLIITON MAISSA

Tshekkoslovakiassa julkaistun tiedon mukaan esiintyy neuvostoliittolainen "kolmannen polven" pst-ohjus, joka tunnetaan NATO-nimellä Sagger, myös maasta ammuttavana versiona. Tähän asti on julkisuudessa näkynyt tietoja vain ajoneuvoversiosta, jossa on kuusi ohjusta yhdessä ajoneuvossa. Sagger on lan-kaohjattu ohjus, jonka vaikutusetaisyys on arvioitu 80 ja 2000 metrin väliselle alueelle.

Soldat und Technik 9/1967

NATO:N KESKI-EUROOPAN VOIMIA HEIKENNETÄÄN

NATO:n sotilasjohdossa on esiintynyt huolestumista sen vuoksi, että sekä USA että Englanti aikovat vähentää joukkojaan Keski-Euroopasta. Vuonna 1968 on arvioitu vähennys USA:n osalta 12 000 miestä taistelujoukoista, 18 000 miestä huoltojoukoista sekä 6500 miestä ja 100 konetta ilmavoimista. Vastaava Englannin osuus olisi 6000 miestä maavoimista ja yksi laivue ilmavoimista. Raskas kalusto jäänee Länsi-Saksaan, jotta joukkojen nopea siirtäminen takaisin tarvittaessa on mahdollista lentokuljetuksin.

Wehr und Wirtschaft 6/1967

POHJOIS-VIETNAMIN ILMATORJUNTA

Ranskalaisen lehtitiedon mukaan Pohjois-Vietnamissa olisi jo 200 it-ohjusatteria, jotka pakottavat amerikkalaiset matalalento. Pienissä korkeuksissa tapahtuvia hyökkäyksiä on kuitenkin torjumassa 6000—10 000 aktioasetta, joista osa on tutkalla varustettuja. Puolustajan torjuntahävittäjien päätehtäväksi arvioidaan hyökkääjän pakottaminen ennenaikaiseen pommien irrottamiseen ja epätarkkaan rakettien laukaisemiseen.

Soldat und Technik 9/1967

T-62 PANSSARIVAUNU

Neuvostoliiton uusinta panssarivaunua toimitetaan myös Varsovanliiton muille maille yhä enenevässä määrin. Kyseeseen tulevat ainakin Itä-Saksa, Puola ja Tshekkoslovakia. Vaunun painoksi on arvioitu 42 tonnia ja siinä on n 800 hv:n moottori sekä suojalaitteet radiologista saastetta vastaan.

Wehr und Wirtschaft 6/1967

LÄNSI-SAKSAN OHJUSHÄVITTÄJÄT

Viime elokuussa laskettiin USA:ssa vesille ensimmäinen Länsi-Saksan tilaamista kolmesta ohjushävittäjästä. Uusi alus sai toisen maailmansodan aikana taistelulaiva Bismarkilla kaatuneen amiraali Lütjensin mukaan nimen "Lütjens". Saksalaiset ohjushävittäjät ovat parannettuja versioita amerikkalaisesta "Charles F. Adams"-luokasta. Valmiiden alusten luovutus tilaajille alkaa kesällä 1969.

Soldat und Technik 9/1967

UUDENKAUPUNGIN TELAKKA OY puh. 922-2511

Kadettikurssien kuulumisia

8. Kadettikurssi 40-vuotta 13.–14. 5. 1967

Kahdeksas kurssi vietti upseeriksi tulonsa 40-vuotisjuhlaa Helsingissä toukokuun 13.–14. pnä. Juhlallisuudet jakautuivat kahden päivän osalle, ja kumpaakin päivää sävyttivät lämmin isänmaallinen mieliala ja aito kadettihenki. Kauniit keväiset päivät loivat hyvän kehyksen arvokkaille toverijuhlille.

Lauantain ohjelmaan kuuluvana päivien ensimmäisenä tilaisuutena oli kunnianosoitus Hietaniemen sankarihaudalla. Sankariristille laskivat seppeleen everstiluutnantit Bertil Nordlund ja Yrjö Vasama sekä marsalkka Mannerheimin haudalle kenraalimajuri Aaro Astola ja eversti Matti Aarnio. — Illalla oli juhlatanssiaiset Kalastajatorpalla, jonne oli saapunut kaksikymmentäkuusi kadettiveljeä, useimmat naisineen. Kunniavieraina oli läsnä kahdeksannella kurssilla kadettikomppanian päällikkönä ollut eversti Valo Nihtilä. Eversti Matti Aarnio lausui eversti Nihtilän tervetulleeksi juhlaan todeten puheessaan hänen erinomaisen kiitoksen ansaitsevan toimintansa kadettikomppanian päällikkönä sekä sittemmin viime sotiemme johtavan rintamaupseeriston kasvattajana mm. Sotakorkeakoulussa. Illan kuluessa voitiin vanhoja ystävyysiteitä uudistaa ja yhteisten kokemusten muistoissa tavata vanha kadettiveli vielä nuorena, joskin iän jo jälkensä jättäneenä. Sydämeellinen seurustelu oli vireätä ja poikamaisen vapaata. Ohjelmassa oli myös puhe isänmaalle ja vainajille, jonka piti everstiluutnantti Yrjö Vasama, sekä muistolahjan luovutus eversti Nihtilälle. Luovutuksen suoritti eversti Matti Aarnio. Illan kohokohtia oli eversti Nihtilän voimakas ja rohkaiseva puhe, missä hän kosketteli kansalaista nykyajan levottomassa maailmassa. Laulu ja kadettiajan tapahtumien ja sattumusten muistelu kuuluivat vielä illan ohjelmaan samoin kuin karkelointi Kalastajatorpan parketilla.

Sunnuntaipäivänä vierailtiin Santahaminassa kadettikoulussa, johon saatiin melko perusteellisesti tutustua. Asiantuntijan esittämänä saatiin selkeä kuva siitä, mitä ulkonaisia uudistuksia viime aikoina on tehty laitoksen saamiseksi vastaamaan ajan vaatimuksia, niinkään koulutusohjelmasta ja -välineistöstä sekä kadettikouluun hakijoiden pääsyaatimuksista ja hakijain tasosta. Vertailu entiseen taitaa monessa suhteessa koitua tämän päivän eduksi! Sankaritaulujen äärellä vietettiin harras muistohetki, jolloin eversti Paavo Hirvelä lausui kauniit muistosanat kaatuneista kadettiveljistä ja laski kukkia heidän kunniataulunsa eteen.

Yhteisesti nautitun lounaan kestäessä pidettiin kurssin kokous, jossa päätettiin niistä periaatteista, joiden mukaan vastedes yhteyttä ylläpidetään. Erikoisuutena mainittakoon, että tässä tilaisuudessa Akateeminen urheiluliitto luovutti mestaruusmitalin paikalla olleille kadettiveljille Hedman, Hornamo, Lampola ja Vama v. 1926 saavutetusta akateemisesta jalkapallomestaruudesta. — Rouville oli järjestetty lounas samanaikaisesti Santahaminan upseerikerholla.

Kurssijuhlan onnistumisesta vastasi lähinnä eversti Viljo Torpo, joka muutoinkin kurssin yhdysmiehenä on vuosien aikana ollut se primus motor, joka kaiken yhteyden on erinomaisesti hoitanut.

Kahdeksannelta kurssilta valmistui upseeriksi kaikkiaan 86. Näistä kaatui 11, rauhanajan olosuhteissa on kuollut 16 ja jäljellä on siis 59. Kenraalin arvoluokkaan on kohonnut 4, everstejä on 10, everstilutnantteja 30, majureita 29, kapteeneita 9 ja luutnantteja 4.

Kadetti n:o 417

28. Kadettikurssi

TÄNÄ VUONNA

Joulukuun 20. päivänä tulee kuluneeksi 20 vuotta siitä kun ensimmäinen sodanjälkeinen kadettikurssi päätti opintonsa kadettikoulussa ja nimitettiin puolustuslaitoksen vakinaisiin upseerinvirkoihin samalla tavalla kuin 2935 kadettia ennen heitä.

Sinä päivänä onnittelujen yhteydessä osoitettiin meille sanoja, joista muutamia saanen toistaa tässä.

— — —

Tasavallan Presidentin Sotilaskäsky N:o 37/20. 12. 47

Herrat Kadetit!

Valitessanne elämänuran Te olette tunteneet kutsumukseksenne isänmaamme ja kansamme palvelemisen sotilaan kunniaakkaassa ja vaativassa tehtävässä...

Isänmaamme vaatii nyt kaikilta kansalaisiltaan enemmän työtä ja ponnistuksia kuin sotia edeltäneinä rauhan aikoina. Suomalaiselle upseerille ominaisella velvollisuudentunnolla, uhrimielellä ja alttiudella ryhtykää vaativaan tehtäväänne ja olkaa esikuvia maamme nuorisolle ennenkaikkea hyveissä, horjumattomassa vapaudentahdossa ja moraalisisessa ryhdissä, jotka ovat itsenäisyytemme varsinainen perusta. Olen varma, että tulette onnistumaan, kun isänmaamme menestys aina on kirkkaana johtotähtenä silmienne edessä.

Tasavallan Presidentti
J K PAASIKIVI

KALPA — Kadettioppilaskunnan lehti/20. 12. 47

XXVIII:n kurssin kadeteille!

Teidän nyt päättäessänne opintonne Maasotakoulussa ja siirtyessänne palvelemaan upseereina puolustuslaitoksessamme haluan osoittaa Teille pari sanaa. — — — pysykää vakaumuksessanne, hoitakaa ja kantakaa täysi vastuu kaikista niistä tehtävistä,

joita Teille tullaan antamaan! — — — muistakaa, että suomalaisella sotilaalla on hyvä maine. — — —

Y. VALKAMA
(Koulun johtaja)

Kun Teidät 20.12.47 nimitetään puolustuslaitoksen upseerin virkoihin, alkaa Teidän elämässänne uusi jakso. Teidän peruskoulutuksenne on päätynyt. Alkaa työ upseerina. Alkaa vaativa itsekasvatus ja erittäin tärkeä Suomen miespuoliseen nuorisoon kohdistuva kasvatus työ. Näiden kahden tehtävän täyttäminen tulee muodostumaan Teidän elämänne pääsisällöksi. — — — Muistakaa, että Te valmistatte maaperää Teitä seuraaville kadettikursseille, sitten kun ne valmistuvat upseereiksi. — — — Teidän velvollisuutenne on — — — kaikin keinoin auttaa ja tukea heitä. Teidän on silloin oltava oikean tosi kadettitoveruuden esikuvia. Tämä on nyt Teidän pyhä velvollisuutenne tulevia kadettiupseeripolvia kohtaan. — — —

P. LAMMETMAA
(KadK:n päällikkö)

— — —

28. Kadettikurssi valmistautuu viettämään 20-vuotisjuhlaansa 18.—19. 11. 67 Helsingissä. 56 upseeriksi valmistuneesta kadetista on 3 lunastanut kadettilupaussessa lausumansa sanat: — ”Kunnian ja toveruuden vertauskuvan edessä minä lupaan uhrata työni ja elämäni Isänmaalle.” Heille ja edesmenneille esimiehillemme teemme kunniaa. — Kouluttajia ja kasvattajiamme kiitäen palaavat ajatuksemme kadettiaikojen kultaisiin päiviin.

”Hei, riemu kattoon veikot ja sarkka pohjaan, hei.
Laulunmahti murehet jo unholahan vei.”

Kadetti n:o 2987

Kenraalimajuriksi

Leppälä Ilmari Lennart Johannes
21. 8. 1967
19. KURSSI

Backström Rolf Börje
22. 9. 1967
16. KURSSI

		10. KURSSI	
kenrm	Nuolimaa, Eero Ilmari Ossian	myönnetty ero	22. 9. 1967
		16. KURSSI	
kenrm	Hynninen, Jouko Untamo	myönnetty ero	21. 8. 1967
		20. KURSSI	
evl	Toivonen, Tuure Iivari	myönnetty ero	2. 11. 1967
		21. KURSSI	
evl	Korpikoski, Eero Vilho Samuel	ylennetty everstiksi	21. 8. 1967
maj	Salminen, Unto Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi ja myönnetty ero	14. 9. 1967
		22. KURSSI	
ev	Musonen, Kalervo	myönnetty ero	4. 10. 1967
		23. KURSSI	
maj	Teittinen, Eino Valerius	ylennetty everstiluutnantiksi	22. 9. 1967

24. KURSSI

maj	Blomqvist, Johan Helge	ylennetty everstiluutnantiksi	22. 9. 1967
maj	Rossi, Kaarlo Johannes	myönnetty ero	4. 8. 1967
evl	Wuorenheimo, Erkki Ossian	ylennetty everstiksi	1. 9. 1967

25. KURSSI

maj	Annala, Matti Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi	18. 8. 1967
maj	Heino, Jalmari Aleksander	ylennetty everstiluutnantiksi	22. 9. 1967
maj	Kannas, Kauko Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi	21. 8. 1967
maj	Lampola, Kaarlo Keijo Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi	3. 9. 1967
evl	Nuutilainen, Otto Veli	myönnetty ero	25. 9. 1967
evl	Siilasvuo, Pehr Hjalmar Ensio	ylennetty everstiksi	22. 9. 1967

26. KURSSI

evl	Niemi, Matti Olavi	myönnetty ero	6. 11. 1967
maj	Piirto, Lauri Ilmari	ylennetty everstiluutnantiksi	21. 6. 1967
evl	Rautamäki, Mikko Veikko	myönnetty ero	3. 9. 1967

27. KURSSI

maj	Karjalainen, Alpo Vilho Mikael	ylennetty everstiluutnantiksi	11. 9. 1967
-----	--------------------------------	-------------------------------	-------------

17. ME-KURSSI

maj	Kettunen, Olavi Kullervo	ylennetty everstiluutnantiksi ja myönnetty ero	21. 6. 1967 6. 10. 1967
-----	--------------------------	---	----------------------------

19 ME-KURSSI

kapt	Leijala, Seppo Hilpas	myönnetty ero	4. 9. 1967
------	-----------------------	---------------	------------

28. KURSSI

kapt	Olsonen, Pekka	ylennetty majuriksi	21. 6. 1967
evl	Uotinen, Martti Johannes	ylennetty everstiksi	4. 10. 1967

TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI

TAMPERE
Puutarhakatu 13
Puh. 931—23 150

m/s Tampere, Laukontori
Puh. 931—23 889

RON BACARDI

Bacardi & Co:n rekisteröimä
tavaramerkki

29. KURSSI

maj Leinonen, Antti Juhani ylennetty everstiluutnantiksi 1. 9. 1967

30. KURSSI

kapt Virnes, Olli Antero ylennetty majuriksi 14. 9. 1967

34. KURSSI

kapt Jokinen, Lauri Ilmari ylennetty majuriksi 18. 8. 1967
kapt Kaarlonen, Reima Birger ylennetty majuriksi 21. 6. 1967

36. KURSSI

kapt Uotila, Eero Ensio ylennetty majuriksi 21. 6. 1967

37. KURSSI

kapt Haapalinna, Osmo Antero ylennetty majuriksi 21. 6. 1967
kapt Wigren, Helge Erik ylennetty majuriksi 22. 9. 1967

38. KURSSI

kapt Aarnio, Urho Vilho ylennetty majuriksi 3. 9. 1967
kapt Hastio, Raimo Juhani ylennetty majuriksi 1. 9. 1967
maj Impola, Pentti Ensio ylennetty everstiluutnantiksi 4. 10. 1967
kapt Lehtonen, Erkki Sakari ylennetty majuriksi 21. 6. 1967
kapt Sihvo, Sami Seppo Ilmari ylennetty majuriksi 21. 8. 1967

39. KURSSI

kapt Karppanen, Pentti Matti ylennetty majuriksi 22. 9. 1967
kapt Karvinen, Jukka Ilmari ylennetty majuriksi 11. 9. 1967
kapt Miss, Antero ylennetty majuriksi 22. 9. 1967
kapt Sirola, Pentti Uolevi ylennetty majuriksi 21. 6. 1967
kapt Tikkanen, Eero Olavi ylennetty majuriksi 22. 9. 1967

NMKY:n

HELSINKI, VUORIKATU 17 b Puh. 10 481 vaihde
— 50 uudenaikaista, nykyajan mukavuus-
varustettua hotellihuonetta uudessa talossamme
— 70 kodikasta huonetta vanhalla puolella

HOTELLIRAVINTOLASSAMME
tarjoillaan maukkaita lounaita, päivällisiä ja an-
noksia. Pyhäpäivisin suosittu perhelounas pitopöy-
tineen. Kabinetteja ja saleja juhliin ja kokouksiin.

**LAHDEN
RAUTATEOLLISUUS**

Oy

LAHTI

40. KURSSI

kapt	Mukala, Urpo Armas Juhani	ylennetty majuriksi	4. 10. 1967
kapt	Tikkanen, Martti Juhani	ylennetty majuriksi	21. 6. 1967

45. KURSSI

ylil	Ahtikoski, Seppo Juhani	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Hietavalkama, Ilpo Kalevi	ylennetty kapteeniksi	18. 8. 1967
ylil	Hälvä, Jouko-Juhani Pellervo	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Kauranen, Veli Aapo Sakari	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Komsi, Jukka Tapio	ylennetty kapteeniksi	21. 6. 1967
ylil	Kopponen, Osmo Tapio Pellervo	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Lehtola, Jukka	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Peitsalo, Pekka Olavi	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Piiroinen, Raimo Matias	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Rairama, Pertti Johan	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Rötsä, Mauri Kalevi	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967
ylil	Toivonen, Arvo Pentti Olavi	ylennetty kapteeniksi	22. 9. 1967

30. ME-KURSSI

ylil	Back, Matti Ilmari	ylennetty kapteeniluutnantiksi	18. 8. 1967
ylil	Valtonen, Jaakko Johannes	ylennetty kapteeniluutnantiksi	18. 8. 1967

LÄNSI-SAVON KIRJAPAINO

OSAA PAINAMISEN TAIDON
JA AUTTAA TEITÄ

— OTTAKAA YHTEYS

MIKKELI MAAHERRANKATU 20 PUH 12 025

KIRJAPAINO • OFFSETPAINO • KIRJANSITOMO • SANOMALEHTI LÄNSI-SAVO

Sisällysluettelo

	Sivu
Filosofian maisteri Erkki K Palomäki Kansalaiskasvatus ja turvallisuuskysymykset	2
In memoriam	5
Majuri N Lappalainen Supmalaiset soturit vieralla taistelukentillä	6
Kapteeni Pentti H Tikkanen Tämä on Lapin Jääkäripataljoona Suomen pohjoisin joukko-osasto	13
Everstiluutnantti A A Salin Lähi-Idän sota	16
Majuri K Halonen Upseeri ja huolto	26
Majuri evp Jorma I Leimu Kuopion 4. Ruotu Tarkk'ampujapataljoona 1855—1867	30
Uutispaloja	34
Kadettikurssien kuulumisia	38

ACINORM

ACINORM on uusi tehokas lääke liikkahapposuuteen

ACINORM lievittää närästystä miltei välittömästi

ACINORM-tabletit ovat hyvänmakuisia.

1—2 tablettia imeskellään tai pureskellaan aterioiden välillä.

Taskupakkaus 30 kpl. 2.77
Kestopakkaus 100 kpl. 4.93

APTEEKISTA ILMAN RESEPTIÄ

OY ALFRED BENZON AB

Tapiola, Tapiontori

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 75

Päätoimittaja: ev E Korpikoski, PEKntos, puh 625801/2324

Toimituskunta:

ev E Korpikoski (phj), evl J Valtanen, maj:t P Ojanperä (siht), N Lappalainen, A Lauri, kapt A Mäkipää ja maist U Ryönänkoski

Toimitussihteerit: maj E Rannikko ja kapt P Mattinen, Pääesikunta, puh. 625801/2863 tai 625801/2328

Ilmoitukset: ltn V Levonmäki, Sturenk 9 B 38, puh. 714299

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto: rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki puh 12681/33

Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto, Fredrikink 16 A, 625801/2877 tai 657384

Tilauhinnat: 1/1 v 6:—, irtonumerot 1:50

POSTISIIRTOTILI 30909

Vakiovarusteena turvallisuus

Teidän, perheenne ja kaikkien liikenteeseen osallistuvien turvallisuuden hyväksi tehdään Daimler-Benzin tehtailta jatkuvasti vaativaa työtä. Tämä työ on kestänyt kauan, sillä jo vuonna 1951 on Mercedes-Benzin korirakenteelle myönnetty patentti. Rakenne perustuu tieteellisiin tutkimuksiin ja koeajoihin, joissa on ajettu satamäärin murskaksi autoja ja joissa matkustajan "sijaiskärsijänä" on ollut mittalaittein varustettu nukke. Mercedes-Benzin matkustajajäsen on erittäin luja ja auton etu- sekä takaosa ovat helpommin muotoaan muuttavia. Tällä tavoin mahdollisen yhteenajon sattuessa matkustajaan kohdistuvan iskun voimakkuus huomattavasti vähenee, koska liike-energia tulee käytetyksi muodonmuutostyöhön.

Sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi on sisätiloissa kauttaaltaan turvapehmusteet ja kaikki kahvat sekä katkaisimet on joko upotettu tai joustavasta aineesta valmistettu.

Turvallisuus on luonnollisesti pyrittävä varmistamaan ennakoita. Siksi Mercedes-Benz onkin helposti hallittavissa kaikissa ajotilanteissa. Daimler-Benzin ajokokeissa on pantu erityistä painoa auton ohjaukseen, jousitukseen ja jarruihin. Kiertokuulaohjaus on tarkka ja kevyt, pyörät säilyttävät pitävän otteen alustaansa huonoillakin teillä niiden pienen jousittamattoman painon ansiosta, levyjarrut kuuluvat luonnollisesti asiaan ja tehostin tekee kaksipiirisen jarrujärjestelmän kevyttoimiseksi.

Turvallisuudesta puhuttaessa voidaan sanoa, että se kuuluu vakiovarusteena jokaiseen Mercedes-Benz-autoon.

MERCEDES-BENZ

Oy VEHO Ab
Helsinki-Pohjantalo
Puh. 642764